

ANARCHISTICKÁ REVUE

Existence

2/2015

vydává
ANARCHISTICKÁ
FEDERACE

RADIKÁLNÍ LEVICE

40,-

Jak jsem válčil s trockisty / Syriza nemůže zachránit Řecko
Příběh Voie communiste / Anarchistická hypotéza / Revoluční smolař
Občanská válka na Ukrajině / Stát jde ke dnu, čtvrti se organizují
Rozhovor s aktivistou ABC / Revoluce naopak / Západní terorismus
Zprávy od Alaina / Den pro Kliniku / První rok FNB Hradec Králové
Anarchistická federace / Volná komunita VAP / Kvartál / A3

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 7 ... Den pro Kliniku
- 8 ... Radikální levice
- 9 ... Jak jsem válčil s trockisty
- 11 ... Smějí bohové spolupracovat s lidmi?
- 12 ... První měsíc vlády Syriza v Řecku
- 13 ... Syriza nemůže zachránit Řecko
- 16 ... Příběh Voie communiste
- 18 ... Anarchistická hypotéza
- 21 ... Revoluční smolař
- 24 ... Občanská válka na Ukrajině
- 28 ... Stát jde ke dnu, čtvrtí se organizují
- 29 ... Ohlédnutí za prvním rokem FNB Hradec Králové
- 30 ... Ze světa
- 31 ... Před humny, za humny... aneb s kým spolupracovat?
- 32 ... Anarchistická federace
- 33 ... Radikální levice našima očima
- 34 ... Rozhovor s aktivistou ABC
- 36 ... A3
- 37 ... Recenze

Anarchistická revue

Existence

2 / 2015 (v pořadí 36. číslo)

vydává

Anarchistická federace (AF)

afed@afed.cz

www.afed.cz

nakladatelstvi.afed.cz

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace ČSAF) zakoupit či objednat:

Kamenné obchody:

- Infocentrum Salé
(Orebitská 14, Praha 3 - Žižkov; sale.s.cz),
- Rekomando
(Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),
- Infoshop Pelech
(Čápkova 48, Brno; www.pelech.info),
- Café-bar Chillí
(Masarykovo nám. 25, Jihlava),
- Klub Futra
(Masarykova třída 1000, Orlová; futra.cz),
- Antikvariát Černý pes
(Sedláčkova 20, Plzeň).

Internetové distribuce:

- xBASTAX
(xbastax.cz/produkty/a-b-c-collections),
- Papagájův hlasatel (phr.cz),
- Chyba crew (chyba.a-punk.cz),
- Miruus Levyt (miruuslevyt.cz).

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na:

- Kontrashop.sk
(kontrashop.sk, kontrashop@riseup.net),
- StraightEdge.sk
(www.straight-edge.sk).

EDITORIAL

Jarní číslo anarchistické revue *Existence* reaguje na volební úspěch řecké levicové strany Syriza z konce letošního ledna a jeho tématem se tak stala „radikální levice“. Nezaměřujeme se ale ani tak na radikální levici, jako spíš na vztah anarchistů k ní.

Nechybí tedy připomenutí historických okamžiků, kdy stáli anarchisté proti autoritářským směrům socialismu, jak v teoretické rovině, tak v té praktické, která měla velmi často za následek likvidaci ostatních revolučních sil novými uchvatiteli moci. Pokládáme si znovu otázky možnosti nebo nemožnosti spolupráce s „radikální levicí“; adekvátnosti zabývat se jí na úkor ostatní agendy; či reakce na úspěch nových levicových stran v Evropě. Úvodní článek k tématu budíž tedy považován za příspěvek Anarchistické federace k diskusi nad ním.

Ve dvou příspěvcích („Jak jsem válčil s trockisty“ a „Smějí bohové spolupracovat s lidmi?“) se vracíme ke zkušenostem anarchistů s trockisty v českém prostředí a potírání jejich vlivu v antikapitalistickém hnutí. Je však nanejvýš zajímavé, že nezávisle na sobě je pro oba autory s odstupem času více než vztah k „radikální levici“ mnohem naléhavější a důležitější jejich zkušenost s hnutím, k němuž se sami hlásí. S jejich závěry můžete i nemusíte souhlasit, rozhodně je však doporučujeme jako podnět k zamýšlení a sebereflexi. O svém vztahu k „radikální levici“ píšou ve svých rubrikách Iniciativa Ne rasismu!, která se považuje za její součást, a anarchistická Volná komunita VAP. Obě skupiny staví na antiautoritářských postojích, i když nedocházejí ke zcela stejným závěrům.

V rámci tématu jsme přeložili text Crimethlnc., který vyšel v době vítězství Syriza. Předjímá možnosti této strany nebo změnit parlamentní cestou a varuje, že její neúspěch coby nositelky falešných nadějí může mnohé lidi vrhnout do náruče fašistů. Dokládá, že pro sociální hnutí mohou být „jejich“ strany, a to i (nebo spíš zejména) v případě volebního úspěchu pomyslným hřebíčkem do rakve. Tomuto textu předchází krátké zhodnocení prvního měsíce vlády Syriza přeložené z webu libcom.org.

Text Sylviana Pattieua přibližuje podobu francouzské radikální levice v 50. letech a na začátku let 60. minulého století a okamžik dočasně

spolupráce francouzských anarchistů a trockistů v období alžírské války za nezávislosti, která se zhmotnila prostřednictvím společného časopisu *Voie communiste*. Praxi francouzských trockistů úsvitu 90. let pak vtipným a velmi výmluvným způsobem přibližuje ve svých vzpomínkách ruský sociální aktivista Dmitrij Žvanija.

Gabriel Kuhn ve svém eseji „Anarchistická hypotéza“ oponuje předpoklům vůči anarchismu, které jsou reprodukovány prostřednictvím výroků v současnosti velmi populárních levicových filozofů Alaina Badioua a Slavoj Žižka.

Mimo hlavní téma se pak věnujeme událostem na Ukrajině, které se snaží osvětlit analýza z pera ruského historika a anarchosyndikalisty Vadima Damjeho. Popisuje, co předcházelo dnešní situaci, opozici proti Janukovyčovi, boj oligarchických klanů, vliv neoliberální politiky, zájmy velmocí, MMF a ruského imperialismu. Odkrývá podobu Majdanu i Antimajdanu, vliv fašistů a rychlou cestu k otevřené občanské válce. Nezapomíná ale ani na opozici vůči ní, která není na Ukrajině zanedbatelná.

K tématu plén, kterému bylo věnováno jedno z předešlých čísel *Existence*, se vrací rozhovor z roku 2013 o zkušenostech s organizováním lidové samosprávy v Athénách. Je však stále aktuální tím, jak ilustruje fungování samosprávné organizace obyvatelstva čelícího rozkladu a rozpadu státního aparátu. V rubrice „Ze světa“ se formou krátkých zpráv ohlížíme za nedávnými boji ve světě za veřejnou dopravu a dostupné bydlení.

V pravidelných rubrikách antiautoritářských skupin si můžete přečíst rozhovor s aktivistou Anarchistického černého kříže, ohlédnutí za prvním rokem činnosti kolektivu FNB v Hradci Králové či úvahou od Volné komunity VAP o vztahu anarchistů k náboženství na pozadí odporu proti nárůstu islamofobie ve společnosti.

Jako vždy nechybí přehled aktivit domácího antiautoritářského hnutí za poslední čtvrtrok s důrazem na boj za autonomní sociální centrum Klinika v Praze. Stejně tak v *Existenci* tradičně najdete texty posledních tří čísel nástěnných novin A3 na témata nenávisti, autonomních sociálních center a diktátu EU vůči nové řecké vládě. Číslo uzavírají recenze na časopisy a knihy, mj. na nově vydané tituly od Noama Chomského a Davida Graebera či na komiks výtvarnice Toy_box.

Přejeme inspirativní čtení.

ENGLISH SUMMARY

The spring issue of the anarchistic revue *Existence* responds to electoral success of the Greek left-wing party Syriza, thus the “ultra-left wing” becoming its main topic. We focus more on the anarchists’ relationship to it, than the ultra-left wing itself.

Therefore we remind the historical events when the anarchists stood against authoritarian streams of socialism. Again we raise the question of the possibility or impossibility of cooperation with the ultra-left wing, the adequacy of dealing with it to the exclusion of other issues, or the reaction to the success of new left-wing parties in Europe. We point out the anarchists’ experience with Trotskyists in the Czech environment and the fight against their influence in the anti-capitalist movement. The anarchistic Free Community VAP and the Initiative No to Racism! who claim to be its part, comment on their relationship with the ultra-left wing. Both groups proceed from their anti-authoritarian attitudes.

We have translated the text Crimethlnc. that was published at the time of Syriza’s victory. It anticipates the party to be able to change things via parliament, and it warns that the party’s fail-

ure may cast many people towards fascism. An article by Sylvain Pattieu depicts the time of temporary cooperation between anarchists and Trockysts during the Algerian war for independence. The Russian social activist Dmitrij Žvanija describes in his memories the practice of the French Trockysts at the beginning of the 90ties and Gabriel Kuhn opposes the prejudice of Alain Badiou and Slavoj Žižek against anarchism in his essay Anarchistic hypothesis.

Apart from the main topic we deal with the events in Ukraine which are analysed by the Russian historian and anarcho-syndicalist Vadim Damje. An interview from 2013 about the experience of organizing people’s self-government in Athens goes back to the topic of plena discussed in one of the previous issues of *Existence*. We also mention recent fight for public transport and affordable housing in the world. You can also read an interview with an activist from Anarchist Black Cross and a review of the first year’s activities of the FNB in Hradec Králové. Once again there is a review of the activities of the local anti-authoritarian movement during the last quarter emphasizing the fight for the Klinika centre in Prague, and the articles of the last three issues of the wall newspapers A3, as well as reviews of magazines and books (e.g. new works by Noam Chomsky or David Graeber).

KVARTÁL

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za uplynulé tři měsíce od uzávěrky předešlého čísla *Existence*. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované dle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů.

SOLIDARITA SE ŠPANĚLSKÝMI ANARCHISTY

Ve Španělsku proběhla 16. prosince vlna razí a zatýkání anarchistických aktivistů, nazvaná operace Pandora. Okamžitou reakcí byly mohutné demonstrace po celém Španělsku. Symbolická solidární podpora španělským anarchistům přišla navíc i z celého světa. U nás při této příležitosti připravila volná komunita VAP plakát a leták, v němž mj. stálo: „*Akce vedené s cílem potlačit anarchistické hnutí pro nás nejsou nikterak překvapivé, protože náš boj proti nerovnosti skrze sebeorganizaci, probíhající mimo oficiálně fungující instituce a judikaturu, je pro stát nežádoucí.*“ Vedle výlepu plakátů byly zveřejněny fotografie s hesly na podporu vězněných anarchistů. O své podpoře nás mimo jiné informovali i kamarádi ze Slovenska: „*Alternativny podnik La bugaňa v Šuranoch podporuje španielskych kamarátov!*“

DEN PRÁZDNÝCH DOMŮ

Po násilném policejním vyklizení autonomního sociálního centra Klinika v Praze na Žižkově pokračovaly akce na její podporu. Jedna z nich se uskutečnila 28. prosince pod názvem „Den prázdných domů“. Mimo jiné poukázala na skutečnost, že zatímco existuje nepočítané prázdných domů, na ulici mrznou lidé bez domova.

Praha

„*Každé město, každá čtvrť, každé sousedství potřebuje svoji kliniku. Proto v neděli 28. 12. vyrazíme ven a ukážeme na domy, ve kterých by mohla sídlit další místní klinika,*“ stálo ve výzvě, která se objevila na webu Kliniky. „*Ani zdaleka nám nejde pouze o to získat jeden dům pro nezávislé aktivity. Celá kampaň za Klinikou je procesem, který má upozornit na širší souvislosti. Na to, že naše města jsou plná prázdných domů, které dlouhé roky či desetiletí chátrají, a stejně tak plná lidí bez domova a těch, kteří mají kde bydlet, ale už nemají kde realizovat svoje kulturní a společenské potřeby. Namísto toho, aby stát v obecném zájmu podporoval smysluplné využití prázdných domů, zaklíná se posvátností soukromého vlastnictví. To je nejvyšší hodnotou bez ohledu na to, zda majitel svá práva vykonává či nikoliv, nebo jak faktické nevykonávání vlastnických práv dopadá na okolí a komunitu.*“

Do decentralizované akce „Den prázdných domů“ se zapojilo množství lidí po celé české republice. Stala se tak další výraznou podporou

Ostrava

pro projekt Klinika a odsouzením kapitalistických hodnot, kdy je na prvním místě zisk a až někde daleko za ním potřeby lidí a společnosti. K označení prázdných domů, popřípadě menším happeningům došlo na mnoha místech v Praze, mimo jiné u domů, které byly v minulosti fakticky či demonstrativně obsazeny a následně násilně vyklizeny policií a do dnešních dnů chátrají, jako například budovy na Albertově, v Neklanově ulici, vila Milada.

Ke dni prázdných domů se přidali kupříkladu lidé v Hradci Králové (zde místní skupina AF označila vyvěšením transparentu dlouhodobě chátrající dům v blízkosti hlavního nádraží), Bruntále, Kutné Hoře, Orlové, Ostravě, Zlíně, Jablonci nad Nisou, Děčíně, Brně, Trutnově, Novém Jičíně, Volarech, Liberci či Pardubicích.

PODPORA VĚZŇŮM SVĚTOVÉHO POHÁRU V BRAZÍLIÍ

Volná komunita VAP se připojila k výzvě Colectivo Anti-carcerário Cruz Negra Anarquista do Rio de Janeiro a dalších kolektivů, vyzývajících k pořádání solidárních akcí na podporu aktivistů stíhaných v souvislosti s protesty proti Světovému poháru v Brazílii. Na základě této výzvy vyvěsili aktivisté v České Třebové transparent „*Freedom for Political Prisoners. Support Brazilian Anarchist.*“

BLOKÁDA ŘÍZKÁRNY

V neděli 11. ledna se v pražské restauraci Řízkárna uskutečnil další protest za vyplacení dlužných mezd. Protestující zablokovali stoly uvnitř restaurace s tričky, na nichž byl nápis „*Stop nevyplácení mezd v Řízkárně.*“ Současně demonstrovali před restaurací. Akci zorganizovala Mostecká a Pražská solidární síť a zúčastnilo se jí přes 50 lidí, včetně poškozených bývalých zaměstnanců.

„*Účastníci protestu v době od poledne do čtyř obsadili polovinu stolů v restauraci. Každý si objednal pouze jeden nápoj a znemožňoval tak běžnou tržbu v čase obědů. Protestující zároveň informovali zbylé a potenciální zákaz-*

Praha

níky o nevyplácení mezd a o dalších praktikách provozovatele restaurace Vladimíra Krulce. Cílem protestu bylo přimět Krulce, aby vyplatil dlužné mzdy. To sice neudělal, ale solidární síť jsou odhodlané pokračovat v nátlakových akcích, které začaly na konci září 2014, dokud tak neučiní.“

SQUATING, PRÁVO NA MĚSTO A OBCENĚ SDÍLENÉ STATKY

Boj za autonomní sociální centrum pokračuje různými způsoby. Patří mezi ně i ty osvětové. Takovou akcí se stala v sobotu 17. ledna konference nazvaná Squating, právo na město a obecně sdílené statky, která proběhla v prostoru pražského divadla Venuše ve Švehlovce.

Praha

První polovina odpoledního programu patřila příspěvkům Michaely Pixové (věnovala se právu na město vykořisťované soukromým kapitálem), Arnošta Nováka (mluvil o squattingu v souvislosti s politikou přímé akce) a Terezy Stöckelové (o tom, co jsou obecně sdílené statky a jak je spravovat).

O konferenci byl poměrně velký zájem, přilákala asi 130 posluchačů, z nichž se mnozí aktivně zapojili do následné diskuse. Padaly otázky o představě fungování autonomního sociálního centra, o kontroverzi jednání s úřady, o možné právní subjektivitě Kliniky, o řešení problému nevyužívaných prostor, o nedostatečné snaze spolupracovat s místními spolky, o gentrifikaci, o neoddělitelnosti sociálního a politického squattingu, o strachu úředníků z možného precedentu.

Praha

AKCE NA PAMÁTKU MARKELOVA A BABUROVÉ

V Rusku, ve Finsku a na Ukrajině proběhly v době kolem 19. ledna akce k uctění památky antifašistů Stanislava Markelova a Anastázie Baburové i dalších obětí neonacistů. Každoroční akce mají upozornit na neustávající rasisticky motivované zločiny v Rusku i okolních zemích.

Existence

je anarchistická revue, která vycházela nejprve v letech 1998-2002 a znovuobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) coby čtvrtletník o rozsahu 40 stran. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitorů a navíc tištěný text nemíjí tak rychle jako ten ve virtuálním světě. I tak je ale každé číslo po svém vydání ihned dostupné

i zdarma ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovávat teoretické texty, ale i praktické inspirace. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale snažíme se, aby dokázal oslovit či něčím zaujmout i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

Jejich smrt jsme si připomněli také v Praze. Aktivisté a aktivistky INR a AF vyvěsili na silniční most transparent se jmény v Rusku zavražděných antifašistů a nápisem „Nacismus stále zabíjí“. U příležitosti 6. výročí zavraždění Markelova a Baburové navíc vydalo Nakladatelství Anarchistické federace ve spolupráci s Antifašistickou akcí soubor textů o ruských neonacitech nazvaný *Vlastenectví jako diagnóza - kauzy ruských neonacistů*.

VZPOMÍNKY NA HONZU KUČERU

Od vraždy antifašistického skinheada Jana Kučery v lednu 2008 si každý rok připomínáme jeho památku. Nejinak tomu bylo i letos.

Jen pro zopakování: Jan Kučera se 18. ledna 2008 bavil se svými přáteli v jednom z příbramských barů, kde narazili na skupinu mladých neonacistů a jejich sympatizantů. Toto setkání skončilo konfliktem, při němž Jiří Fous pobodal Honzu bajonetem. Ten na následky velké ztráty krve o dva dny později v nemocnici zemřel.

Cílem každoročních vzpomínkových akcí není Honzu nijak glorifikovat nebo z něj činit mučedníka. Jejich smyslem je připomenout jeho památku, a přenesení i památku ostatních zavražděných antifašistů po celém světě, a zároveň dát najevo, že náckům nebude nikdy odpuštěno.

V sobotu 10. ledna byl věnován jeho památce druhý ročník minifestu Our Music - Our Scene. Na akci, kterou zorganizovala v pražském klubu Podnik Pilsen Trojans Crew, se představila špička světového antifašistického Oi!, kapela The Oppressed, které předskakovali Enraged Minority z Německa a místní bandy Aculeos, Crossczech a Muerti.

S transparentem „Jan Kučera. † 20. 1. 2008“ vzpomenu na Honzu také pražští anarchisté.

Příbram

V neděli 18. ledna se sešla skupinka anarchistů a antifašistů z okolí Příbrami, aby uctila Honzovu památku. Nad silnicí vyvěsili transparenty „Good Night White Pride“ a „R.I.P. Jan Kučera, oběť neonacistů“.

Symbolickým vyvěšením transparentu „Nezapomeneme, neodpustíme“ v Hradci Králové si v pondělí 19. ledna Honzu Kučera připomněla místní skupina AF-východ.

I tento rok věnovali Honzovi vzpomínku antifašisté a antifašistky v Košicích. V pátek 23. ledna v podvečerních hodinách se před pomníkem Ludovíta Kukorelliho v městském parku sešlo asi 20 mladých lidí. Zapálením svíček u fotografie Jana Kučery si takto v tichosti připomněli oběti neonacistického násilí. K tomu prohlásili: „Vzhľadom k tomu, že v Európe stále narastá pôsobenie krajnej pravice, rasizmu a xenofóbie, je potrebné pripomínať si históriu a nedovoliť, aby sa ešte niekedy opakovala!“

Vraždu Jana Kučery si již tradičně připomínají i antifašisté a antifašistky v České Třebové. V pátek 23. ledna se zde opět konal vzpomínkový koncert, tentokrát s názvem Never Forget Vol. 2. Akci podpořila zdejší undergroundová extraliga E.D.A.E., Morrow a DJ B23 Spofa Sound, stejně tak přespolní hardcoristé V.O.H., Chasing Christy, Overloaded a asi padesátka účastníků. Na místě nechyběl distribuční stánek

Košice

Nakladatelství Anarchistické federace, kde si lidé mohli mimo jiné zakoupit novou brožuru *Vlastenectví jako diagnóza*, vypovídající o vražděném řázení neonacistů v Rusku.

Vedle toho proběhlo v různých koutech ČR několik vzpomínkových aktů menšího charakteru, jako bylo například vyvěšení Honzovy fotografie v hospodách a barech, kde se scházejí punks a skins, či vylepování samolepek „Good Night White Pride“.

Jak poznamenal zpěvák z jedné kapely na koncertě v České Třebové, antifašismus neznamená nošení nášivek a triček, ale vyvrácení nenávislných předsudků všude tam, kam se vráždí, v práci, ve škole, v sousedství i doma. Neofašistická propaganda staví právě na šíření mýtů a zasévání nešvarů mezi neprivilegované, k čemuž nemalou měrou přispívají masmédiá a politické autority. Stanislav Markelov, který padl po boku Anastázie Baburové rok nato, co jsme se rozloučili s Honzou, kdysi napsal: „Neonacisti vyřvávají úplně stejná hesla jako mocní, jen jim v rámci své přirozené omezenosti uvěřili a snaží se je realizovat.“ Odkaz Honzy Kučery tedy spatřujeme nejenom ve fyzické konfrontaci neonacistů, ale i v konfrontaci šovinistických bludů, které prostoupily střední proud a vrahům jako Jiří Fous otevírají vrátka.

SOLIDARITA S KLINIKOU

Krátce před akčním dnem pro Klinikou vyjádřili anarchisté a aktivistky svou solidární podporu tomuto projektu autonomního sociálního centra před pracovišti Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM). Právě tato instituce nechávala chátrat budovu kliniky a následně se postarala o rychlý konec bohatého programu, který se v ní na konci listopadu díky squaterským aktivistům začal uskutečňovat.

Anarchisté chtěli připomenout, že nejde jen o získání prostoru, kde by se mohly rozvíjet kulturní a sociální aktivity, ale o zpochybnění hegemonní ideologie, která společnosti vnucuje jako jediný platný princip soukromé vlastnictví a jeho nedotknutelnost. Protestní transparenty nesly heslo „Když dojdou slova, boj je jediná cesta. Solidarita s Klinikou“ a objevily se před úřadovny ÚZSVM v Praze, Plzni a Ústí nad Labem. Tento dílčí decentralizovaný projev solidarity byl dalším v řadě.

Ústí nad Labem

DEN PAMÁTKY OBĚTÍ HOLOCAUSTU

27. leden coby Den památky obětí holocaustu se nenesl jen v duchu oficiálních ceremonií a povinných vystoupení politiků. Byl i příležitostí k protestu, který by ukázal, že k vyrovnání s minulostí ještě zdaleka nedošlo. Například v Terezíně dvě desítky protirasistických aktivis-

tů s transparenty požadovaly odstranění vepřína na místě, kde v Letech u Písku stával koncentrační tábor, v němž zemřely stovky Romů.

Skupiny volné komunity VAP si připomněly oběti holocaustu v tichosti tematickými plakáty, u kterých byly zapáleny svíčky.

Mediálně vděčným se stalo v tento den znovuzrození Péráka, legendární a mýty opředené postavy, která způsobovala vrásky německým okupantům i českým kolaborantům. Na mnoha místech v Praze, Brně a Terezíně se objevily dvojjazyčné plakáty s nápisem „Připomínka Osvětlení po česku? Prasečák“ a prohlášením Péráka, v němž mimo jiné stálo: „Doted' se mi dělá zle při vzpomínce na všechny ty slizký český fašisty, bezpáteří úředníky, četníky a bachaře, kteří si zřídili vlastní koncentrák v Letech u Písku. Zabásli v něm víc než tisíc lidí jenom proto, že byli Romové, a ty, který nenechali zemřít přímo tam, poslali zavraždit do Osvětlemi. Hrůzy Osvětlemi doted' páchnou v Letech – a to doslova: na místě dnes stojí prasečák. Složili byste hnůj v Terezíně nebo výkaly v Lidicích?“ Na internetu se objevilo video, v němž Pérák v Praze na Letné vyvěsil obří transparent „Vracím se jako vaše černé svědomí. Pérák“ a na vepřín v Letech namaloval postavy lidí doplněné cákanci rudé barvy coby symbolu krve, kterou v půdě tohoto místa zanechal před desítkami let český koncentrák pro Romy.

Lety

Pérák tak zhanobil prasečák, který dlouhodobě hanobil místo smrti stovek lidí. Mluvíci Policie ČR v Písku médiu sdělila, že po něm pátrají kvůli výtržnosti, sprejerství. Den památky obětí holocaustu se tak v České republice paradoxně (nebo typicky?) nese ve znamení zahájení policejního pátrání po Pérákově, největší české antifašistické legendě. Bude Policie ČR při pronásledování Péráka úspěšnější než gestapo?

Bratislava

PROTI PRAKTIKÁM AMAZONU

Svaz Priama akcia (PA) protestoval v rámci mezinárodního akčního týdne ve čtvrtek 29. ledna před pobočkou Amazonu v Bratislavě. Šlo o solidární akci s pracovníky dvou skladů v Polsku, kteří vystoupili proti praktikám společnosti a začali se organizovat s pomocí Svazu syndikalistů Polska.

PA upozornila na problémy v Amazonu krátce po polední před vchodem do budovy, v níž sídlí bratislavská pobočka. Pikety a letáky zaujaly kolemjdoucí včetně zaměstnanců Amazonu, kteří se následně zapojili do diskuse o důvodech akce. Mnozí věděli o protestech v USA či nedávno v Německu. Aktivistům se nakonec nepodařilo odevzdat protestní dopis přímo do rukou vedení, jelikož ve firmě údajně právě nebyl nikdo, kdo by ho mohl převzít. Velká část zaměstnanců však akci zaregistrovala a protest se setkal s pochopením.

Praha

K akčnímu týdnu se připojili také anarchisté a anarchistky v Praze. Volná komunita VAP připravila na svém webu plakáty ke stažení. Těmi pak také byly přelepovány reklamní poutače Amazonu. 29. ledna v odpoledních hodinách se navíc sešla asi desítky aktivistů před pobočkou zaměstnanecké agentury Manpower v Sokolovské ulici v Praze, aby solidárním protestem vyjádřili podporu Svazu syndikalistů Polska (ZSP), kteří bojují za lepší pracovní a mzdové podmínky ve dvou polských skladech Amazonu. Zatímco jedni rozdávali letáky kolemjdoucím, druzí vešli do pobočky, kde požádali jejího vedoucího o předání protestního dopisu polské centrále Manpoweru (která zajišťuje agenturní pracovníky pro Amazon), což také přislíbil. Před pobočkou byl následně roztažen transparent, na němž v angličtině stálo „Stop vykořisťování v Amazonu a Manpoweru“.

PROTI STÁTNÍM REPRESÍM V RUSKU

Anarchistická federace svolala ve spolupráci s Iniciativou Ne rasismu! na sobotu 14. února demonstraci, jejímž cílem bylo veřejně odsoudit pronásledování antifašistů a antifašistek represivními orgány ruského státu a vyjádřit jim solidaritu v jejich boji proti fašistickým bojůvkám v ulicích a fašizující mašinerii ve státní správě, počínaje vládcem Kremlu, ruským prezidentem Vladimírem Putinem.

Podobná demonstrace se na stejném místě a za stejným účelem konala již před dvěma lety a nedá se říci, že by se za tu dobu situace v Rusku zlepšila. Naopak, stále více jsou oficiálními místy podporovány nacionalistické nálady, a nic na tom nemění ani fakt, že se v předchozích letech podařilo odsoudit některé z nejbrutálnějších neonacistických vražd.

Praha

V Praze na náměstí Interbrigády se začali před druhou hodinou odpolední scházet první účastníci solidární demonstrace. Nakonec se jich tu shromáždilo asi 70. Zazněl proslov, který vyslovil solidaritu v Rusku vězněným antifašistům a citoval vyjádření některých z nich k jejich situaci. Poté se demonstranti s antifašistickými a černo-rudými prapory a transparenty „Svobodu ruským antifašistům a antifašistkám“ či „Touha po svobodě je silnější než represe“ vydali na pochod k pražskému Velvyslanectví Ruské federace v ČR. Během cesty bylo slyšet hesla skandovaná jak v češtině, tak v ruštině. Přibližně o půl čtvrté byl před ambasádou přečten další proslov. Ten stručně seznámil s kauzami Ilji Romanova, Alexeje Sutugy, Alexeje Gaskarova a Alexandra Kolčénka. Krát-

ce poté byla akce ukončena. Represivní složky českého státu se tentokrát zdržely výtržností, ale neopomněly celou demonstraci pečlivě zdokumentovat. Pořadatelům ještě před začátkem „přátelsky“ sdělily, že nikdo nesmí na sobě mít odznak či nášivku s přeškrtnutým hákovým křížem, jelikož by to mohlo být vyhodnoceno jako propagace zakázaných symbolů. Názor na takové tvrzení ať si udělá každý sám.

V neděli 15. února na solidární demonstraci nepřímo navázal koncert v klubu 007 Strahov pořádaný 161 Crew. Vystoupily na něm známé moskevské antifašistické kapely Moscow Death Brigade a What We Feel. Měly původně zahrát hned dvakrát za večer, ale kvůli ohlášené bombě bylo první vystoupení záhy přerušeno. Nikdo však o nic nepřišel, po odchodu policie a hasičů se v narvaném klubu vytvořila skvělá atmosféra, a to od první písničky až do konce. Na místě byla mimo jiné dostupná brožura *Vlastenectví jako diagnóza*.

DEMONSTRACE PROTI ŘÍZKÁRNĚ

Patnáctého února odpoledne se uskutečnil další z protestů proti jednání šéfa pražské restaurace Řízkárna. Demonstrace, průvodu a blokády restaurace se zúčastnilo více jak padesát lidí včetně několika poškozených, kterým restaurace neproplatila mzdu. Akci zorganizovala Mostecká (MSS) a Pražská solidární síť (SOLIS).

Akce začala před stanicí metra Anděl, kde promluvila paní Gabriela, poškozená brigádnice. Přiblížila praktiky provozovatele Řízkárny Vladimíra Krulce, mezi které patří i šikanování lidí na pracovišti. Upozornila na fakt, že špatné zacházení se zaměstnanci je v podniku dlouhodobé, neboť v restauraci pracovala ještě v roce 2012.

Praha

Demonstrující se následně vydali z Anděla ulicemi Plzeňská, Nad Zámečnicki a U Klikovky až k samotné restauraci. Provozovatel Krulec zde byl opakovaně vyzván k uhrazení dlužných mezd a o svých nepříjemných zkušenostech promluvil další poškození zaměstnanci. Protestující závěrem akce obsadili prostory restaurace. Vzhledem k tomu, že provozovatel na požadavky poškozených nezareagoval, přislíbili účastníci demonstrace další protestní akce.

Na solidární síť se obrací další osoby, kterým restaurace dluží mzdy. Předpokládá se, že provozovatel Krulec dluží za práci úhnm statiscie korun. Vedle toho se několik bývalých zaměstnanců setkalo jak s hrubým zacházením, tak s neadekvátně dlouhou pracovní dobou. Zaměstnanci byli neustále pod drobnohledem kamer, a to i v prostorách, které jsou určeny k převlékání. Solidární síť poukazuje také na nestandardní podmínky dohod o provedení práce, například na snímání otisků prstů.

UPRCHLÍCI, VÍTEJTE!

V pátek 20. února se sešlo v půl páté odpoledne v Praze na náměstí Republiky asi 300 lidí, aby se zúčastnili demonstrace na podporu uprchlíků a proti xenofobii, kterou svolaly Iniciativa Ne rasismu! a Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR za podpory dalších skupin a jednotlivců.

Je snáze se izolovat a nenávidět než se snažit porozumět a pomoci. Už proto je důležité, že protipólem xenofobních protiislámských a protimigrantských shromáždění nevyhlášené koalice neonacistů a nahnědlého středního proudu jsou akce mluvící o respektu, lidskosti a solidaritě, i když nejsou zatím tak početné.

Praha

Demonstraci dominovalo velké množství transparentů a piktetů, mezi nimiž bylo nejčastějším heslem „Uprchlíci, vítejte“, další tvořily odsudky rasismu a nechyběly ani nápisy připomínající boj (nejen) kurdských bojovníků a bojovníků proti Islámskému státu. Rozmanitost účastníků byla veliká a přišli samozřejmě také anarchisté a anarchistky. Lidé měli také možnost podepsat petici organizace Amnesty International pro přijetí 1000 syrských uprchlíků do ČR.

Po prosloveh na úvod protestu se vydal nepřeslechnutelný průvod ulicemi Na Příkopě a 28. října na Jungmannovo náměstí. Během demonstrace její účastníci drželi minutu ticha za zemřelé Syřany, kterým se nepodařilo prchnout z jejich země. Akce proběhla bez problémů, islamofobové se navzdory předchozím výhrůžkám zřejmě raději věnovali internetovému válečnictví.

V jednom z projevů [Iniciativa Ne rasismu!] mimo jiné zaznělo: „Smutným faktem je, že požadavky rasistických hnutí se od migrační politiky Evropské unie často liší jenom radikality svého vyjádření. Islamofobové tak hrají roli užitečných idiotů hned dvakrát. Poprvé, když jejich nenávislné kampaně nahání stále více migrantů do náručí náboženského radikalismu. Podruhé, když svou rétorikou legitimizují státní útoky na práva migrantů, které celou situaci ještě zhoršují, místo aby ji řešily. Odmítáme, aby azylovou a migrační politikou Evropy určovali ti, kteří šíří xenofobní a rasistické myšlenky...“

SOLIDARITA S BĚLORUSKÝMI

ANARCHISTY

Běloruský Anarchistický černý kříž vyhlásil na 25. února až 1. března 2015 akční dny na podporu perzekvovaných běloruských anarchistů nazvané „Ukaž zadek úřadům“. V roce 2015 totiž vyprší další funkční období prezidenta Alexandra Lukašenka, který neomezeně vládne zemi již 21 let. Za tu doby potlačil veškeré sociální boje, nechal zabít několik oponentů a vymýtil téměř všechnu oficiální opozici. Nedovolil běloruské společnosti překročit stín sovětské mentality. Každá kritika vlády se setkala s represemi ze strany policie a KGB. Vláda se řídí heslem, co nelze ovládat, musí být zničeno.

Praha

Před volbami v roce 2010 bylo pozatýkáno několik desítek anarchistů a následně i opozičních aktivistů. S listopadovými volbami se opět zvyšuje tlak na zbytky protivládního odporu. Během posledních měsíců byl zatčen větší počet anarchistů, kteří následně museli strávit nějakou dobu za mřížemi. Navíc anarchista Nikolaj Dědok, který si odpykává trest v mogilevské věznici a měl být letos propuštěn na svobodu, a to právě v době konání prezidentských voleb, byl tanním soudem uznán vinným ze zatvrzelého odmítání poslušnosti správě nápravného zařízení a odsouzen k dodatečnému trestu jednoho roku a tří dnů odnětí svobody ve věznici se zostřeným režimem. V závěrečné řeči při novém soudním procesu prohlásil: „Všem zde přítomným reprezentantům orgánů činných v trestním řízení chci připomenout, že jakýkoli systém založený na lži, násilí a útlaku jednou padne spolu s těmi, kteří ho podporovali. A až se to stane, nechťel bych být na vašem místě.“

V Česku na výzvu běloruského ABC zareagovali anarchisté a anarchistky v Praze. Svou podporu stíhaným kamarádům vyjádřili před budovou běloruské ambasády za přispění zábavní pyrotechniky a transparentů „Anarchist black cross“ a „Free belarusian anarchist prisoners“. Holé zadky se však nekonaly. K projevům solidarity došlo také v Příbrami a České Třebové.

Další akce proběhly v Bělorusku, na Ukrajině, v Polsku, Rusku, Litvě či Lotyšsku.

KLINIKA ŽIJE!

Protesty za Kliniku a souběžná jednání s různými úřady a vládními politiky přinesly nakonec své ovoce. ÚZSVM se rozhodl vypsát výběrové řízení na roční zápůjčku objektu, v němž uspěl projekt autonomního sociálního centra Kliniky. A tak 2. března mohli jeho aktivisté poprvé odemknout Kliniku vlastním klíčem. Kolektiv centra k tomu na svém webu napsal: „Klinika má šanci znova ožít, tentokrát bez mračen neustále hroziící represe, bez toho, abychom se každý večer museli bát vyklizení. A vy všichni, kdo jste byli součástí krátkého života autonomního centra v prosinci a kdo jste pak stáli v ulicích, když nám dům zase sebrali, vy všichni, kdo jste měli Kliniky v hlavě i v srdci, i vy, kdo o ní slyšíte prvně, vy všichni teď můžete přijít a zapojit se, protože Klinika skutečně nabírá další dech a bude potřebovat desítky, možná dokonce stovky rukou, hlav i srdcí k tomu, aby se z chátrající budovy stalo sociální centrum plně barev, lidí a života.“ Výzvu k zapojení se do práce na zprovoznění autonomního centra uposlechly 7. března desítky lidí, kteří se pustili do různých prací uvnitř objektu, při odstraňování „protisquaterského bednění“, čištění půdy, vytváření venkovního ohniště nebo při přípravě zakládání zahrady a úpravě okolí. Chuť do společné práce velmi rychle vytvořila skvělou atmosféru. Do víkendové brigády se zapojila asi stovka lidí a tvořila ji vskutku rozmanitá společnost, včetně lidí ze sousedství - nejmladším pracantem byl čtrnáctiletý Marek z nedaleké komunitní zahrady, nejstarším patrně paní, která původně přišla jen pro historické předměty spjaté se Žižkovem a následně zůstala celý víkend.

Nedlouho předtím zveřejnila Klinika informaci, jak je na tom s finančními prostředky, které získala především prostřednictvím benefičních akcí, od individuálních dárců a kolektivů (např. Cirkus Alien, Coffee Nerds for Liberation, DIY Karneval) nebo od Anarchistického černého kříže. Celkem to dělalo přes 130 tisíc, z čehož část již byla využita při prosincovém úklidu a na právní pomoc stíhaným squaterům. Vzhledem k potřebným úpravám v budově bude

Praha

potřeba další finanční, ale i materiální podpora. O tom, co je aktuálně na Klinice zapotřebí, se dozvíte na webu či facebookovém profilu Kliniky. Nejdůležitější však je, aby co nejvíce lidí přijalo projekt autonomního sociálního centra za svůj a společně s ostatními se podíleli na jeho permanentním budování, provozu a programu. Je také třeba se již nyní připravovat na to, že boj za Kliniky nekončí, rok uteče velmi rychle a nebezpečí, že živoucí, zdola budovaný lidový projekt bude nahrazen další úřednickou budovou, se stane aktuální.

VZPOMÍNKA NA ZEMŘELÉ ŽENY

BEZ DOMOVA

V předvečer Mezinárodního dne žen uspořádaly v Praze ženy bez domova i s domovem z organizace Jako doma happening jako upomínku na všechny zemřelé ženy bez domova, kamarádky ulice, kamarádky z azylových domů a ubytoven.

„Ženy bez domova jsou neviditelné superhrdinky, sní, učí se, pracují, bojují, vzdorují, málokdo je ale skutečně vidí. Ženy jsou více ohrožené chudobou, a tedy ztrátou domova, jejich bezdomovectví však zůstává skryté,“ stálo mj. v pozvánce.

Asi 15 účastníků a (převážně) účastnic akce společně a s pomocí sochařky Kristýny Kužvartové vytvořili instalaci ženy bez domova na lavičce v parku na Kampě. Ta je nenápadnou, ale silnou připomínkou neviditelnosti a zranitelnosti žen bez domova, které mají omezený přístup ke zdravotní péči, ve velké míře se setkávají s násilím a i z těchto důvodů dříve umírají.

Praha

BRATISLAVA BLOKUJE!

V sobotu 14. března se na Náměstí SNP v Bratislavě sešly necelé tři stovky antifašistů a antifašistek na výzvu iniciativy Bratislava bez náckov, aby protestovali proti pochodu neonacistů, jenž se konal u příležitosti výročí vzniku fašistického Slovenského státu.

Po několika projevech odsuzujících jak temnou minulost Slovenského státu, tak současné aktivity neonacistů, zablokovali účastníci protiakce ulici, kterou měl jít pochod nácků. Policie nezasáhla, pouze odklonila pochod z plánované trasy. Když se antifašisté snažili přesunout na další místo shromáždění, zahradili jim policisté cestu. V tu chvíli začala menší honička městem, kdy se antifašisté snažili dostat k pochodu neonacistů. V jednu chvíli je od nácků dělilo jen pár metrů. Přesto se na poslední chvíli podařilo policii zabránit střetu a nejpo-

četnější skupinu antifašistů obklíčila a zadržovala ji až do konce pochodu.

Velice povzbudivý byl zápal všech zúčastněných a silným dojmem působilo i spojení několika generací antifašistů, od aktivních účastníků SNP po náctileté účastníky.

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této Existenci) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zcela o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse: Co je svoboda? (5. 1., Praha); Nová maskulinita (12. 1., Brno); Cesta Západním břehem Jordánu (13. 1., Praha); Komunitní bydlení (17. 1., Most); 70 let u Písku aneb Lety forever? (20. 1., Praha); Boycott from Within (21. 1., Praha; 22. 1. Brno); Olomouc potřebuje Kliniky (22. 1., Olomouc); Workshop na výrobu piketů (23. 1., Praha); O MHD (27. 1., Praha); Zvířata ne je vecl! (27. 1., Košice); Creative commons (27. 1., Praha); Křest komiksu *Moje kniha Vinnetou* (29. 1., Praha); Muslimové a Evropa (3. 2., Praha); PRALETS: Místní výměnný obchodní systém pro Prahu (4. 2., Praha); Anarchistické hnutí v Irkutsku (5. 2., Most); O squatingu (7. 2., Praha); Člověk, příroda a trvalá udržitelnost (17. 2., Košice); S kamerou až na konec ghetto aneb Zobrazení Romů v dokumentárním filmu (17. 2., Praha); Solidární sítě (18. 2., Praha); Vernisáž výstavy Nová věčnost: Nebe vysoko nad námi je naše! (19. 2., Praha); Nizkoprahy bez rasismu? (24. 2., Praha); Radikální sociální práce (26. 2., Praha); Workshop radikálního vyšívání (28. 2., Brno); Sousedské setkání na Cibulce (1. 3., Praha); Mocenský vliv evropských zemí a USA na politiku jihoamerických států (3. 3., Praha); Co je svoboda? (5. 3., Most); Linux workshop (5. 3., Praha); Odkaz Malcolma X (11. 3., Praha); Plánování komunitní zahrady na klinice (14. 3., Praha); Boj proti rasismu a fašismu v Evropě (17. 3., Praha); vernisáž výstavy zapařistických plakátů (17. 3., Praha); Boj proti rasismu a fašismu v ČR (19. 3., Praha); Autorské čtení: Parchanti a stíny (21. 3., Praha); Fenomén bezdomovectví (21. 3., Plzeň); Od alternativy ku komunitám (24. 3., Košice); Předlice: Pecklonberáj aneb žít či přežít stín nad Labem? (24. 3., Praha); workshop Cyklodílna (28. 3., Praha); Psaní dopisů politickým vězňům (31. 3., Praha).

Benefiční akce (koncerty, večery, bazary...): 7. 1. pro Kulturu proti chátrání (Brno); 10. 1. pro Ateneo (Brno); 16. 1. pro Kliniky (Praha); 19. 1. pro Kliniky (Praha); 30. 1. pro Kliniky (Praha); 7. 2. pro Iniciativu Ne rasismu! (Praha); 7. 2. pro FNB Hradec Králové (Hradec Králové); 27. 2. pro Kulturu proti chátrání (Brno); 10. 3. pro SOLIS (Praha); 14. 3. pro Kliniky (Kladno); 18. 3. na Anarchistickou federaci (Praha); 19. 3. pro Iniciativu Ne rasismu! (Praha); 20. 3. na Fotbal proti rasismu (Plzeň); 21. 3. na časopis Klíčení (Hradec Králové); 22. 3. pro Právěk a Food not Bombs (Praha); 28. 3. pro Anarchistický černý kříž (Jihlava).

Promítací večery: Praha (12x); Most (2x).

Bezpeněžní zóny: 16. 1. v Mostě; 21. 3. v Plzni.

Ostatní akce: Pravidelné či příležitostné rozdávání jídla potřebným kolektivem anarchistické iniciativy Food not Bombs v Praze, Mostě, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Děčíně, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Banské Bystrici a dalších městech. Komunitní večery či tetovací workshopy v infocentru Salé, veganské večery v různých městech. Dětská odpoledne a další akce v mosteckém komunitním centru Ateneo.

DEN PRO KLINIKU

Souhrnná reportáž z decentralizovaného akčního dne na podporu squatingu

V SOBOTU 24. LEDNA SE USKUTEČNILY NA MNOHA MÍSTECH V PRAZE, ZBYTKU ČR A NA SLOVENSKU AKCE NA PODPORU AUTONOMNÍHO SOCIÁLNÍHO CENTRA KLINIKA V PRAZE NA ŽIŽKOVĚ.

Ústřední akcí Dne pro Kliniky byla demonstrace, která začala ve dvě odpoledne v Jeseniově ulici, kde se Kliniky nachází. Šlo se tu víc než půl tisíce lidí, aby manifestovali svou podporu squaterské iniciativě autonomního sociálního centra. Jako připomínka pro mnohé překvapivě násilného postupu policie při minulých demonstracích byl před budovou Kliniky odhalen tradiční pomník - policejní obušek v nadživotní velikosti. Pod vztyčeným pendrekem se poté přečetly projevy. Mluvíci iniciativy se mimo jiné vyjádřili ke kritikám jednání s ministry Babišem a Chovancem. Neřekl sice přímo, že Kliniky bude centrem hnutí za vyvlastnění a zespolštění Babišova Agrofertu, nicméně zdůraznil, že při jednání nedošlo k výměně politické podpory za poslušnost. Dle vyjádření kolektivu Kliniky svoboda neohrožuje squating, ale sociální nerovnost a neomezené soukromé vlastnictví. Jestli je v tom za jedno i s celou škálou svých podporovatelů, bude zajímavě sledovat dále. Po proslovcích následoval pochod Žižkovem, kterému dodával skvělou atmosféru přítomný samba band a jež byl zakončen na náměstí Jiřího z Poděbrad.

Večer proběhlo jen v Praze na podporu Kliniky na 17 akcí různého charakteru: koncerty a hudební párty v podnicích Dejvická klubovna, Potrvá, Prostor, Café Na půl cesty, Dead Jack, Indigo Bar, Podnik, Buben, Fatal music club, Belzepub (některé z těchto akcí měly benefiční charakter), promítání skate videí v kavárně Liberál, večer poezie v Napa Underground, promítání a výstava v kavárně Čekárna, koncert a přednáška o železničním cestování v Dejvické nádražce, divadelní představení ve Standard Café, promítání dvou filmů o domě na Pohoželci před klubem Podnik v rámci projektu Osvožený Biograf.

Akce v rámci Dne pro Kliniky probíhaly ale i v dalších městech. V Plzni se v družstevní kavárně Inkognito konal diskusní podvečer. Úvodem byla přiblížena krátká historie boje za Kliniky, myšlenka autonomního sociálního centra, stejně jako ideová východiska squatingu, která problematizují pojem vlastnictví, proces nového ohrožování a staví na právu na město a přímé akci. Následně se diskutovaly otázky toho, co si kdo do Kliniky projektuje; kde jsou hranice vyjednávání a proč k němu vůbec dochází a jaké kompromisy jsou přijatelné či nikoliv. Velmi přínosná byla přítomnost členky kolektivu Kliniky, která mohla hned vysvětlovat někte-

Pelhřimov

Žilina

Ostrava

Brno

Plzeň

ré jeho postoje a postupy. V neposlední řadě se mluvilo i o potřebě a možnostech podobného projektu přímo v Plzni.

Den pro Kliniky v Brně začal „zdravotní procházkou“ po chátrajících prostorách v širším centru města, které se zúčastnilo kolem 40 lidí. Průvodcem byl zejména architekt Martin Kleynovský a na konkrétních příkladech uvedl problematiku brownfieldů a nevyužitých prostor do širšího urbanistického rámce. Kavárna Tři ocásci hostila celé odpoledne různé workshopy a diskuse, jako poslední přišlo na řadu promítání filmu 69 o vyklizení kodaňského autonomního centra Ungdomshuset v roce 2007 a následná debata o potřebě squatů a autonomních center ve městech. Ke Dni pro Kliniky se přihlášily i koncerty v klubech Kabinet múz a Yacht. V druhém jmenovaném se také konalo několik přednášek, jedna z nich představila brněnský kolektiv Kulturou proti chátrání, který se snaží o vytvoření podobného autonomního centra, jako je právě Kliniky, ovšem na rozdíl od Kliniky na to jde legální cestou a nepřímo tak ukazuje neefektivitu takového přístupu oproti squatingu (za téměř dva roky, co je podaná žádost na radnici, se z objektu v použitelném stavu stává pomalu, ale jistě ruina).

V Ostravě byly na programu přednáška o Přednádraží, divadlo, workshop a koncerty. Hudební akce pro Kliniky se konaly v Pelhřimově v čajovně Utopie, ve Žďáru nad Sázavou v klubu Batyskař či v Bečvárech. Ve Vsetíně koncertu předcházelo promítání filmu *Squat Wars* a přednáška o squatingu v České republice a v zahraničí, o Klinice, o zkušenostech s autonomními sociálními centry ve Francii a o squatingu v 90. letech na Vsetínsku. V Prostějově byl koncert pro Kliniky spojen s projekcí fotek a dokumentů o squatingu a další koncert doplněný čtením se konal v milevském Kamenáči. Svou podporu vyjádřila na brněnském sjezdu Strana zelených, jejíž delegáti se společně vyfotili s transparentem „Zelená Kliniky“, politický obrat směrem k problematizaci soukromého vlastnictví ale neudělali.

Na Slovensku se podpůrné akce konaly v košickém klubu Colosseum (koncert) a v Žilině - koncert, diskuse a výstava Natálie Zajačkové dokumentující vybrané události kolem Kliniky.

Akční den, stejně jako mnohé předcházející decentralizované akce, lze zhodnotit jako velký úspěch a skutečnost, že projekt Autonomního sociálního centra má širokou podporu. Je zřejmé, že vyjednávání s úřady a politiky by bez takové podpory ani nemohla probíhat. Do budoucna je ovšem jednou z podstatných otázek, zda současná vlna solidarity s Klinikou povede k podobným projektům v jiných městech.

Praha

téma Existence:

Radikální levice

CÍLEM TÉMATU „RADIKÁLNÍ LEVICE“, KTERÉ JSME ZVOLILI PRO TOTO ČÍSLO *EXISTENCE*, NENÍ PŘINĚST PŘEHLED RADIKÁLNĚ LEVICOVÝCH SUBJEKTŮ A JEJICH IDEOVÝCH ČI PRAKTICKÝCH VÝCHODISEK.

A NEBUDEME SE VLASTNĚ ANI TAK VĚNOVAT RADIKÁLNÍ LEVICI, JAKO SPÍŠ VZTAHU ANARCHISTICKÉHO HNUTÍ K NÍ.

Jedním z důvodů volby tohoto tématu byla i snaha reagovat z anarchistické perspektivy na aktuální úspěch řecké strany Syriza ve volbách. Právě ta je totiž médií charakterizována jako radikálně levicová a na základě toho i náležitě demonizována. Navíc její úspěch nebude pravděpodobně ojedinělý, k podobnému má ve Španělsku nakročeno mladičká strana Podemos. Chceme se také trochu ohlédnout za tím, jak se anarchisté u nás nebo jinde vůči radikální levici vymezovali v minulosti. A co je hlavní, chceme nastínit některé naše postoje i otevřené otázky, které souvisejí především s tématem (ne)spolupráce či (ne)tolerování jiných politických subjektů.

Anarchisté jsou často v korporátních médiích a ve zprávách represivních složek státu řazeni k radikální levici, někdy toto označení lhostejně přijímají, zpravidla se mu však vzpírají. Definování politických subjektů na pravo-levé ose je samo o sobě dost problematické a často zavádějící. Někteří anarchisté raději určují svou polohu ve dvojrozměrném ideovém schématu, jehož kvadranty tvoří vedle anarchismu liberalismus, fašismus a komunismus. Lze v něm totiž mnohem lépe odlišit socialistické tendence autoritářské (státotvorné) a antiautoritářské.

Otevřené rány

Vztah anarchistů k radikální levici a ke zbytku levice nebyl nikdy jednoduchý, není a zřejmě ani jen tak nebude. Vzájemná nedůvěra se táhne již od dob První internacionály, zjednodušeně řečeno - od doby, kdy se střetl Bakunin s Marxem a socialistické hnutí se rozdělilo na autoritářský a antiautoritářský tábor. Pozdějšími slovy Petra Kropotkina se anarchismus stal levým křídlem socialismu.

Autoritářský směr socialismu se vyvíjel téměř přesně podle předpovědi prvních anarchistů. Sociální demokracie se stala státotvorným elementem, který se aktivně podílí na buržoazní demokracii a občas se snaží dělat kapitalismus snesitelnějším. V historii se pak sociální demokracie často stávala politickou silou, která odváděla špinavou práci při potlačování revolučních elementů zleva, a v posledních letech nelze opominout její klíčovou úlohu při zavádění neoliberálních opatření. Bolševici si zase razili svou cestu teroru, která při převzetí moci znamenala nelítostnou likvidaci jakékoliv opozice, včetně levicové (často v první řadě té). Stalinismus a jeho další diktátorské období toho byly logickým důsledkem. I tak se ale vyskytovalo a vyskytuje množství upřímných socialistů/komunistů/marxistů, kteří tu více, tu méně odsuzují tento vývoj a podrobují ho kritice, i když stále staví na podobných východise-

cích. Některé okrajové směry komunismu a marxismu se dokonce dají označit v dílčích aspektech za inspirující. A už proto je chybou odmitat všechny dědice marxistické linie socialismu en bloc.

Nelze se ale anarchistům ani trochu divit, že jsou dodnes při zvažování možnosti dílčí participace na společných bojích s ostatními protikapitalistickými subjekty nanejvýš obezřetní. Minulost by neměla být železnou koulí na noze, která nám brání účinně postupovat v nových bojích. Na druhou stranu nám historie slouží k tomu, abychom se z ní poučili a vyvarovali se starých chyb a neustále je neopakovali. V této souvislosti si anarchisté s oblibou udržují staré rány stále živé, zejména pokud jde o vztah ke komunistům: vyštípání anarchistů z První internacionály, jejich likvidace po ruské říjnové revoluci, potlačení Kronštadtského povstání a machnovského hnutí, zmaření sociální revoluce ve Španělsku... Někteří anarchisté tyto krivdy postavili coby výchozí bod svých úvah při odmítnutí jakékoliv spolupráce s jinými levicovými subjekty a každou takovou spolupráci tabuizují. K dobru jim budiž připráno, že na tuto historickou skutečnost stále poukazují a varují před možným nebezpečím.

Proč to řešit?

Otázka trvalejší či dílčí spolupráce s jinými subjekty mimo ty, které řadíme do širšího antiautoritářského hnutí, je pro anarchisty stále živá. Výše zmínění „obránci hranic“ zpravidla žádnou spolupráci s nikým jiným (každému se dá přece něco vytknout) nepřipouštějí a jimi prosazované postoje, vyargumentované přísnou zásadovostí, uvrhují hnutí do ghetta. Tím je v našich diskusích míněn oboustranně neprospustný prostor, který anarchickému hnutí umožňuje držet se staticky a striktně stanovených zásad a uchovávat si pocit ohrožení a nedůvěry ke zbytku zlého světa, který ho chce jen zneužít pro své vlastní záměry. Toto zaprděné místečko nelze vyvětrat a „ideová pohraničnická“ stráž zavřená okna. Je to pohodlný způsob aktivismu, který však naráží na dva zásadní problémy. Tím prvním je, že dříve či později generuje interní rozbroje, a druhým, že marginální hnutí ještě více marginalizuje a skutečné boje probíhají mimo něj.

Otázka spolupráce, respektu, tolerance (skutečné či trpěné) nesouvisí jen se subjekty na levici, ale týká se i věřících, nevládek, odborů, drobných podnikatelů, progresivních stran, subkultur, zájmových spolků atd. Pokud si nechceme bezúčelně lebedit ve vyhřátém ghettu, nutně zjistíme, že v bojích, které kolem nás probíhají, se budeme muset potkávat s lidmi, kteří nemají ve všem zcela stejné postoje jako my (něco takového neexistuje vlastně ani v rámci anarchistického hnutí).

Dodejme ovšem, že anarchistické hnutí nikdy neusílovalo a ani dnes neusiluje o státní masovost. Jeho taktika je jiná. Jde mu o probouzení aktivity mezi jednotlivci prostřednictvím soustavné činnosti vlastní rozmanité samosprávné sítě. Problematická je však právě ona soustavnost a vytvrlost, jinými slovy vlastní agenda v delší časové perspektivě. A také v tomto

kontextu je potřeba otázku spolupráce znovu otevřít.

Antikapitalismus

Co nás spojuje s radikální levicí? Je to zejména antikapitalismus a s ním související třídní analýza vztahů ve společnosti. Odmítnutí kapitalistických vztahů je společné, ale již v třídní analýze by se daly najít velké rozdíly. Anarchisté k ní na rozdíl od marxistů nepřistupují tak dogmaticky a nepovažují ji za vševysvětlující. Anarchistická analýza společnosti vychází z mnohem širší kritiky autoritářských vztahů.

Antikapitalistická levice je u nás velmi okrajovou silou. Asi není třeba zdůrazňovat, že KSČM se k ní se svým politickým programem rozhodně řadit nedá. Pomineme-li ojedinělé stalinistické nostalgiky (paradoxně zejména mezi mládeží), zbudou nám skupiny, které stalinskou éru odsuzují a jsou s oblibou označovány coby trockistické, bez ohledu na to, zda se samy k tomuto směru hlásí, či nikoli. A právě s nimi se anarchisté nemálo potkávají při různých akcích.

Další specifickou skupinou jsou různé menší komunistické a marxistické kolektivy, jejichž členové mají mnohdy anarchistickou minulost a navazují na novější proudy marxistické teorie. U nás jde například o Kolektivně proti kapitalu (KPK), jejichž výstupy jsou místy sice zajímavé, ale neobejdou se bez obsedantního citování Marxe a kapitalismus vidí i tam, kde není (např. náboženské tmářství hodnotí jako „specifické vyjádření kapitalistického podřízenosti“).

Trockisté

Co jsou ony trockistické party zač? Jejich snem je být ideovým revolučním předvojem, založit a řídit stranu pracujících, která zase zastupuje zájmy proletářských mas, převzít moc a zřítit proletářskou (rozuměj svou) vládu a pak dosáhnout komunismu (jak dojde k onomu závěrečnému zárazku a jak zamezí upevnování vlastní moci, nikdo netuší). Tento klasický leninistický scénář důvěrně známe a není důvod se domnívat, že by v podání trockistů dopadl jinak.

Zůstaneme-li v našich končinách, zpravidla jde o skupiny, jejichž členská základna je nepatrná. O to jsou ovšem agilnější. Jejich největší snahou je nábor nových členů ve všech možných hnutích a iniciativách, což se jim ale dlouhodobě nedaří. Navíc často trpí rozpadem na frakce, což je ovšem už tradiční jev v rámci celé tzv. radikální levice.

Jaký je reálný význam takových skupin dnes (bez ohledu na to, zda skutečně odpovídají předchozímu popisu, nebo zda jde z naší strany o záměrnou karikaturu)? Možno říct, že ještě bezvýznamnější než kdykoliv dříve. Jejich marginalizace se odvíjí od doby nárůstu altermobilizačního hnutí, které ve svých nejvýraznějších projevech, tzn. při organizování velkých protisummitových protestů, fungovalo na antiautoritářských principech a rozvíjelo antiautoritářské způsoby organizace, rozhodování i realizace aktivit. To se znovu ukázalo v hnutích z roku

2011. Antiautoritářské principy se často prosazovaly i bez přímého zapojení anarchistů, kteří si mnohdy nevěděli rady s tím, jak na tato hnutí zareagovat.

Zkušenosti našeho hnutí nám ukazují, že trockistům věnujeme neúměrnou pozornost. To bychom měli vždy reflektovat a vycházet z reálných podmínek a možných ohrožení a tomu přizpůsobit svou aktuální politiku. Hysterické reakce na přítomnost nějakých trockistů (zvláště když vystupují sami za sebe) se totiž často ukazují jako velmi neadekvátní. Nejde o to zbavovat se svého výchozího antiautoritářského postoje, ale reagovat přiměřeně situaci, kontextu a reálným možnostem zúčastněných.

Je chybné se vyhýbat sociálním (či jiným) bojům, které považujeme za důležité, jen kvůli přítomnosti osob a skupin nám ne zrovna sympatickým. Stejně tak je pro tyto boje smrtící vystoupit do nich a diktovat, kdo se jich může účastnit a kdo ne. Rolí anarchistů by mělo být vstupovat do sociálních hnutí a prohlubovat a udržovat jejich antiautoritářský charakter, někdy proti pravicákům (např. proti rasistickým předsudkům, proti důrazu na národní zájmy), jindy proti radikální levici nebo naopak v souladu s ní.

CO SE DĚJE V EVROPĚ?

Na úspěch levice v Evropě, zmíněný v úvodu tohoto textu (která se oproti stávajícím zkorumpovaným sociálnědemokratickým partajím může opravdu zdát radikální), bychom měli reagovat strategickou diskusí. Nejprve je potřeba se podívat, kde jsou kořeny stran Syriza

a Podemos. I když některé jejich součásti lze vysledovat již v minulosti u komunistických, marxistických a zelených stran, svou příležitost dostaly díky hnutí roku 2011 a svým způsobem částečně udržují jeho étos. Toto hnutí se z náměstí španělských a řeckých měst vydalo dvěma cestami (někdy spolu úzce spojenými). Tou první bylo budování hnutí zdola v jednotlivých čtvrtích a sociálních projektech mimo stát a proti němu. Druhá cesta vedla směrem k budování koaliční politické strany, která by soutěžila v rámci buržoazní demokracie o přízeň voličů a v případě vítězství přinesla reformy shora. I když lidé z první skupiny často tyto strany podporují, jsou jejich úspěchy a práce nejednou vydávány za úspěchy politické strany, což je zcela zavádějící pohled a mělo by se na to neustále upozorňovat.

S tím souvisí udržování anarchistické kritiky politických stran a řešení shora. Samosprávné solidární projekty a struktury vytvořené jako reakce na krizi kapitalismu a politiku škrťů jsou vítěznými stranami ohroženy rozpustěním shora či případnou institucionalizací a ovládnutím nově se tvořícími stranickými kádry.

Naše politika by měla rozvíjet a bránit onu první cestu a aktivně se do vznikajících samo-správných a solidárních iniciativ zapojovat. V případě vítězství radikálně levicových stran bychom se z toho měli snažit vytěžít maximum pro rozšíření svobodného prostoru. Zároveň musíme být bdělí před snahou politické moci tento prostor kooptovat do vlastních struktur s cílem získat nad ním kontrolu. Právě sebeorganizace nepriviligovaných je nadějí, jak pře-

konat nerovnost, útlak a vykořisťování. Naším cílem opravdu není sociálnědemokratický „kapitalismus s lidskou tváří“ ani zrušení kapitalismu shora, kdy moc ve svých rukou upevní nově vytvořená vláda.

Díky naší zásadovosti se nám v Česku podařilo dosáhnout toho, že na akcích organizovaných antiautoritářským hnutím se neobjevují symboly, jako jsou srp a kladivo, a nejsou na nich vítány ani symboly a propaganda politických stran. Antiautoritářská politika je odlišná od té stranické a je třeba tyto dva odlišné přístupy oddělit i vizuálně (proto se například organizují anarchistické bloky na demonstracích, kde je velmi pestré složení zúčastněných skupin).

Nadále v případě všech dočasných otevřených či trpěných koalic nesmíme ustupovat ze svých ideových antiautoritářských východisek a musíme lpět na tom, aby se vzájemné vztahy řídily antiautoritářskými principy. Pak máme naději vystoupit z ghetta a zároveň se nezaprodát snahám těch, kteří by chtěli centralizovat kontrolu a moc do svých rukou. Na nebezpečí zneužití našich aktivit bychom měli reagovat adekvátně situaci. Jen slabé a nesebevědomé hnutí se namísto realizace skutečných bojů utápí v neproduktivním a paranoidním hašteření ohledně účasti stoupenců marginálních hnutí v těchto bojích. Pokud se nám podaří zajistit, že se iniciativy a boje, do nichž vstupujeme, budou řídit principy rozhodování zdola, transparentnosti, konsenzu a rovnosti, pak víme, že jsme na správné cestě.

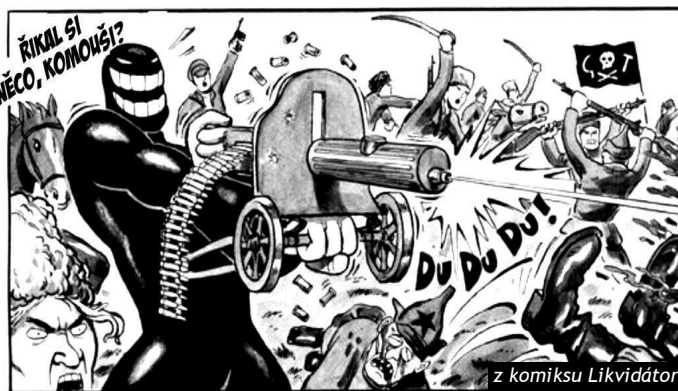
JAK JSEM VÁLČIL S TROCKISTY

Ohlédnutí anarchisty za zdejšími boji s ponaučením na konci

KDYŽ ZPOČÁTKU NAŠLO ČESKOSLOVENSKÉ ANARCHISTICKÉ SDRUŽENÍ (ČAS), PRVNÍ NOVODOBÁ ANARCHISTICKÁ ORGANIZACE, ZÁZEMÍ U LEVÉ ALTERNATIVY, SKUPINY NAVAZUJÍCÍ NA LEVÉ KŘÍDLO ČESKÉHO DISENTU, MĚL JSEM JINÉ STAROSTI – CO SI NAMALOVAT NA TRIČKO, JAK ŠTÍPNOUT V OBCHOĐÁKU SICHRAJ-SKY NA KOŽENICI, KDE SEHNAT NA PIVO V HOSPODÁCH, KDE JSEM VĚDĚL, ŽE PO MNĚ NEBUDOU CHTÍT OBČANKU. JEDNO HNUTÍ, ANARCHISTICKÉ, SE RODILO A DRUHÉ, POSTDISIDENTSKÁ LEVICE, HLEDALO NOVÉ MÍSTO, AVŠAK MARNĚ. JESTLI MEZI TĚMITO BLÍŽENCI DOCHÁZELO K NĚJAKÝM IDEOVÝM TŘENICÍM, NEVÍM, ALE JELIKOŽ DO KOTLE ROZJETÉHO VLAKU ČASU PŘÍKLÁDAL JAKUB POLÁK, JE MI JASNÉ, ŽE V OTÁZCE PRAXE A OSOBNÍCH VZTAHŮ NEŠLO O ŽÁDNOU IDYLKU.

Časopis *A-kontra* jsem četl od prvních čísel, protože odpovídal mému subkulturnímu naturelu. Hned v jednom z prvních čísel (1991) jsem si přečetl o porážce Kronštadtského povstání Rudou armádou v čele se Lvem Trockým a o likvidaci anarchistů-machnovců na Ukrajině; posměšnou reportáž z tábora trockistické internacionály, ale také o autonomním hnutí v Německu, na které zde existovaly jisté vazby, které však bylo z nemalé části pod vlivem různých odnoží marxismu. Nechápal jsem tamní demonstrace, kde se vedle černo-rudých praporů objevovaly vlajky se srpem a kladivem či s portréty komunistických ideologů a diktátorů. Tohle bych tedy netrpěl, a na tom jsem se tehdy shodl s naprostou většinou českých anarchistů.

V *A-kontra* 6/1992 vyšla reakce několika redaktorů na text vydaný skupinou Revoluční solidarita (RS), jenž zcestnými argumenty odsuzoval anarchismus a Bakunina (ona zkostnatělá kritika anarchismu se nezměnila ani po mnoha letech - viz obdobnou reakci v *A-kontra* 3/2005). Andrej Funk upřesnil, že RS je nevelká skupina přívrženců původního marxismu, kterou tvoří většinou zahraniční studenti a mladí intelektuálové, a prohlásil, že by s ní osobně mohl spolupracovat po vzoru německého autonomního hnutí. Další redaktor připustil spolupráci na okrajových tématech. Had napsal jen: „Měli bychom konečně říci, co si myslíme o našich soudruzích z různých trockistických a podobných organizací: Rudé fašisty už tu nechceme!“ A Jakub Polák se k němu přidal dovětkem: „Jsou typickou ukázkou lidí, kteří před vlastní cestou k poznání dávají přednost přejímání ‚osvědčených‘ článků pravé víry. Dlouholetým omíláním

vycizelované fráze, skloubené v zdánlivě logický systém, nabízejí jednoduché a přehledné řešení.“ I tak ale bylo možné najít na stránkách časopisu texty věnované *Programu společenské samosprávy*, *Levé alternativě*, Egonu Bondymu, RAF apod., což dokonce vedlo k napadení redakce *A-kontra* lidmi kolem časopisu *Autonomie* s argumentací, že se *A-kontra*, zejména pak Polák, snaží zneužít anarchisty při předvolebním boji ve prospěch Levého bloku, jehož součástí byli i komunisté.

Podobné debaty ohledně vlivu radikální levice na anarchistické hnutí a rozbroje, které z toho vyplývaly, však nejednou s odstupem budily dojem, že jsou spíš zástupným problémem, v němž se má ukázat, kdo je kdo v tomto hnutí a kdo si zaslouží ostruhy opravdového anarchisty. A také je třeba poznamenat, že šlo o problém, který se v praktické rovině týkal zejména Prahy, anarchistům z „venkova“ často nezbyvalo než teoretizovat, vydávat komuniké či nechápavě kroutit očima.

Osobně jsem začal vnímat výraznější zájem trockistů (souhrnné označení pro všechny ty partičky „opravdových“ marxistů/leninistů) kolem roku 1997. I dřív se na ně dalo narazit a na počátku 90. let se objevili s nějakou svou propagandou na pár našich akcích, ale bez úspěchu. V 9. čísle časopisu *ČSAF Svobodná mysl* vyšla reakce na nástupkyni RS, Socialistickou Solidaritu (SocSol), která opět přišla s tím, že všechny směry na levici (včetně anarchismu) historicky ztroskotaly a že jediné

SMĚJÍ BOHOVÉ SPOLUPRACOVAT S LIDMI?

Ondřej Slačálek

Další reflexe domácího anarchistického hnutí na pozadí vztahu k radikální levici

**SPOR O „SPOLUPRÁCI S BOLŠEVIKY“, JAK SE OPOVRŽLIVĚ ŘÍKALO, ABY SE UŽ
DOPŘEDU NAZNAČILA SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ, BYL VŽDYCKY TROCHU ZÁSTUPNÝ.**

TEN SPOR SE VE SKUTEČNOSTI NETÝKAL MALÝCH TROCKISTICKÝCH SKUPINEK.

TEN SPOR SE TÝKAL NÁS, ANARCHISTŮ.

Při pohledu zpět se mi zdá, že šlo hlavně o tři témata:

(1) Zda pro nás naše myšlenky znamenají slovní totemy, jejichž hlavní funkcí je ukazovat naši nadřazenost nad ostatními, anebo zda se dokážeme inspirovat jejich obsahem, oním „naučit utlačované bránit se utlačovateli“ (a třeba se přitom něco od utlačovaných sami přiučit). Zda dovedeme rovnostářsky spolupracovat s různými utlačovanými bez ohledu na to, v čem se od nás liší, bez toho, abychom jim na prvním místě zdůrazňovali, že není boha kromě našeho pojetí anarchismu a naše skupinka je jeho prorokem.

(2) Zda jsme schopni vidět současnou realitu dnešními očima, anebo skrze historické mýty: jinými slovy, zda jsou pro nás malé skupinky studentů a mladých pracujících hlásících se k současnému trockismu reinkarnacemi „vrahů z Kronštadu“ a nositeli jakéhosi dědičného hříchu.

(3) Zda se, při vši své antisystémovosti, dokážeme skutečně vymotat z pasti vládnoucí ideologie, již byl až donedávna jednoznačně antikomunismem“ anebo jestli představujeme jen její obhroublejší, militantnější, „do-it-yourself“ a v dnešní době navíc možná už i zpozdílou verzi.

Anarchisté chtějí změnit svět a osvobodit lidstvo (obvykle nic menšího). Přítomnost malých trockistických skupin na demonstracích, které jsme pořádali, nás na konci devadesátých let minulého století vystavila zkoušce, jak bychom v tom našem novém osvozeném světě jednali s někým, kdo je *jiný* a zároveň *slabší*. Moc dobře jsme v té zkoušce neobstáli.

Tím nechci z trockistů dělat jen oběti a nevinátní. Jejich styl byl často nesnesitelný (nacpat se na demonstraci se spoustou časopisů a piketů a „lovit ovečky“), jejich ideologie utahaná a nudná a jejich ambice srandově velikášské (vnímali sami sebe nezřídka jako zárodky nové „dělnické strany“, což bylo u skupin maximálně deseti patnácti lidí poněkud komické). Když jsme s nimi spolupracovali na protestech proti zasedání MMF v Praze v září 2000, setkali jsme se s „demokratickým centralismem“ v praxi, když vedení Mezinárodních socialistů na poslední chvíli řeklo, že organizace půjde do jiného průvodu, než slíbila česká Socialistická solidarita; v důsledku toho se málem rozpadla plánovaná blokáda Kongresového centra. Trockij by je za něco takového zcela jistě postavil ke zdi, říkali jsme si tehdy napůl z legrace a napůl z nasrání.

Zároveň ale musíme vidět, že mezi trockisty bylo a je dost upřímného nadšení a dost ochoty ustoupit kvůli společné věci. Stačí se podívat, kolik práce nechali trockisté v alterglobalizačním a protiválečném hnutí, v Ne základnám či v ProAltu.

Určité bylo třeba na trockisty různě reagovat, vést s nimi politický spor a v některých případech jim neumožnit, aby si tvarovali podobu anarchisty organizovaných veřejných akcí podle svého. Ze všech možných způsobů interakce ale nakonec převládá v anarchistickém hnutí ten nejhorší - demonizace trockistů jako absolutních nepřátel, kteří jsou zároveň fašistům (jsou to „rudí fašisté“), takže je možné a správné je fyzicky napadnout, a naopak s nimi nelze nejen spolupracovat nebo společně vystupovat proti nespravedlnostem, ale ani vést diskusi, která předpokládá elementární vzájemný respekt. Vždyť by to byla urážka námořníků z Kronštadu, diskutovat s pohrobky jejich vrahů, opakovali nám strážci hranic anarchistického ghetta, kteří se rekrutovali zejména z Federace sociálních anarchistů. Ty jsme odmítali, ale nedokázali jsme zcela odmítnout jejich argumenty a jejich mentalitu. Byli pro nás v něčem přesvědčiví a měli jsme klasický syndrom sekty po rozkolu - potřebu dokázat jim, že nejsme tak špatní, jak nás líčí, že jsme stále „opravdu anarchističtí“ a „revoluční“, že jsme dále věrní syndikalismu a máme svůj syndikalistický časopis, že „patříme do tradice“... Díky tomu jsme si nechali vnitřní nezajímavé otázky a na úkor těch podstatných (co znamená anarchismus dnes, co je dnes skutečně emancipační politika a co by dnes konkrétně znamenala revoluce, například). Štítivý identitářský odstup od „rudých fašistů“ jsme od nich nakonec převzali. Myslím, že to dost přispělo k celkové atmosféře v tom, co si hrdě říkalo anarchistické hnutí, ke všem těm hádkám a obviňování, k tomu, že víc než radostné a dynamické hnutí jsme připomínali nenávislnou sektu. Přispěl jsem k tomu,

a pokud se za něco v letech své angažovanosti v různých anarchistických skupinách doopravdy stydim, pak právě za to.

Abychom mohli tak razantně odsoudit trockisty, předpokládalo to představu o vlastní dokonalosti. Občas pak padla otázka, s kým tedy vůbec můžeme spolupracovat, když ne s trockisty - opěvovaní „obyčejní pracující“ by k nám měli politicky zcela jistě mnohem dál, kdoví, kolik z nich třeba volilo nějakou politickou stranu nebo město rasistické či sexistické postoje? Příznačný byl pokus Federace sociálních anarchistů vykročit z ghetta a založit anarchistické odbory. V rámci poučení z minulosti se nakonec usnesli, že členem mohou být pouze členové samotné Federace sociálních anarchistů. Odbory v důsledku toho existovaly pouze na papíře, s registračním razítkem buržoazního státu. Na žádném pracovišti se nenašli tři členové jediné správné anarchistické organizace, aby tam mohla vzniknout místní odborová buňka.

Čím víc jsme trockisty vylučovali, tím víc jsme se jim začali podobat. A to na více úrovních.

Týkalo se to formátu: namísto živé autonomní scény, která propojuje sociální boje s alternativní kulturou a v níž se jednotlivé politické skupiny samy upozadují ve prospěch nějaké konkrétní kauzy, jsme se stali změti jasně vymezených politických skupin, které se především věnují svému vlastnímu provozu a své vlastní reprodukci. Nad nezištným nasazením „hnutí“ ztvítil „anarchistický management“. I my začali chodit na demonstrace s „pláčkami“ - pikety, kde byl velkým písmem vyveden název naší skupiny. I my lovili „nové duše“.

Týkalo se to ideologie: přestal vyhovovat chaos první dekády autonomní scény, který měl určité hodné slabiny, ale také velkou přednost ve značné otevřenosti. Najednou byl potřeba koherentní výklad světa a revoluční návod k použití, bylo potřeba všechno vědět a shrnout to do programového dokumentu. Namísto fragmentární politiky určené konkrétními impulzy (a zkoumáním jejich kontextů a reflexí poučení z nich) jsme se vydali cestou revoluční ipsace - všechno víme nejlíp a až na to budeme mít sílu, tak změníme celý svět na počkání.

Týkalo se to vztahu k minulosti: potřebovali jsme panteon našich anarchistických svatých a jakousi koherentní tradici, která nás propojí až s mytickým Bakuninem. Těžili jsme z toho, že dominantní ideologie (založená na vyloučení revoluce, a to jakékoli) prohlásila marxismus, a zejména leninismus za zločinný, takže minulost trockistů byla dopředu stigmatizovaná. Nenamáhali jsme se vidět její rozpornost, to, že vedle nepřijatelných a zločinných momentů obsahuje momenty ohromné, hrdinné a vznešené, že v řadě případů lidé nálepkování jako trockisté nesli prapor svobodomyšlné levice (a myšlenky velmi blízké těm anarchistickým) navzdory popravám nebo kriminalům. Koho si vážit, S. K. Neumanna, velkého anarchisty, který se stal stalinským dogmatikem vyvracejícím ve třicátých letech svědectví ze Stalinova SSSR, nebo Závěše Kalandry, popraveného za „trockismus“, či Petra Uhla, „trockisty“ léta vězněného?

Nenamáhali jsme se vidět rozpor v naší pozici - na jedné straně parazitování na oficiálním odsouzení revolučního násilí, na druhé straně hlášení se k tradici ještě radikálnější revoluce. Neobtěžovali jsme se poctivě vypořádat s revolučním a teroristickým násilím spáchaným v minulosti anarchisty i tam, kde bylo krajně pochybné a srovnatelné zločinné jako zločiny Trockého.

Toužili jsme vymýtit trockisty tak intenzivně, až jsme se jimi v podstatě stali. Dokonce v něčem jejich horší verzi, bez politické soudnosti a rozvahy, která trockistům (ale třeba také některým anarchistům jako Graeber) umožňuje brát vážně rozlišení mezi krátkodobými, střednědobými a dlouhodobými cíli. Pokud nás něco od trockistů odlišovalo, byl to především moralismus a s ním spojená povýšenost a agresivita. Vyčítali jsme trockistům revoluci plnou zločinů a totalitní diktaturu. Byla by ale ta „naše“ revoluce méně násilná - a méně totalitní? Orwell prý kdysi řekl, že moralismus mnoha anarchistů může vést k novým, dosud netušeným formám totality. Když jsem se poprvé s tímto citátem setkal, rozrušil mě. Štval mě, připadal mi nespravedlivý (jakže, náš velký sen o svobodě že by přinesl nové formy totality?) - a přece zvláštním způsobem přesvědčivý.

Mnohé problémy ve vztahu k trockistům dokázala dobře pojmenovat Organizace revolučních anarchistů - Solidarita, později Kolektivně proti kapitálu, někteří její členové také poprvé formulovali v různých deba-

tách argumenty, kterým tento článek dělá opožděnou ozvěnu. Měli navíc silný vztah ke konkrétním praktickým bojům, který byl někdy i vztahem naslouchání a dialogu s konkrétní zkušeností. Zároveň se ale uzavřeli do kruhů své skupiny, své velmi vyhraněné teorie a svého jazyka, takže i jejich cesta v mnohém připomínala trockistické skupiny, sympatičtější a sofistikovanější, ale nenabízející překročení tohoto horizontu radikální politiky. My v tehdejší ČSAF a A-Kontře trochu komihali mezi aktivismem ve větších platformách, který v sobě měl něco z otevřené radikální politiky, ale byl vesměs omezen na velké protestní akce a na tom se vyčerpal, a mezi „anarchistickým managementem“ vlastní skupiny. Fanatismu jiných skupin jsme se posmívali, ale nedokázali jsme vůči němu formulovat plnohodnotnou alternativu, a tak nás v mnohém ovlivňoval.

Moje představa o anarchismu byla hodně tvarována obrazem, který jsem měl od Jakuba Poláka i jiných - obrazem anarchisty schopného dialogicky vstoupit do sociálního konfliktu a společně s jinými v rovnostářské spolupráci rozvíjet něco společného, emancipačního a nového. Mám dojem, že jsme to nedokázali. Že nás nad jiné v našich představách povyšovala právě role anarchistů (tedy přihlášení se k ideologii založené na naprosté rovnosti a odporu vůči jakémukoli povyšování). Tak jsme si osvojili spasiltskou mentalitu, kterou jsme zároveň kritizovali na trockistech. Sami jsme byli pevní a dokonalí a od druhých jako bychom se neměli co naučit.

To, co by měl být anarchismus, oživil nakonec po mnoha letech squateri z Milady a později z Cibulky. Ti spojili jasnou subverzní praxi, veselou a radikální bohému a nezištné nasazení pro druhé v situacích, kdy bylo potřeba (různé boje proti rasismu a vystěhovávání romských rodin). Ti praví, puncování anarchisté neměli pro veselou bohému squaterů moc pochopení, často jim adresovali spoustu prezíravosti a povyšnosti, která by se hodila spíš k měšťákům než k anarchistům.

Současná anarchistická scéna, směs těch, kterým depresivní a sektářská atmosféra vyhovuje, s těmi, kterým přese všechno stojí za to jí znovu a znovu překonávat a dělat v tom prostředí něco praktického, udělala jisté mnoho zajímavých kroků. Z neblahého odkazu konce devadesátých let se ale nevymotala. Dokladem toho je nejen (až na čestné výjimky) relativně malá účast anarchistických kolektivů na praktických bojích autonomní scény (odpor proti anticiganismu, squatting), ale i to, že když už z anarchistického prostředí vzejde nějaký impulz k inspirativnímu sociálnímu zápasu, jako je třeba aktuální boj za lidi, kterým nejsou vypláceny mzdy, okamžitě se jako bumerang vrátí otázka „čistých“ a „nečistých“ účastníků našich aktivit, toho, zda je přípustné spolupracovat s trockisty. Skoro se bojím, že nějaké případné dějiny novodobého anarchistického hnutí skončí poznámkou: „A jestli neumřeli, nespolečně s trockisty a debatují o tom dodnes...“

Dodnes je totiž spolupráce či nespolečně s trockisty vnímána jako otázka nikoli praktická, ale identitní. Odpor k této spolupráci je poznamenán hraničářskou mentalitou, vnímám sám sebe jako strážce čistého a nadřazeného území anarchismu. Spolupráce s trockisty je posuzována jako rituální znečištění nás samotných. Dobře to vystihuje jeden nedávný pamflet bojovníků za očistu anarchistů: „*Zkrátka smícháme-li dvě sklenice medu s jednou sklenicí bahna, získáme tři sklenice bahna, ne medu.*“ Jakýkoli vzájemný dotek by v této logice znamenal kontaminaci. Obec boží musíme oddělovat od obce pozemské, božské od d'ábelského, med od bahna - a anarchisty od trockisty, nebo v této logice vlastně od kohokolí, kdo se od nich liší.

Je vlastně docela legrační, že tento přístup zcela protřečká poučením z opravdových historických revolucí. Na revolučních situacích je totiž zajímavé právě to, že při nich nejsou dopředu rozdány karty. Mnozí z těch, kdo se jevíli před revolucí jako radikálové, se v revoluční situaci (ale často i v jakémkoli jiném momentě sociálního konfliktu) ukážou ve zcela jiném světle a naopak síly, od kterých by to nikdo nečekal, se mohou radikálně proměnit a sehrát zajímavou roli. Ostatně, i tolik odkazovaný příklad Španělska je také vyprávěním o tom, jak se z druhdy militantů stali ministři brzdící revoluci a naopak lidé, kteří si udržovali revoluční anarchistické názory, nakonec našli své spolubojovníky v „trockistické“ POUM a jiných marxistech. Jakkoli je příběh Španělska složitý a spletitý (sám se neumím zcela ztotožnit s postoji ani jedné frakce tehdejších anarchistů), možná by se právě ti, kdo se tak halasně hlásí k odkazu skupin, jako byli Přátelé Durrutiho, měli zamyslet, co by jim asi jejich idoly řecky na jejich zásadní problém „spolupráce s trockisty“.

PRVNÍ MĚSÍC VLÁDY SYRIZY V ŘECKU

Měsíc po svém vítězství ve volbách Syriza dále opouští svou rétoriku namířenou proti úsporným opatřením a záchraným balíčkům.

Zprávy o vítězství Syriza byly levicí vítány s radostí napříč celou Evropou. Levicová strana s agendou proti úsporným opatřením byla totiž velkým příslibem změny pro celou Evropu. Toto nadšení se však poněkud zmírnilo, když Syriza utvořila koalici s pravickou stranou Nezávislí Řekové (AN.EL). Tento krok nebyl nijak překvapivý, protože obě strany již tvořily neformální alianci proti politice úsporných opatření. I když se AN.EL zmocnil cenného ministerstva obrany, držel se jinak zatím spíše v pozadí.

Zformování koalice se stranou AN.EL naznačilo jasný cíl nové vlády vytvořit frontu proti úsporným opatřením za účelem společného vyjednávání s tzv. trojkou (MMF, EU, ECB). Syriza byla zvolena díky slibům zrušení memoranda, notoricky známého záchraného balíčku, skrz který byl řecký stát po předchozích pět let ovládan. Rétorika Syriza stavěla na tvrzeních, že záchrané balíčky budou zrušeny a že trojka je fakticky mrtvá.

V průběhu několika málo týdnů po svém zvolení Syriza z tohoto pomyslného řečnického pahorku postupně slézala stále níž. Tvrzení, že řecký dluh bude odepsán, bylo rychle opuštěno. Charismatický ministr financí Janis Varufakis prohlásil, že 70 % dohody o záchraných balíčcích bylo vlastně v pořádku a chce změnit jen těch zbývajících 30. Přestože Syriza ukázala svou ochotu rychle se podvolit, jednání s lidry EU se stejně protáhla. Částečně to byl ze strany EU patrně záměrný krok jak zatlačit Syrizu k dalším ústupkům a potrestat tak levicovou vládu způsobem, jakým učitel ukazuje drzého žáka.

Nakonec to byla bankovní krize v Řecku, která pomohla uzavřít novou dohodu. Trojka nebyla mrtvá, ale jen přejmenovaná. Syriza souhlasila s prodloužením podmínek předchozích záchraných balíčků o čtyři měsíce, po jejichž uplynutí se má uzavřít dohoda nová. Syriza při vyjednávání dosáhla několika drobných vítězství, jako je třeba možnost prosadit některé z vlastních reforem. Znění dohody bylo sice změněno, ale podmínky prodloužení jsou naprosto stejné jako ty, jež chtěla zavést předchozí vláda.

Hlavní a podstatný rozdíl mezi Syrizou a předchozí vládou, ve smyslu přístupu k opatřením vázícím se k záchraným balíčkům, je v tom, že Syriza je bude moci zavést z pozice popularity. Slovní válka mezi řeckou vládou a lidry EU vyvolala vlnu národní hrdoosti v zemi, která byla zvyklá na politiky pokorně akceptující požadavky trojky. I když existují pochyby o prodloužení podmínek záchraných balíčků, Syriza je v tuto chvíli stále populární vládou a byla dokonce schopna svolat provládní demonstrace, což je jev v Řecku téměř nevidaný. Ovšem už teď existují náznaky rozporů uvnitř Syriza, zapříčiněných kapitulací před trojkou, a není zatím ani jasné, zda bude dohoda předložena parlamentu ke schválení.

Jedním z důvodů popularity Syriza je její zběhlost v používání symboliky. V prvních dnech nové vlády jsme mohli být svědky několika symbolických gest, zaměřených na vytvoření dojmu nového začátku. Složení přísahy ministerského předsedy bylo poprvé civilní a ne náboženské. Oplocení, které obklopovalo parlament po předchozí léta, bylo odstraněno. Rovněž policie byla umírněna. Když probíhala antifašistická demonstrace, byli těžkooděnci instruováni pouze nečinně sedět a přihlížet, zatímco antifašistům bylo dovoleno i posprejovat policejní autobusy (policisté byli zjevně „zmatení a nejisti“), přičemž na stejné demonstraci minulý rok policie naháněla a bila lidi i v metru.

Počáteční symbolika měla demonstrovat rozchod s minulostí, avšak další kroky ukázaly spíše kontinuitu s předchozími praktikami. Syriza navrhla a zvolila Prokopise Pavlopoulose prezidentem republiky. Pavlopoulos reprezentuje starý řád řecké politiky, byl mimo jiné vysokým činitelem konzervativní strany Nová demokracie a sloužil i jako vládní ministr. Neodpuštělným je pak fakt, že byl ministrem vnitra během prosince roku 2008. Jeho zvolení je spíše smířením než rozchodem se starým řádem.

Další akce Syriza měly pozitivnější dopad. Po novém případě sebevraždy v imigračním detenčním centru Amygdaleza navštívil ministr Syriza tento nechvalně známý tábor a nařídil propustit všechny, kteří tam byli drženi. Několik lidí bylo propuštěno také z jiných detenčních center po celém Řecku a další snad budou následovat. Jiná opatření by měla odstranit ty nejhorší formy zneužívání, kterému jsou migranti ze strany řeckého státu vystaveni.

Ostatní předvolební sliby byly prozatím odloženy či se o nich ještě nejednalo. Osud kontroverzního zlatého dolu ve Skouries je nejistý, jelikož jak se zdá, není Syriza příliš ochotna razantně zakročit proti jednomu z posledních výrazných zahraničních investorů, kteří v současné době v Řecku působí. Jako součást prodloužení dohody o záchraných balíčcích dostanou další privatizace patrně zeleň, namísto toho, aby byly zmrazeny. Slíbené obnovení minimální mzdy musí počkat nejdříve do roku 2016.

Syriza nyní čelí stejné výzvě jako předcházející řecké vlády, a to jak zavést nepopulární opatření spojená se záchranými balíčky a úspornými opatřeními. Její současná popularita, posílená různými symbolickými gesty, jí v tomto procesu pomůže. Ale po tak dlouhém čekání na Syrizu, a tudíž konec úsporných opatření, budou mnozí zklamáni jejím rychlým ústupem z pozic. Ne každý bude cestu Syriza následovat.

Překlad Bezducha, redakčně kráceno

Zdroj: libcom.org/blog/syrizas-first-month-28022015

SYRIZA NEMŮŽE ZACHRÁNIT ŘECKO

aneb proč nejsou volby cestou z krize

CrimethInc.

25. LEDNA 2015, PO LETECH EKONOMICKÉ KRIZE A ÚSPORNÝCH OPATŘENÍ, SE ŘEČTÍ VOLIČI ROZHODLI PŘEDAT MOC VE STÁTĚ POLITICKÉ STRANĚ SYRIZA. TU TVOŘÍ KOALICE SOCIALISTICKÝCH, KOMUNISTICKÝCH A ZELENÝCH SKUPIN A JEJÍ LÍDŘI SLIBUJÍ OPATŘENÍ PROTI CHUDOBĚ A POLICEJNÍMU NÁSILÍ, TAKŽE NACHÁZÍ PODPORU I U AUTONOMNÍCH SOCIÁLNÍCH HNUTÍ.

Mnoho lidí mimo Řecko slyšelo o Syrize poprvé v prosinci 2008, kdy jako extrémně levicová skupina, která získala necelých 5 % hlasů ve volbách, prakticky jediná neodsoudila rioty následující po policejní vraždě Alexise Grigoriopoulose. Pak se ovšem stala Syriza nejmocnější stranou Řecka, když na svou stranu získala jak řadu voličů méně radikálních stran, tak i ty ze sociálního hnutí, kteří dříve nepodporovali žádnou politickou stranu. Dokonce i někteří anarchisté doufají, že po letech násilí a represí bude zvolení Syrize tolik potřebným oddechem.

Ale bude opravdu vítězství Syrize kyslíkem pro hnutí za společenskou změnu - nebo ho spíš zadusí? Už jsme sliby „naděje a změny“ viděli i dříve, zejména když Barack Obama vyhrál prezidentské volby v USA, ale také když se chopil Lula a další levicoví politici moci v zemích Latinské Ameriky. Když byl Lula v roce 2002 zvolen prezidentem, měla Brazílie jedno z nejsilnějších sociálních hnutí na světě, Lulaovo vítězství však znamenalo takový útlum pro zdola organizované hnutí, že se vzpamatovalo až v roce 2013.

Důsledky vítězství Syrize budou znát po celém světě, zejména mezi přívrženci sociálních hnutí, která by Syriza chtěla reprezentovat. Strany tvořené podle vzoru Syrize jsou na vzestupu po celé Evropě. Mezinárodní finanční instituce, stejně jako miliony lidí, kteří už mají plné zuby, aby v kapitalistickém systému tahali stále za kratší konec, řeckou laboratoř napjatě sledují. Ale s nimi také nacionalistické a fašistické skupiny, které doufají, že využijí hněv těchto lidí ve své propagandě. Musíme pochopit, proč strany jako Syriza dosahují takové podpory, jaká je jejich strukturální role v zachování kapitalismu a státu a jak jejich vzestup a nevyhnutelný pád posouvá kontext odporu. Především anarchisté musí být připraveni na nové intenzivní boje, které přijdou s tím, jak se politický „terén“ mění, jinak se můžeme ocitnout osamoceni a zahnání do kouta.

POLITICKÉ STRANY V ČESKÉ POKVĚSTÁNÍ

Chudoba, nezaměstnanost, nepřiměřené školné a výdaje na zdravotní péči, bezdomovectví, hlad, nucená migrace, rasismus, kriminalizace, odcizení, ponižení, sebevraždy... To nejsou jen důsledky finanční krize, ale podmínky, které miliardy lidí z prekariátu zažívaly po celá desetiletí jako svou každodenní realitu, když sloužili jako laboratorní myši v neoliberalním experimentu. Přesto díky nerovnoměrnému rozložení kompromisu fordismu bylo mnoho Evropanů uchráněno před touto skutečností až do roku 2008, tedy do doby, kdy se sociální stát začal hroutit.

S nástupem finanční krize bylo mnoho lidí, kteří předtím žili relativně pohodlný život

Alexis Tsipras

střední třídy, zatlačeno prakticky přes noc na hranici chudoby. Léta otřesů pak následovala po celé Evropě, nejen v Řecku, ale i na Islandu, ve Španělsku, Anglii či Turecku. Téměř každá evropská země zažila od roku 2008 nějaké lidové povstání, včetně stabilního, sociálnědemokratického Švédska. Většina z těchto povstání začala jako partikulární boje - studentská rebelie v Chorvatsku, protesty proti těžbě zlata v Rumunsku, protesty proti korupci ve Slovinsku atd., ale rychle získaly nekompromisní charakter vzpoury proti úsporným opatřením a politickému systému, či dokonce celému kapitalismu a státu. Starostové a ministři odstoupili, policejní stanice a parlamenty hořely, vlády padaly. Nebyli to pouze anarchisté, kdo tvořil jádro takovýchto hnutí. V některých zemích, jako je Ukrajina a Bulharsko, se tato hnutí stočila nacionalistickým směrem. Ale všude, kde se tyto protesty konaly, se staly prostorem, v němž lidé, kteří se nikdy předtím politicky neangažovali, mohli společně vyjádřit svůj hněv. Na mnoha místech, jako třeba v Bosně, byli nejmilitantnější aktivisté lidé, kteří předtím na ulici nikdy nevyšli. Důvěra v parlamentní demokracii klesla na rekordní minimum a lidé znovu objevili kouzlo přímé akce.

Tyto protesty rozhodně nebyly jednotlivé a zůstaly spíše reformní než radikální. Mnohé z nich vyvrcholily malými vítězstvími (jako byla například demise vlády ve Slovinsku) nebo příslibem vyjednávání s politickou elitou (v Bosně). Aktivisté, kteří očekávali rychlé změny, zůstali často zklamáni. Ale tato výbušná situace představovala stále vzrůstající hrozbu pro vládnoucí řád. První reakcí států byla kriminalizace odporu. Na jedné straně mělo toto opatření zadržet ty, kteří protestovali poprvé, kdy byli často nejnepřísněji trestáni ti nejméně zkušenými aktivisty, kteří nebyli součástí žádné sítě, jež by je mohla podporovat a pomoci jim. Na druhé straně byla represe zaměřena i na anarchisty a další odhodlané nepřátele převládajících pořádků. V uplynulé dekádě jsme mohli vidět desítky vyklizených sociálních center (Ungdomshuset v Dánsku, vila Amalias v Řecku, Klinika v Praze) a „antiteroristické“ zásahy proti disentu jako operace Pandora ve Španělsku či pokra-

čující pronásledování anarchistů v Británii. Španělsko, Řecko a další země zavedly tvrdé zákony namířené proti protestům.

Další reakcí byla snaha tato hnutí pohltnout. Protestující prohlašovali, že je nikdo nezastupuje, a to nejen jako nesouhlas s existujícími politickými stranami, ale i jako odmítnutí celé zastupitelské a liberální demokracie. Lidé, kteří právě objevili svoji politickou sílu, začali experimentovat s přímou akcí a kolektivním rozhodováním, jako například při lidových shromážděních ve Španělsku, Řecku a Bosně. V reakci pak povýšení intelektuálů a hysterická korporátní média požadovali, aby protestující zformovali politické strany ke sjednocení svého hlasu a vyjednávání se státem. Ve stejné době se nové politické strany snažily etablovat v těchto hnutích pomocí právního zastupování obžalovaných protestujících (jako Syriza v Řecku), obhajoby požadavků protestujících v médiích a parlamentu (jako Zdržená levica ve Slovinsku), nebo třeba sdílením zdrojů (Die Linke v Německu). Zdálo se, že se zde vyvíjí jakýsi hybrid strana/hnutí, v němž výše zmíněné strany začleňovaly do svých organizačních struktur protestní skupiny a jejich požadavky.

Syriza má svůj vlastní jedinečný původ ve specifickém kontextu Řecka. Stejně tak levicové strany Podemos ve Španělsku, Die Linke v Německu, Parti de Gauche ve Francii, Radnička fronta v Chorvatsku, Zdržená levica ve Slovinsku a Bloco de Esquerda v Portugalsku. Ale v tomto historickém okamžiku všechny z nich plní stejnou základní funkci. Tváří v tvář nebezpečí má vládnoucí řád najednou využití pro nové radikální politické strany, které slibují, že budou volat po „opravdové“ demokracii v rámci existujícího systému. Bez ohledu na záměry aktivistů těchto stran je jejich strukturálním úkolem obnovit důvěru v zastupitelskou demokracii, neutralizovat nekontrolovatelná mimoparlamentní hnutí a obnovit kapitalismus a stát jako jediný představitel společenského řádu. Při vstupu do předstínané moci se zavázali k udržování autoritářských institucí a nerovnoměrné distribuce bohatství, které motivovalo ke vzniku hnutí, z nichž tyto strany původně vyrostly.

V dobách, jako je tato, jsou ti, kteří profitují z převládajících pořádků, ochotni riskovat malé změny, aby tak zabránili těm velkým. Vyrůstající volební popularita stran jako Syriza napříč celou Evropou ukazuje, že kapitola, která se otevřela s řeckým povstáním v prosinci 2008, skončila. Jestliže bude probíhat vše podle předpokladů, tyto strany znovu stabilizují kapitalismus a státní moc a pak zmizí ze scény, aby byly nahrazeny nebo se samy staly dalšími obhájci statu quo.

ŘECKO, PERIFERIE BUDOUCNOSTI

Řecko bylo v první linii všech těchto procesů od samého začátku. Řečtí soudruzi vyrazili do ulic roky předtím, než se revolva rozšířila od Egypta po Brazílii, a od té doby je nikdy nepustili, zatímco trio věřitelů, kteří „pomohli“ řecké ekonomice (Evropská komise, Evropská centrální banka, Mezinárodní měnový fond), uvalovalo na Řecko jedno úsporné opatření za druhým.

Jak to vypadá zblízka? Před několika lety anarchistické skupiny po celé Evropě pořádaly finanční sbírky pro řeckou soudružku, která potřebovala dostat svoje dítě ze země kvůli operaci, jež by mu zachránila život. Kvůli finančním škrtům totiž tehdy řecký stát přestal provádět některé druhy chirurgických zákroků. To je jen jeden z mnoha příběhů a navíc větší lidé neměli to privilegium, že by byla součástí komunity či sítě, která by je podporovala. Zatímco fašisté ze Zlatého úsvitu zabíjeli soudruhy na ulicích (Pavlose Fyssase) a policie imigranty na řeckých hranicích pevnosti Evropa, řecký stát zabíjel chudé lidi u vchodů nemocnic tím, že jim odpiral zdravotní péči. Jak stát zavíral nemocnice, televizní stanice, školy a mateřské školy, anarchisté a další skupiny svépomocí zřizovali autonomní kliniky, vzdělávací projekty, veřejné kuchyně, sociální programy a sousedská shromáždění. Během následujících let se řecké anarchistické hnutí stalo hlavní společenskou silou mobilizující desítky tisíc lidí, aby bojovali po jejich boku. Tato ideologická polarizace však nahrávala také řeckým fašistům. Zlatý úsvit získal moc v parlamentu a policejní důstojníci rozšiřovali jeho řady. Policejní represe během anarchistických demonstrací se děly bez přestání a byly nemilodrné násilné. Zatímco média kontrolovaná krajní pravici mlčela, političtí vězňi plnili nové a nové věznice s maximální ostrahou, stavěné konzervativními vládami od doby pádu vojenské junty v 70. letech.

A v těchto podmínkách se pod vedením Alexise Tsiprase zformovala malá koalice trockistů, maoistů, zelených a sociálních demokratů pod názvem Syriza. Když tisíce lidí, kteří dříve nepatřili mezi anarchisty nebo levičáky, začaly pochodovat po boku anarchistů a střetávat se s policií v boji proti těžbě zlata na poloostrově Chalkidiki, v obraně sociálního centra Amalias, v boji proti Zlatému úsvitu a v demonstracích solidárních s imigranty, začala Syriza k těmto tématům zaujímat postoje. Členové Syrize o nich začali řečnit v parlamentu a začali se účastnit takových demonstrací. Kdykoliv to bylo možné, využili zmíněných bojů, aby se zviditelňovali v médiích.

Syriza slíbila konec úsporných opatření, ovšem během voleb se tato rétorika zúžila na sliby opětovného projednání podmínek řeckého dluhu. Slíbila, že rozpustí ty nejbrutálnější policejní jednotky, ovšem během voleb byl tento slib redukován na pouhé odvolání důstojníků, kteří přišli do přímého kontaktu s protestujícími. Syriza slíbila vystoupení Řecka z NATO, ovšem během voleb byl tento slib zredukován na pouhou neúčast v zahraničních vojenských misích. Syriza rovněž slíbila, že uzavře

věznice s maximální ostrahou a že obnoví nedotknutelnost akademické půdy pro policii, tedy legální privilegium, které hnutí ztratilo po prosinci 2008 a v boji s policií se to ukázalo jako velká nevýhoda.

Syriza nemá takovou sílu mobilizovat lidi do ulic, jako mají anarchisté, ale úspěšně zmobilizovala lidi k volební účasti. Tento fakt nabourává mýtus, že ti, kteří jsou údajnými nepřáteli Syrize, by rádi viděli pád sociálních hnutí v Řecku a celé Evropě. Zatímco se rozšiřovaly zvěsti, že by mohlo v případě vítězství Syrize dojít ke zmanipulování voleb či přímo k vojenskému puči, nebo že by takové vítězství vyústilo v bankrot, evropská vládnoucí třída úspěšně skrývala fakt, že v porovnání se sociálními hnutími, ze kterých vzešla, je pro ni Syriza mnohem bezpečnější volbou. Stejně jako policejní brutalita může odpor spíše katalyzovat než potlačit, mohl by volební podvod nebo vojenská intervence spustit novou vlnu protestních hnutí v Řecku i celé Evropě. Reakce na vítězství Syrize ve volbách budou sice v rétorické rovině ostré, avšak smířlivé v rovině praktické. Tváří v tvář výzvě k udržení státní moci dodrží Syriza pravděpodobně mnohem méně, než slíbila. V globalizovaném světě, kdy země může zbankrotovat přes noc, nemusí kapitalisté předvést závratný manévr, aby dosáhli svého cíle.

NAŠE SNY NIKDY NEBUDOU PASOVAT DO JEJICH VOLEBNÍCH UREN

Pro ty, kteří nevidí spojení mezi zastupitelkou demokracií a kapitalismem, může být lákavá představa, že nová politická strana konečně změní systém tak, aby „fungoval, jak má“. A dokonce i anarchisté, kteří nevěří v zastupitelkou demokracii nebo reformy, mohou doufat, že vláda vedená Syrizou může vytvořit prostředí příznivější pro hnutí odporu. Když je vlastně veřejným tajemstvím, že členové Syrize fungovali jako právní zástupci mnoha anarchistů, proč by neměli hrát ochrannou roli anarchistů i v čele státu? To je však beznadějně naivní představa.

V dlouhodobém horizontu žádná politická strana nemůže vyřešit problémy vytvořené kapitalismem a státem. Vítězství Syrize pouze zabrzdí revoluční hnutí, která potřebujeme. Důvody?

Syriza obnoví legitimitu institucí, které jsou zodpovědné za vzniklou krizi. Ve skutečnosti převzetí moci Syrizou již legitimizovalo ty vládní instituce, v něž řada lidí už ztratila víru. Bez ohledu na záměry Syrize je to stále tentýž státní aparát, který uvaluje dopady kapitalismu na lidi, když blokuje přístup k potřebným zdrojům. I kdyby bylo možné, aby Syriza použila státní moc k boji proti dopadům kapitalistické akumulace, dříve nebo později se otěže státu vrátí do rukou těch, kteří je obvykle třímají. Až se to stane, bude úsilí o delegitimizaci vlády opět na počátku. Tento cyklus rozčarování a opětovné legitimizace slouží k zachování autoritářských struktur již po staletí a vždy odsouvá boje za opravdovou svobodu daleko za horizont. Je to stále stejný starý příběh táhnoucí se už od dob francouzských revolucí z let 1789, 1848, 1870, přes ruskou revoluci, národně osvobozené boje 20. století až po zvolení Baracka Obamy.

Syriza sama nezmůže nic v podkopávání základních struktur fungování politiky. Mnohé z těchto nových levicových stran začaly jako zdánlivě horizontálně fungující sítě, slibující skutečnou transparentnost a demokratické rozhodovací procesy. Ale jak rostly, nevyhnutelně se zřekly horizontálních struktur a staly se napodobeninami starých stran, jejichž protikladem měly být. Tyto změny jsou často ospra-

vedňovány jako politický pragmatismus, a pravděpodobně strany stvořené pro zastupitelskou demokracii nemohou být samy o sobě organizovány v horizontálních autonomních strukturách. Ty totiž mohou vyrůst pouze ve skutečných, zdola organizovaných sociálních hnutích. A tak ve vedení každé úspěšné strany, jako je Syriza, Zdužena levice nebo Podemos, můžeme očekávat charismatického vůdce, jako je Alexis Tsipras, Luka Mesec nebo Pablo Iglesias. Osobnosti těchto vůdců postupně splynou s těmito stranami, a to způsobem připomínajícím Hugo Cháveze a další „slavné“ levicové politiky. Když stvoříte stranu, která musí hrát podle pravidel státu, skončíte se strukturou zrcadlící tu státní. Tato interní transformace je prvním krokem směrem k znovuzavedení statu quo.

Levicové strany měly vždy rozporuplný postoj vůči státu. V teoretické rovině tyto strany tvrdí, že stát je pouhým nutným zlem na cestě k beztržidní společnosti, v rovině reálné politiky vždy chrání a brání jeho represivní mechanismy - aby se nikdo, kdo chce mít moc ve státě, neobešel bez nich. Někteří z těchto stran ani nečekají na to, aby převzaly moc tímto způsobem. Ve Slovinsku jako součást svého boje proti úsporným opatřením levicová opoziční strana Zdužena levice volala po lepších podmínkách a vybavení pro policii. Dnes tyto politické strany vidí státní moc jako nezbytný předpoklad jejich boje proti neoliberalismu, odmítají privatizaci státních podniků a navrhují znárodnění jako jeden z hlavních způsobů boje s důsledky ekonomické krize. Jejich cílem není demontovat stát a ekonomické rozdíly, které přináší, ale zachovat buržoazní ideál sociálního státu s neokeynsiánským programem. Kdykoliv to bylo v minulosti možné, pak jen pro několik málo privilegovaných národů na úkor vykořisťovaných milionů lidí po celém světě - a dokonce ani někteří z těchto privilegovaných si nebyli jisti, jestli takové uspořádání chtějí, jak ukázaly kontrakulturní rebelie šedesátých let. V současné době, kdy se kapitalistická akumulace zintenzivnila do takové míry, že pouze masivní úsporné programy mohou udržet ekonomiku v chodu, se staré kompromisy sociální demokracie staly nemožné, což uznává snad každý kromě levicových obchodníků s deštěm. Hořkování německých ekonomů, kteří se obávají, že Syriza potopí řeckou ekonomiku, je vlastně na místě. V globalizované ekonomice neexistuje žádný způsob redistribuce bohatství, aniž by docházelo k úniku kapitálu, pokud nejsme připraveni zrušit kapitalismus spolu se státními strukturami, které jej uchovávají.

Většina lidí, participujících v sociálních hnutích posledních sedmi let, není ještě připravena zajít tak daleko. Vyrazili do ulic z důvodu frustrace z existujících vlád a viděli hnutí jako způsob nalezení okamžitého řešení, nikoli jako jednu etapu ve staletí trvajícím boji proti kapitalismu. Když protesty nepřinesly okamžité výsledky, přidali se ke stranám jako Syriza, které slibovaly rychlá a jednoduchá řešení. Ale to, co se zdá dnes pragmatickým řešením, bude pouze trapným omylem, na který budou všichni vzpomínat, až se s bolestí hlavy zítra probudí. Není to tak ale s politickými stranami vždycky?

Syriza teď nemá jinou možnost než vynutit si pořádek a pacifikovat hnutí, které ji vyneslo k moci. Je ještě příliš brzy na předpověď, jaký bude vztah mezi novou vládnoucí stranou a hnutím, která ji k moci vynesla. Můžeme pouze spekulovat na základě předchozích precedentů.

Vraťme se k brazilskému případu. Poté co se Lula dostal k moci, se nejsilnější sociální hnutí v Brazílii, 1,5miliónové hnutí za pozemkovou reformu MST (Movimento dos Trabalhadores Sem Terra) ocitlo v mnohem horší pozici, než

v jaké bylo během předcházející vlády konzervativců. Ačkoliv sdílelo značnou část členské základny i vedení s Luřovou stranou, nutnost vládnout Luřovi neumožnila, aby mu pomohl. Přestože se MST podařilo donutit předchozí konzervativní vládu k legalizaci mnoha okupací pozemků, pod vládou Luly nedosáhlo žádného pokroku. Tento scénář se odehrával po celé Latinské Americe, kdy politici zrazovali sociální hnutí, která je vynesla do funkce. To je argument pro budování vlastních silných autonomních struktur, spíše než pro snahu dostat sympatizující politiky k moci. Jakkmile jsou ve funkci, musí jednat v logice svého úřadu, nikoliv v logice hnutí.

Syriza se dostala k moci díky podbízění se voličům a rozměňování požadavků. Zastupitelská demokracie má tendenci redukovat politiku na záležitost nejnižšího společného jmenovatele, kdy se strany snaží intrikovat kvůli přilákání voličů a formování koalic. Prvním krokem Syriza po vítězných volbách bylo zformování koalice se stranou Nezávislí Řekové, s pravicovou stranou. V zájmu zachování této koalice bude muset Syriza dělat programové ústupky. To bude především znamenat protlačení nežádoucích pravicových opatření nejdříve přes své členy a poté jejich prosazení přes všechny ostatní. Přírodně represivní povaha vládnutí se zkrátka obejít nedá.

Mnoho anarchistů doufá, že Syriza zastaví státní represe vůči sociálním hnutím a umožní jim tak rozvíjet se svobodněji. Copak Syriza v podstatě nepodporovala rioty v roce 2008? Ale tenkrát to byla jen malá politická strana hledající spojence; teď je vládnoucí elitou. V zájmu udržení otěží státu musí ukázat, že je připravena prosazovat vládu práva. I když nemusí stíhat menší protestní aktivity tak agresivně, jako by to dělaly pravicové vlády, stejně bude muset rozdělit protestující na ty legitimní a na nelegitimní - tah z protipovstalecké příručky, kterou se řídí vlády a okupační armády po celém světě. To by nemělo být pro Řecko nic nového, stejná věc se stala už za doby sociálních demokratů z PASOK na začátku 80. let. I když se vláda Syriza nebude snažit udržet předchozí úroveň represí, její úlohou bude rozdělit hnutí začleněním poslušných a marginalizací těch ostatních. To se může ukázat efektivnější represivní strategií než pouhá hrubá síla.

Za těchto nových podmínek se hnutí sama změní. Syriza se už zapojila do mnoha zdola organizovaných sociálních programů a bude pravděpodobně nabízet těm, kteří nejvíc spolupracují, více zdrojů, ale pouze pod dohledem

státu. Bude stále těžší pro zdola organizované skupiny zůstat opravdu autonomními a demonstrovat tak rozdíl mezi samosprávou a managementem shora. Něco podobného se již s katastrofálními důsledky odehrálo v neziskovém sektoru v USA. Tento druh asimilace podle logiky státu je nezbytný pro strany jako Syriza. Potřebují hnutí, která vědí, jak se mají chovat, a která mohou sloužit k legitimizaci rozhodnutí učiněných v parlamentu, bez přílišného povyku. Již samotná vyhlídka toho, že by se Syriza mohla dostat k moci, udržela ulice Řecka z velké části prázdné poprvé od roku 2012, čímž zintenzivněla rizika pro anarchisty a další, kdo pokračovali v demonstraci. Strany podle modelu Syriza mohou pacifikovat veřejnost, aniž by se ještě fakticky chopily moci. Takže co se stane se zbytkem hnutí, s těmi, kteří budou nadále prosazovat svoji autonomii a organizovat se mimo oficiální instituce? To je otázka, která je před námi.

KDE SYRIZA SELŽE, FAŠISMUS POSÍLÍ

Tváří v tvář mezinárodnímu tlaku, rozdělenému voličstvu a strukturálním vztahům mezi státem a kapitálem nemůže Syriza doufat, že ze dne na den vyřeší problémy, kterým většina Řeků čelí v důsledku nespoutaného kapitalismu. V dlouhodobém horizontu to může otevřít brány posledního vládního řešení, které teď Řecko ještě nevyzkoušelo: fašismu.

Ekonomika poháněná pouze ziskem nevyhnutelně soustřeďuje bohatství do stále méně rukou. V globalizovaném světě každá země, která se snaží zvrátit tento proces, vyděsí investory, a to je důvod, proč jsou dnes i ty nejbohatší země nuceny likvidovat infrastrukturu sociálního státu a udržovat tak trh v dobré kondici na úkor celkové populace. Tento problém by mohl být vyřešen revolučním zrušením soukromého vlastnictví a státu, který jej hájí. Ale existuje jen jedna cesta, jak udržet tuto strukturu sociálního státu při zachování kapitalismu, a tou je zúžení počtu těch, kteří z této struktury mohou těžit. Toto je smysl programů potravinové distribuce „pouze pro Řeky“ organizovaných Zlatým úsvitem. V tomto ohledu mají nacionalistické a fašistické strany realističtější plán na to, jak udržet záchranou síť bílé střední třídy, než jaký mají obvykle strany socialistické. A to je důvod, proč je nebezpečné pro strany, jako je Syriza, legitimizovat myšlenku, že vláda může vyřešit problémy kapitalismu zavedením více socialistické politiky. Když se jim nepodaří splnit sliby, někteří z těch, kteří jí věřili, se obrátí na krajně pravicové strany, které tvrdí,

že mají pragmatictější způsob k dosažení téhož. To se už odehrává napříč Evropou. Ve Švédsku, vlajkové lodi sociálního státu, desetiletí levicového aktivismu zaměřeného na zachování vládních sociálních programů umetlo cestu fašistům s jejich tvrzením, že za účelem ochrany této sociální politiky se musí zavřít hranice. Ale fašisté nemusí převzít moc, aby byli nebezpeční. Jsou nebezpeční, stejně jako anarchisté, právě proto, že dokážou provádět svoji agendu přímo a bez potřeby státního aparátu. Vlastně možná vstupujeme do éry, kdy řada politických aktérů shledá jako strategičtější stát mimo vládní struktury a vyhnout se tak svoji diskreditaci. Nyní, když stát nemůže dál zmiřovat dopady kapitalismu, budou lidé nutně čím dál víc rozčarování a vzbouření. Tam, kde radikální levicové strany drží státní moc a snaží se pacifikovat své bývalé soudruhy, kteří zůstali v ulicích, bude jednodušší pro pravicová uskupení prezentovat se jako opravdoví partyzáni a rebelové - jako se to už děje například ve Venezuele. Povstání započatá v uplynulém dekadě budou určitě žít dál, ale otázka je, jakým druhem povstání se stanou. Dají lidem možnost pocítit vlastní kolektivní sílu a připravit půdu pro konečné zrušení kapitalismu, anebo budou vypadat více jako to, co se stalo loni na Ukrajině? Díky antiislámské hysterii a nacionalistickým skupinám jako německá Pegida, které jsou na vzestupu po celé Evropě, není fašismus jen budoucí hrozbou, ale jasným a přítomným nebezpečím. Ponechat na vládě, aby si to s fašisty vyřídl podle zákona, je dvojnásob nebezpečné. Někteří mohou považovat Syrizu za hráz proti fašismu, ale pouze autonomní sociální hnutí ho může porazit: nejen bojem proti němu reaktivně, ale především demonstrací přesvědčivější vize sociální změny.

BOJOVAT TVRDĚJI, CHTÍT VÍC

Pokud vítězství Syriza uspěje v ukolébání těch, kteří se jednou sešli v ulicích, zavře se tak možnost, která se otevřela během povstání, a ukáže Syrizu jako nadbytečnou, nabízející nový model, jak pacifikovat sociální hnutí po celém světě. Syriza si hraje s ohněm, když slibuje řešení, která nemůže zajistit. Její selhání sice může otevřít dveře fašismu, ale může také posunout sociální hnutí do nové fáze, ve kterém se postaví mimo všechny autoritářské struktury a proti nim.

Aby to bylo možné, musí se anarchisté v Řecko i po celém světě distancovat od všech politických stran a vyzvat veřejnost, aby se k nim připojila v prostoru mimo vliv i těch nejtědřejších sociálních demokratů. To bude znamenat i potřebu čelit oportunistickým politikům, kteří se k nim kdysi přidali na ulici. Nebude to snadné, ale je to jediný způsob. Když nic jiného, teď po volbách je jasné, že Syriza stojí na druhé straně barikády.

Zrušení kapitalismu a státu je pro mnoho lidí zatím stále nemyslitelné. Přesto, jak zjistilo Řecko, opatření, která by mohla stabilizovat kapitalismus i na další generace, jsou ještě nemyslitelnější. V každodenní praxi řeckých anarchistů - okupace sociálních center a univerzitních budov, sebeobraně hlídky proti Zlatému úsvitu, sociální programy a shromáždění - můžeme vidět první kroky směrem ke světu bez majetku a vlády. Pokud se tato praxe dostala do slepé uličky v roce 2012, pak částečně proto, že tolik lidí opustilo ulice v naději, že Syriza zvítězí ve volbách. To příklady z praxe řeckých anarchistů jsou hodné napodobení, nikoliv model Syriza. Přestaňme už laškovat s falešnými řešeními.

Přeložil Bezducha

Zdroj:

www.crimethinc.com/texts/r/syriza/
(zveřejněno 28. ledna 2015)

Anarchisté zůstávají v ulicích

PŘÍBĚH VOIE COMMUNISTE

Sylvian Pattieu

Internacionalismus v rudé a černé: trockisté a anarchisté v alžírské válce

REFERÁT SYLVIANA PATTIEUA O AKTIVITÁCH FRANCOUZSKÉ REVOLUČNÍ LEVICE V OBDOBÍ ALŽÍRSKÉ VÁLKY ZA NEZÁVISLOST V LETECH 1954-1962 JE DALŠÍM HISTORICKÝM PŘÍKLADEM TOHO, JAK OKAMŽIKY POLITICKÉ KRIZE UMOŽŇUJÍ NOVÉ KOMBINACE, CÍKULACI A SPOJOVÁNÍ RŮZNÝCH PROUDŮ A TRADIC V RÁMCI RADIKÁLNÍ LEVICE.

Alžírská válka byla pro francouzskou společnost jedním z takových krizových okamžiků. Konec 4. republiky, návrat gaulismu, úpadek SFIO (Section française de l'Internationale ouvrière - Francouzská sekce dělnické internacionály) a zrození PSU (Parti socialiste unifié - Sjedenocená socialistická strana), spolu s vynořením se nových aktérů, opírajících se o různorodé společenské síly, vyvolaly zlomy na pravici, stejně jako na levi. Levicový antikolonialismus vedl na rovině praktické činnosti k přiblížení organizací i jednotlivců náležejících k různým proudům a tradicím někdy až protikladným. Tato přiblížení našla dokonce své vyjádření ve vzniku organizace a společné revue stejného názvu, *La Voie communiste* (Komunistická cesta), vycházející v letech 1958 až 1965, jež seskupovala ve svém jádru anarchistické aktivisty, odpadlíky z Komunistické strany Francie (PCF) a trockisty či bývalé trockisty.

FRANCOUZSKÁ RADIKÁLNÍ LEVICE V 50. LETECH

Když vypuklo v Alžírsku v listopadu 1954 povstání, vyvolané FLN (Front de libération nationale - Fronta národního osvobození), byla revoluční levice ve Francii v menšině a rozštěpená. Bylo zde možné rozlišit dvě hlavní tradice, dvě politické kultury, určované vlastní historií, symboly, aktéry, ideologií a identitou, tradici anarchistickou a tradici trockistickou.

Od roku 1953 se o anarchistické dědictví přely dvě organizace, Anarchistická federace (FA, Fédération anarchiste) a Federace komunistů-anarchistů (FCL, Fédération communiste-libertaire). V roce 1952 se stoupenci Georgese Fontenise seskupili do tajné organizace v rámci FA, které se na sjezdu v Bordeaux podařilo dosáhnout většiny a prosadit orientaci, ovlivněnou „platformistickou“ koncepcí organizace.

Organizační platforma aneb Unie anarchistů je text, publikovaný Aršinovem a Machnem v roce 1926, který vyzvojuje poučení z porážky anarchistů v Rusku a na Ukrajině po revoluci v roce 1917 a požaduje silnější strukturaci anarchistických organizací, zejména určitou formu centralismu. Sébastien Faure odpověděl textem *Anarchistická syntéza*, v němž doporučuje „volnější“ formu organizace bez omezení struktury. V anarchistickém hnutí od té doby probíhala debata mezi zastánci platformistické a syntetické koncepce a sjezd v Bordeaux v roce 1952 byl jednou z epizod této přetrvávající debaty. Rozštěpení na platformisty a syntetisty se odehrálo o rok později, když Fontenis a jeho stoupenci přeměnili FA na FCL, přičemž zachovali název své revue *Le Libertaire*; syntetisté opustili FCL a znovu ustavili FA, jež se soustředila okolo revue *Le Monde libertaire*.

V trockistické galaxii obíhala několik organizací, jež se hlásily k dědictví zakladatele IV. internacionály. Od roku 1952 tak existovaly dvě PCI (Parti communiste internationaliste - Strana

komunistů internacionalistů), frankovská a lambertovská. V tomto roce totiž většina francouzské sekce IV. internacionály odmítla internacionalistickou orientaci PCI, kterou zastávalo její vedení, skládající se z Michela Raptise zvaného Pablo, Ernesta Mandela, Livia Mitana a Pierra Franka. Prosazování autoritativního řízení, především ze strany Pierra Franka a Pabla, vyvolalo odchod většiny členů. Odštěpená frakce si zachovala název strany PCI i název svých novin *La Verité*. Ti, kteří ji vedli a kteří stáli u vzniku rozkoilu, lidé okolo Marcela Favre-Bleibtrea a Michela Lequennea, se však ocitli v rámci své vlastní skupiny v menšině díky Pierru Bousseleovi, zvanému Lambert, a jeho přívržencům a byli vyloučeni v roce 1956. Dvě konkurující si PCI měly celkem asi stovku členů roztroušených po celé Francii, většina z nich ale žila v Paříži.

Kromě dvou PCI soustřeďovaly hrstku bojovníků i jiné organizace: skupina Socialismus, nebo barbarství byla intelektuálně velmi produktivní, ale její reálný aktivismus byl velmi slabý, a tak se tato skupinka, soustředěná zejména okolo Cornéliuse Castoriadis, věnovala spíše teoretickým debatám než praktickým akcím; a konečně Voie ouvrière (Dělnická cesta) byla malá organizace, která dávala přednost přímé práci v továrnách.

REAKCE NA ALŽÍRSKÉ POVSTÁNÍ

Povstání v listopadu 1954 postavilo před tuto rozmanitou a rozdělenou revoluční leviči dvě politické a praktické otázky, a odpovědi šly napříč těmito trockistickými a anarchistickými proudy. Politické organizace krajní levice musely především zaujmout postoj k samotnému povstání a podpořit či nepodpořit požadavky nezávislosti alžírských nacionalistů. Nestačilo ale jen podporovat nezávislost, bylo také třeba se rozhodnout, kterou nacionalistickou organizací zvolit: FLN, nová, na počátku povstání ještě neznámá organizace, která však stála u jeho zrodu, a MNA (Mouvement national algérien - Alžírské národní hnutí), založená historickým vůdcem alžírského nacionalismu Messali Hadžem, se pustily do krvavého bratrovražedného boje o hegemonii v nacionálním zápasu.

První postoj revoluční levice byl blízký těm organizacím, které se jen málo angažovaly v alžírské otázce nebo se o tyto věci vůbec nezajímaly. To byl zejména případ FA a v menší míře též Voie ouvrière. FA odsoudila represe francouzské vlády, ale odmítla zaujmout postoj pro některou nacionalistickou organizaci a zavrhlá jak alžírský, tak francouzský nacionalismus: opozice mezi kolonizátory a kolonizovanými byla minimalizována ve prospěch opozice mezi sociálními třídami, mezi bohatými a chudými. Ve svých pamětech, vydaných v roce 1988, ospravedlňuje Maurice Joyeux, jeden z hlavních předáků FA této doby, uvedený postoj vysvětlením, že „válka v Alžírsku byla peripetií, která proti sobě postavila dvě buržoazie, domácí buržoazii proti buržoazii koloniální“, a mezi nimi nebylo možné si vybrat, i když bylo třeba bojovat za ukončení války. V prosinci 1954 napsal Maurice Fayolle do anarchistického měsíčníku text, určený „severoafričským proletářům“, v němž vysvětloval, že navzdory jeho „sympatiím“ pro jejich boje by měli Alžířané mít „na práci jiné věci než bojovat za nahrazení evangelia Koránem“, a celý text uzavřel následujícím pozváním: „Anarchisté vás bratrsky zvou,

abyste se s nimi spojili v jediném hodnotném boji, který má za cíl osvobození všech lidí - jak lidí kolonizovaných národů, tak lidí národů kolonizátorských - od všech forem vykořisťování a od každé tyranie.“

Postoj Voie ouvrière, i když byl více nuancovaný, se nicméně shodoval s postojem FA a boj za nezávislost Alžírsku pro ně nebyl prioritou. Je ovšem třeba připomenout početní slabost trockistické organizace, která poskytovala jen málo možností k rozšíření prostoru pro intervenci. Obě tyto organizace, trockistická i anarchistická, se ve vztahu k protikolonizačním bojům fakticky spokojily s postojem pasivních svědků a hrály během alžírské války jen nepatrnou roli.

Oproti tomu lambertovská PCI a FCL rozhodně podpořily boje za nezávislost a postavily se za MNA. Lambertovská PCI zachovávala po schizmatu v roce 1952 privilegované svazky s Messalim Hadžem a podporovala výlučně MNA, zatímco FLN podrobovala ostré kritice. MNA byla definována svým programem a svým sociálním složením jako „revoluční strana proletariátu“ a byla vychvalována „pevnost třídní politiky“ Messali Hadže. Pro ospravedlnění podpory byla MNA přirovnávána k bolševické straně, v níž byl Messali Hadž novým Leninem. Na FLN bylo vrženo podezření a Lambert v listopadu 1955 napsal, že se jedná o „mluvčího francouzské vlády z vlastního rozhodnutí“.

FCL byla ve své podpoře MNA méně kategorická a výlučná a podporovala přednostně svou sesterskou organizaci MLNA (Mouvement libertaire nord-africain - Severoafričské anarchistické hnutí), malou a mladou organizaci, která hrála ve válce o nezávislost jen skromnou roli. Po 9. listopadu 1954 hlásaly plakáty FCL, vylepované na zdích, „At žije svobodné Alžírsko!“ a v *Le Libertaire* č. 406 z 25. listopadu 1954 bylo otřetěto provolání, které shrnovalo pozici FCL: „Nemusíme dávat za pravdu ani jedné straně, ani imperialismu, ani požadavkům kolonizovaných národů, ale musíme naopak, podle Bakuninova příkladu, solidarizovat s podrobenými národy, proti imperialismu... dokonce i když touha po osvobození u těchto národů nabývá v některých případech nacionální povahy, jež je ale nutně pouze přechodná.“ Konkrétně to znamenalo, že pokud už v *Le Libertaire* nebyla přímo kritizována FLN, byla tu alespoň pravidelně publikována komuniké MNA, stejně jako rozhovor Georgese Fontenise s Messali Hadžem.

Frankovská PCI podporovala FLN, považovanou za hybatele „koloniální revoluce“, aniž dávala najevo hodnocení jejího sociálního složení, jejího programu či povahy této strany, a brala v úvahu pouze konkrétní akce proti francouzskému imperialismu. Byly navázány kontakty s alžírskými nacionalistickými bojovníky, respektovanými FLN.

Volby různých trockistických a anarchistických organizací svědčí o rozdílech v politickém a taktickém hodnocení situace těmito organizacemi, ale také o rozdílech v pojmání aktivistické praxe, což následně učinilo mnohem srozumitelnějším předchozí štěpení. Dřívější rozdíly ve směřování získávají náhle spojitost, posuzujeme-li je ve světle reakcí na alžírské povstání roku 1954: FA a lambertovská PCI zaujímají pozice, v nichž jsou principy, antiautoritářské či bolševicko-leninské, povýšeny na dogmata, zatímco FCL a frankovská PCI braly mnohem více v úvahu konkrétní prvky politické situace, což

někdy vedlo až k tomu, že podporovaly ve jménu anarchismu, nacionalismu či trockismu organizaci, která nebyla bolševická, ba dokonce ani marxistická.

MEZI PODPOROU A REPRESÍ

Organizacemi radikální levice, které se rozhodly pro podporu alžírské nezávislosti, byly v první řadě ty z metropole, vystavené represím, které se týkaly zejména tisku, zasaženého mnoha pokutami, zabavováním a zákazy periodik jako *Libertaire*, *La Vérité des travailleurs* či *La Vérité*. Pierre Morain, anarchistický aktivista z Roubaix, byl odsouzen v roce 1955 na pět měsíců do vězení kvůli obvinění z ohrožení bezpečnosti státu a z opakovaných rozkladných postojů kvůli antikolonialistickým pojednáním a úvodníkům v *Libertaire*, které hájily MNA. Jeho trest byl zprůsněn a prodloužen na jeden rok v září 1955 po odvolání prokurátora v Lille, který v prvním stání soudil ještě příliš mírně. Dva bojovníci z lambertovské PCI byli uvězněni a vyslyšáni v červnu 1955, zatímco Pierre Lambert, Stéphane Just, Bloch a Daniel Renard byli pronásledováni kvůli ohrožení bezpečnosti státu na základě článků z *La Vérité*. Stejně na tom byli i „bratrství nepřátel“ Pierre Frank a Jacques Privas, kteří byli v roce 1956 podmíněčně odsouzeni na šest měsíců do vězení kvůli článkům, jež vyšly v *La Vérité des travailleurs*.

Aktivisté z frankovské PCI byli rovněž vězněni za ilegální činnost, neboť část periodik FLN tiskli v Belgii a dováželi do Francie. Odhalení jednoho z těchto podvratných balíků vyvolalo v dubnu 1956 zadržení Simone Minguetové, Raymonda Bouveta a Jeannine Weilové, dřívější aktivistky PCI, která přešla k Nové levici a která ani nevěděla o tom, že její jméno bylo použito jako krycí adresa. Pierre Frank byl trockistickým bojovníkem donucen k tomu, aby se vzdal policii a převzal za tyto aktivity politickou zodpovědnost. Díky tomu, že obžalovací spis byl souborem nekonzistentních obvinění, a díky rozsáhlé činnosti výboru na podporu obviněných byli trockisté v květnu 1956 osvobozeni.

Trockisté a anarchisté tedy čelili podobnému útlaku, který během léta 1956 vyústil v konec FCL pod ranami pokut a pronásledování a v zánik časopisu *Libertaire*. Tato role represe při rozpadu FCL bývá někdy opomíjena, zejména J. Maitronem v jeho *Histoire de l'anarchisme*, podle něhož fakt, že několik členů kandidovalo ve volbách do zákonodárných orgánů v lednu 1956, zbavil „FCL veškerých sympatií v anarchistickém prostředí“. Pokud jde o frankovskou PCI a IV. internacionálu, represe donutily na počátku 60. let aktivisty, jako byli Pierre Avot-Meyers či Louis Fontaine, k emigraci, zatímco M. Raptis, zvaný Pablo, poté co založil tajnou továrnu na zbraně pro FLN v Maroku a pokusil se v rámci iniciativy FLN vyrábět falešné francouzské peníze, byl spolu s ostatními účastníky tohoto podniku zatčen a souzen v Amsterdamu v procesu, který se změnil v politickou tribunou.

Kromě otázky útlaku spojovaly obě větve PCI i FCL také podobné praktiky podpory alžírského nacionalismu. Služby poskytované FLN nebo MNA, veřejné kampaně na podporu nezávislosti nebo za osvobození vězňů, tajné aktivity jako výroba falešných dokumentů či tisk propagačních materiálů, jsou si podobné, ať už jde o jakékoli síť a proudy.

Vývoj alžírského konfliktu nedovoloval, aby paralely pokračovaly až do konce války. FCL zanikla a zmizela, hegemonie FLN a marginalizace MNA nedovolovaly lambertovské PCI, vlastně její výlučné politické podpoře, aby nadále hrála nějakou významnou roli. Jedině frankovská PCI do určité míry pokračovala ve svých aktivitách v podpoře FLN, která díky působení Pabla zahrnovala dvě zmíněné operace ve vel-

kém stylu - tajnou továrnu na zbraně v Maroku a neúspěšné snahy o výrobu falešných peněz v Holandsku. Antikolonialistické konvergence nicméně vedly ke zrodu nové organizace, Voie communiste, která postupně uskutečnila syntézu různých politických kultur.

VOIE COMMUNISTE

Počátky Voie communiste spadají přímo do doby pokusů frankovské PCI povzbudit levicovou opozici v PCF (Komunistická strana Francie). Tato opozice se objevila v roce 1956 ve formě interní revue-bulletinu *Tribune de discussion*, který se v roce 1957 spojil s jiným interním opozičním bulletinem *Étincelle*. V roce 1958 ti, kteří se podíleli na činnosti revue, trockisté jako Denis Berger či Felix Guattari, nebo členové PCF jako Gérard Spitzer, konstatovali, že dosáhli jistých výsledků a bulletin vyvolal určitý zájem. Rozhodli se tedy, že revue pod novým názvem *Voie communiste* musí získat autonomii vzhledem ke IV. internacionále a musí být ve veřejném prodeji na novinových stáncích, aby nabídla obraz komunistické opozice i mimo rámec PCF a oslovila širší vrstvy populace, radikalizované alžírskou válkou. Denis Berger byl brzy z PCI vyloučen a revue umožnila strukturování nové nezávislé organizace. K *Voie communiste* se připojili lidé jako anarchistický intelektuál Daniel Guérin nebo bývalí členové FCL jako Georges Fontenis a podíleli se i na redakční práci v revui. Činnost skupiny Voie communiste určovaly kromě vydávání revue také aktivity podporující FLN a některé akce nezanedbatelného rozsahu dopadly dobře, zejména úspěšně zorganizovaný útek vedoucích představitelů FLN.

Zpočátku byla revue pod značným vlivem bojovníků z PCF a nárokovala si uplatňování leninismu. Vyvíjela se ale vstřím mírnější ortodoxii, k většímu ideologickému sblížení. Toto sblížení se projevovalo v různých ohledech, jež se týkaly těch, kteří psali články do revue, modelů, cízích nebo historických, které navrhovali, a cílů, jež si revue i organizace stanovily.

Ve *Voie communiste* se vyjadřovali aktivisté a intelektuálové rozmanitého původu. Škála autorů článků nebo protagonistů rozhovorů zahrnovala různé přístupy či reakce z celého antikolonialistického proudu, a přízvání byli lidé jako Jean-Paul Sartre, Pierre Vidal-Naquet, Alfred Rosmer, François Jeanson či Daniel Guérin. Siného kresby dávaly od roku 1961 časopisu aktuální satirický náboj a fotografie Elie Kagana podávaly dramatickým způsobem policejní masakr demonstrantů proti válce ze 17. října 1961. Georges Fontenis, pod pseudonymem Grandfond, Denis Berger pod pseudonymem Pierre François, Michel Lequenne či André Claves, oba působící v levém křídle PSU, hájili odlišné a částečně opoziční názory. Díky různým názorům, někdy si navzájem odporujícím, díky rubrice čtenářských dopisů a díky zásadním článkům byli čtenáři neustále informováni o vývoji levého křídla UEC, studentského syndikátu, UNEF, levého křídla PSU nebo vnitřní opozice v PCF.

Stejně rozmanitě působil i vlivy zahraničních vzorů, prosazovaných s nezlomnou naléhavostí zkušeností zemí třetího světa. Čína vyvolávala u části redaktorů revue obdiv a někteří se počítali mezi přední francouzské maoisty. Ale stejně byl vnímán i kubánský příklad a hned vedle toho vycházely články o černošských bojích v USA, o odporu proti frankismu a o španělském osvobozeneckém hnutí, stejně jako o MPLA v Angole či o vnitřní opozici v Komunistické straně Itálie. Rozhovory či rozpravy osobností, symbolizujících boje proti kolonialismu a imperialismu, jako byli Ernesto Che Guevara, Fidel Castro, Patrice Lumumba či Mohammed Boudiaf, které revue podporovala po vyhlášení nezávislosti Alžírsko, byly přetištěny ve *Voie communiste*.

Vzory byly rovněž čerpány z dějin a rozmanitý byl i vztah k ruské revoluci, k postavě Lva Trockého (ačkoli se skupina bránila jakémukoli trockistickému vlivu), k efemérní Socialistické straně dělnictva a rolnictva (Parti socialiste ouvrier et paysan, PSOP), založené v roce 1938 Marceauem Pivetem, nebo k Pařížské komuně.

Toto sblížení, otevřenost různým názorům a strategiím byly u radikální levice té doby vzácné. Záměrně podkopávaly hegemonii a jistotu držení jediné pravé revoluční linie, kterou se vyznačovalo mnoho skupin krajní levice. Vyjadřovali se originálním politickým projektem, který se formoval postupně a byl formálně zakotven v lednu 1962 v „Akčním programu Voie communiste“. Tento program tvrdil, že „*Voie communiste se nesnaží prosadit jakoukoli organizační nadřazenost*“ a „*usiluje o politickou činnost pouze ve formě spolupráce založené na plnění úkolů, k nimž se společně rozhodnou všichni aktivisté, kteří hledají určení revoluční orientace*“. Způsoby přijímání těchto kolektivních rozhodnutí nebyly vyloženy, ačkoli byl naznačen projekt vytvoření „čtenářských skupin“.

Je obtížné stanovit, nakolik byly tyto čtenářské skupiny skutečností a jaké bylo jejich politické a sociální složení. Záměr zveřejněný v tomto Programu je nicméně třeba brát v úvahu i bez jakéhokoli hodnocení jeho úspěchu, bezpochyby relativního. Aniž by Voie communiste dosáhla naplnění všech svých cílů, zůstávala se vši skromností, což byl další bod jejího Programu, „*orgánem spojování, informování a koordinace aktivistů spjatých s revolučními principy a tradicemi*“. Ale od počátku vyhlášená vůle pečovat o to, aby si nikdo nenáročoval žádnou nadvládu, což bylo pokušení, k němuž se snížila jistá část revoluční levice, vysoká kvalita revue, která dokázala soustředit debaty, jež oživily protikoloniální levice, to vše mohlo jen podněcovat zájem.

Voie communiste nebyla nicméně uchráněna napětí a konfliktů, které měly za následek konec její krátké existence v roce 1965. Pročínští a prokubánské bojovníci se navzájem pomlouvali, a stejně na tom byli i obhájci SSSR ve skrytém čínsko-sovětském konfliktu. Denis Berger v roce 1965 upozorňuje na „*nepřizpůsobivost skupiny na nové podmínky, vzniklé ve Francii díky vývoji situace po ukončení války v Alžírsku*“. Vysvětluje rovněž s naprostou jasností, že aktivisté Voie communiste se nechali „*zneužít marxizující demagogii vůdců Francouzské federace FLN*“, což zplodilo „*přehnanou důvěru v automatismus přerůstání nacionální demokratické revoluce v revoluci socialistickou*“.

ZKUŠENOST

Tyto iluze, efemérní charakter revue a skupiny, která přežila alžírskou válku, z níž se zrodila, pouze o tři roky, nebrání tomu, aby nám daná zkušenost poskytla zajímavý příklad nedogmatického seskupení okolo velmi kvalitní revue, vypracování synkretické kultury z mnoha tradic revoluční levice, ačkoli spíš s marxistickým zaměřením. Nezdá Voie communiste musí být vnímán ve světle těchto okolností a v kontextu, který byl mnohem příznivější různým zatracením a exkomunikacím než věcné debatě mezi tradicemi a organizacemi.

Ačkoli se dnes v bojích za jinou globalizaci spolu mísí rudé i černé vlajky, individuální aspirace a kolektivní boje, a také velmi odlišné politické tradice a kultury, příklad Voie communiste tu zůstává jako zajímavá historická zkušenost.

Přeložil Čestmír Pelikán, redakčně kráceno

Zdroj:

Sylvain Pattieu, L'internationalisme en rouge et noir : trotskistes et libertaires dans la guerre d'Algérie, *Contretemps* 2003, č. 6, s. 153-161

ANARCHISTICKÁ HYPOTÉZA

aneb Badiou, Žižek a předsudky vůči anarchismu

Gabriel Kuhn

TENTO ESEJ BYL NAPSÁN V LÉTĚ 2011 POTÉ, CO ŽIŽEK BĚHEM ROZHOVORU S AMY GOODMANOVOU A JULIANEM ASSANGEM V LONDÝNĚ VYSTAVOVAL NA ODIV TRIČKO S LENINEM. ROZHOVOR PROBĚHL 2. ČERVENCE 2011 VE FRONTLINE CLUBU.

„Komunistická hypotéza“ Alaina Badioua spočívá na jednoduchém, ale významném přesvědčení: musíme být schopni představit si něco jiného než kapitalismus a pojem komunismus to umožňuje. Nicméně Badiouovo chápání komunismu zůstává spíš vágní. Říká, že je to „*spíš idea s regula-tivní funkcí než nějaký program*“.¹ Stejně jako jeho přítel a komunistický spojenc Slavoj Žižek považuje Badiou pokusy implementovat komunismus, jež se odehrály ve dvacátém století, za fiasko. Zatímco Badiou mluví poněkud rozvlekle o „*zjevných, někdy krvavých, selháních při událostech, úzce spjatých s komunistickou hypotézou*“,² Žižek opravuje moderátora pořadu BBC *HARDtalk* Stephena Sackura, který nazval komunismus „*katastrofickým selháním*“, jen aby jej sám označil za „*selhání totální*“.³ Avšak oba dva, Badiou i Žižek, jsou hlavními hvězdami řady populárních konferencí o komunismu, kterou odstartovalo setkání v Londýně v roce 2009, založené - řečeno Badiouovými slovy - na přesvědčení, že „*dnes slovo ‚komunismus‘ může a musí získat znovu pozitivní hodnotu*“.⁴

S výjimkou individualistických, primitivistických a antilevicových proudů v současném anarchismu by to většina anarchistů - a nejen ti, kteří se sami prohlašují za anarchokomunisty - podpořila. „Komunismus“ jako idea společnosti založené spíš na rovných právech, sociální spravedlnosti a solidaritě než na soupeření je blízká většině anarchistických srdcí. Pro anarchisty se zdá být Badiouova vize obzvlášť atraktivní, protože zpochybňuje jak stranu, tak stát. Podle něj „*existence donucovacího státu, odděleného od občanské společnosti, již nadále nebude nutnosti: dlouhodobý proces reorganizace, založené na svobodném sdružování výrobců, povede k jeho odumírání*“.⁵ A dále: „*... státní princip sám o sobě se prokázal jako zkorumpovaný a z dlouhodobého hlediska neefektivní*“.⁶ Jestliže Badiou tvrdí, že „*musíme přijmout výzvu myslet politiku mimo její podrobení státu a mimo rámec politických stran nebo jedné Strany*“,⁷ má Benjamin Noys pravdu, když upozorňuje, že „*anarchisté na to mohou snadno odpovědět, že přesně o to se anarchismus již nejméně dvě století snaží*“.⁸ Ovšem anarchismus zdaleka není tím, o co by se Badiou nebo Žižek zajímali.

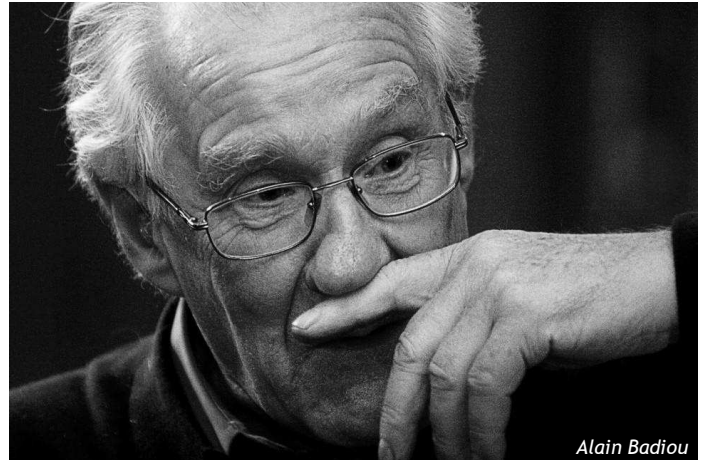
Několik Badiouových prostorekých poznámek v „Komunistické hypotéze“ vrcholí v následujícím komentáři: „*Dnes víme, že všechna emancipační politika musí skoncovat s modelem strany či několika stran, aby prosadila politiku ‚bez strany‘, a současně se přitom vyhnout nebezpečí, že upadne do podoby anarchismu, který nikdy nebyl ničím jiným než planou kritikou nebo dvojníkem, stínem komunistických stran*“.⁹

Tato charakterizace anarchismu je prostě mylná. V mnoha zemích existovala živá anarchistická hnutí dávno předtím, než zde vznikly komunistické strany. Také ideologicky je obecně sdílená koncepce anarchismu jako „mladšího bratra“ komunismu nepodložená. Před roztržkou mezi marxisty a bakunisty na kongresu Internacionály dělnických asociací v roce 1872 se marxismus i anarchismus vyvíjely jako dva poměrně nezávislé proudy socialistického hnutí.

Žižekovo nejznámější hodnocení anarchismu pochází z roku 2002 a zaznělo v jeho rozhovoru s Dougem Hnwoodem (který nešťastně oslavuje Žižeka jako někoho, kdo se nestará o politickou „korektnost“, přičemž se jako ozvěna opakují únavné konzervativní tirády o zdánlivých mezích svobody, které s sebou nese požadavek po etických standardech v sociálních vztazích - to, že některé z těchto snah se míjí účinkem, nediskredituje celý princip): „*Pro mě je tragédií anarchismu fakt, že skončíte založením autoritářské tajné společnosti, pokoušející se dosáhnout anarchistických cílů. (...) Mám kontakty v Anglii, ve Francii, v Německu a jinde - a po celou dobu tu pod maskou konsenzu existuje jedna osoba, akceptovaná podle nějakých nepsaných pravidel jako tajný mistr. Totalitarismus je tu absolutní v tom smyslu, že lidé předstírají, že jsou si rovni, ale přitom ho všichni poslouchají*“.¹⁰

Neodvažují se komentovat situaci v Anglii a ve Francii, ale pokud jde o Německo, strašně rád bych věděl, kdo je tím „tajným mistrem“ v rámci zdejšího anarchistického hnutí. Možná má Žižek přátele, kteří ovládají nějakou utajenou anarchistickou sektu - a možná by ani nebylo překvapivé, že má Žižek právě takové přátele -, ale mohu zaručit, že v německém anarchistickém hnutí nehrají vůbec žádnou roli, natož aby na něj měli nějaký podstatný vliv.

Žižek také tvrdí: „*Druhým bodem je, že mám problém s přiměřeností anarchismu k řešení současných problémů. Myslím si, že jestli něco*

Alain Badiou

Slavoj Žižek

potřebujeme, pak je to globálnější organizace. Domnívám se, že levice by měla vyvrátit onu rovnici, že globálnější organizace znamená více totalitární kontroly.“¹¹

Odkdy se anarchismus rovná odmítání globální organizace? Ačkoli se anarchisté účastní toho, co bylo kdysi nazýváno „antiglobalizační“ hnutí, anarchisté také byli první, kdo zdůrazňoval, že terčem tohoto hnutí není globalizace sama o sobě, ale „*korporátní*“ nebo „*neoliberalní*“ globalizace - a výsledkem těchto debat byla alternativní pojmenování jako například „*alterglobalizační hnutí*“.

Zadruhé, jakkoli někteří dnešní anarchisté mohou s nelibostí pohlížet na myšlenku organizace jakéhokoli druhu - ať už globální či nikoli -, není v žádném případě pravdou, že by současně anarchistické hnutí bylo jako celek „*antiorganizační*“. Ve skutečnosti došlo v posledních letech k silnému oživení takzvaného platformismu, anarchokomunistického hnutí, založeného na programu Organizační platformy Všeobecné unie anarchistů, který napsal ve 20. letech v pařížském exilu se svými soudruhy Nestor Machno. *Anarkismo network* - skutečný příklad globální organizace, vytvořené zdola - patří mezi nejsilnější anarchistické projekty dnešní doby. Je zajímavé, že platformisté jsou antiorganizačními anarchisty pravidelně kritizováni jako „*leninisté*“ - možná je toho v anarchismu pro Žižeka víc, než si sám myslí. Žižekova ignorance může samozřejmě vycházet z prostého faktu, že k tomu, aby člověk doopravdy pochopil sociální hnutí, musí jim naslouchat. A jak se oprávněně ptá David Graeber: „*Dokážeme si skutečně představit, že někdo jako Žižek, třeba jen ve své fantazii, trpělivě poslouchá požadavky shromáždění přímé demokracie v El Altu?*“¹²

Vzhledem k intelektuální vážnosti, na které jak Badiou, tak Žižek zakládají svou reputaci, je mělkost jejich kritiky anarchismu kuriózní. Zdá se, že není založena na ničem jiném než na dávných protianarchistických předsudcích v marxistickém myšlení. Výše citovaný Badiouův komentář je charakteristickým soudem někoho, kdo se kdysi naučil, že anarchismus byl maloburžoazní ideologií, a nikdy se nenamáhal pokusit se na něj znovu podívat a pochopit ho. Marxismus dlouho pohlížel na anarchismus jako na utopické hnutí bez nějaké podstatné teorie. Je pravda, že anarchismus nemá žádného svého Marxe a žádnou srovnatel-

nou ekonomickou analýzu. To nicméně neznamená, že by anarchistická teorie byla slabá - spíš je málo známá. Na rozdíl od marxistické teorie se sto lety vývoje, zčásti podporovaného státem (i když někteří mohou tuto část vývoje nazývat stagnací), a s pevně etablovanou třídou akademiků, se anarchistická teorie do značné míry formovala mimo akademickou půdu, v kolektivní reflexi sociálních bojů a projektů, v nichž se člověk konkrétně angažuje. Příklady sahají od anarchosyndikalistických studijních kroužků a hnutí moderní školy z počátku 20. století až po současnou kulturu anarchistických zínů či projekt CrimethInc. Výsledkem je, že anarchistická teorie je často mnohem konkrétnější, adaptabilnější a inspirativnější než teorie marxistická, i když postrádá nesrozumitelná cizí slova a abstraktní přemítání. Co je však mnohem důležitější: anarchisté předvedli, že mají vhléd do dynamiky moci, autority a státu, z čehož mohou mít prospěch jistě i marxisté. Dokonce i Badiou učinil následující vyznání:

„Marxismus, dělnické hnutí, masová demokracie, leninismus, proletářská strana, socialistický stát - všechny tyto vynálezy 20. století - už pro nás nejsou ve skutečnosti užitečné. Na teoretické rovině si nepochybne zaslouží další studium a zkoumání, ale na rovině praktické politiky se staly nefunkčními.“¹³

Michail Bakunin napsal v roce 1871 ve své knize *Bůh a stát*: „Výsadám a všem privilegovaným postavením je vlastní, že zabijejí ducha a srdce lidí. Člověk privilegovaný, ať už politicky či ekonomicky, je člověk intelektuálně a morálně zkažený. Zde máme sociální zákon, který nepřipouští žádnou výjimku a který se aplikuje stejně na celé národy jako na třídy, společnosti a jednotlivce.“¹⁴

Abychom se vyhnuli nedorozuměním - ačkoli jsem přesvědčen, že mnohým marxistům chybí při jejich střetávání s anarchismem otevřenost, záměrem tohoto eseje v žádném případě není řezat do marxismu. Sektářství je problém ve všech levicových táborech. Mé osobní sympatie byly vždy spíš na straně anarchismu než marxismu, ale mé osobní sympatie nejsou příliš důležité. Mým zájmem nikdy nebylo odsuzování marxistů a nepovažuji je nevyhnutelně za zrádce anarchistů, kteří jim vrážejí kudlu do zad. Někdy jsou marxisté spojenci anarchistů, někdy ne. Totéž platí o křesťanech, rolnících a řidičích autobusů. Pochopitelně, dějiny znají množství případů, kdy marxisté zradili anarchisty. Ale také anarchisté zradili anarchisty. Důležité je, že máme společný cíl, zejména likvidaci státního systému a solidaritu v boji.

Vratme se však k Bakuninovi. Není samozřejmě historickou postavou, kterou by Badiou nebo Žižek ochotně přijímali. Zdá se, že Badiou a Žižek se zajímají jen o takové historické postavy, které měly moc. O lidi jako Robespierre, Lenin, Stalin, Mao. Dokonce i v případě současné politiky se baví raději o Sarkozy, Chávezovi a Berlusconi než o sociální spravedlnosti, ekologickém nebo mírovém hnutí. (Jen málo nás překvapí, že Žižek nevěnuje příliš pozornosti hnutí za práva zvířat, vzhledem k jeho předsudku, že vegetariáni postupně „degenerují“.)¹⁵

Nicméně záměrem tohoto článku ani zdaleka není útočit na Badiou nebo Žižeka. Oba výrazně přispěli do radikální debaty a jsem si jist, že oba upřímně bojují za lepší svět, a je také velmi povzbudivé sledovat, jak radikální myslitelé vystupují v mainstreamových médiích. Oba se zdají být příjemnými spolupracovníky a zejména hyperaktivního Žižeka je těžké nemít rád. Avšak Žižekův smysl pro humor může působit stejně potíže jako fascinace obou myslitelů mocnými lidmi. Člověk nemusí být zrovna „přecitlivělý“, „upjatý“ či „moralizující“, aby nesouhlasil s trvalými odkazy k jedincům, kteří stáli v čele vlád, jež zabíjely, mučily a věznily miliony lidí, obzvláště když přitom mluví o „pochopení myšlenky komunismu jako reálného hnutí“ (Žižek)¹⁶ a „ohlašování třetí éry existence této ideje“ (Badiou).¹⁷ Platí to také o Žižekových názvech poslat lidi, kteří nastříkali na zdi v ulicích Lublaně protivládní slogany, do gulagu.¹⁸ Já ty lidi znám. Možná proto se mi to zdá málo vtipné.

Během vášnivé debaty, která se rozproudila nad Žižekovu recenzi knihy Simona Critchleyho *Infinitely Demanding* (Nekonečné požadování), která vyšla v *London Review of Books* s podivným názvem „Odpor znamená kapitulaci“,¹⁹ se Critchley ve své kritice Žižeka nedržel nijak při zdi: „Jak nám připomíná Carl Schmitt - a neměli bychom zapomenout na to, že tento fašistický teoretik práva byl velkým obdivovatelem Lenina -, existují dvě hlavní tradice neparlamentní, neliberální levice: autoritářství a anarchismus. Jestliže na mne Žižek s typicky leninskou násilností útočí proto, že patří k anarchistické tradici, je rovněž jasné, kterou frakci podporuje on... Pro Žižeka je to vše irelevantní; všechny tyto formy odporu (občanská sdružení, hnutí za práva původních obyvatel, alterglobalizační a protivládní hnutí) jsou pro něj prostě kapitulací. Projevuje nostalgii, která je machistická a koneckonců manýristická, po diktatuře, politickém násilí a krutosti.“²⁰

Přes veškeré sympatie, které k Žižekovi chovám, je těžké ho bránit proti takovým obviněním.

Nicméně vratme se k argumentu, že potřebujeme nějaký pojem, který by udržel při životě ideu překonání kapitalismu. S tím z celého srdce souhlasím, ačkoli v postmoderní době jsou námitky nasnadě: „fixovaný“ pojem podporuje politiku identity, smývá rozdíly, vyžaduje hegemonii

a omezuje taktické možnosti. Chápu tyto námitky a přesvědčivé argumenty, které lze vznést na jejich podporu. Ovšem „různorodé“ směřování se může také rychle stát „rozptýleným“, a proto velmi „slabým“. Princip „rozděl a panuj“ je stále ještě klíčovým principem autoritářské politiky. Navíc nestačí jen říkat, že nějaký konkrétní boj je spojen s tisícem dalších bojů - musí s nimi být skutečně spojen. A pokud tato spojená skutečně existují, proč potom nenazvat tuto síť bojů společným jménem? Společné jméno má dvě výhody, které jsou pro masovou politiku nezbytné: lidé se cítí být součástí společného boje a jsou schopni vyvinout kolektivní tlak na nepřítele. Nemáte-li společné jméno, nemáte společné hnutí, přinejmenším v očích veřejnosti - ale být na očích veřejnosti je zásadní, pokud chcete získat kritickou masu, která reálně učiní strukturální změnu možnou.

Vyvstává tu otázka, zda by jméno „anarchismus“ nebylo v tomto případě slibnějším pojmenováním než označení „komunismus“. Je to otázka strategická. Dát přednost jménu „anarchismus“ nemusí nutně znamenat, že na jméno „komunismus“ shledáváte něco špatného. Ve skutečnosti si můžete myslet, že opravdový komunismus rovná se opravdový anarchismus. Nicméně si myslím, že jméno „anarchismus“ jako označení pro „jiný svět“ jako alternativu ke kapitalismu, má ve srovnání se jménem „komunismus“ jisté výhody. Zvláště dnes, když si naprostá většina lidí, přesně jako Badiou a Žižek, spojují „komunismus“ spíš s marxistickou tradicí než s anarchistickou.

1. Snad nejzjevnější výhoda - anarchismus za sebou nemá žádnou historii totalitarismu, systému gulagů a masových poprav.

2. Anarchismus se nesoustředí na ideje „velkých mužů“. Tím nemá být řečeno, že by anarchismus neměl problémy s nadvládou mužů. Tyto problémy jsou naopak velmi reálné. Ale „velcí mužové“ anarchismu (Bakunin, Kropotkin atd.) mají na dnešní anarchismus daleko menší vliv, než je tomu v případě jejich marxistických protějšků. Je těžké být brán vážně jako marxista, pokud člověk nestudoval díla Marxe, Lenina a Mao-Ce Tunga. Naproti tomu mnoho současných anarchistů nemělo nikdy žádnou Bakuninovu, Kropotkinovu či Malatestovu knihu v ruce. Pravda, někdy bychom si přáli trochu víc zájmu o historii a její studium. Obecně je však nedostatek úcty produktivní a přispívá k rezonanci anarchismu.

3. Co je však nejdůležitější, anarchistické ideje jsou jádrem většiny dnešních sociálních hnutí. Zatímco marxistické ideje pochopitelně hrají nadále jistou roli i v sociálních hnutích, jejich dnešní baštou jsou tradiční marxistické strany a akademické prostředí. Autonomní aktivisté sociálních hnutí jsou většinou stoupenci anarchistických principů, ať už tento termín používají či nikoli: antiautoritářství, horizontální organizace, přímá akce, demokratické rozhodovací procesy. Před více než deseti lety shrnul David Graeber krédo „Nových anarchistů“ v článku v *New Left Review* takto: „Jde tu o vytváření a ustavování horizontálních sítí namísto struktur organizovaných shora dolů, jako jsou státy, strany či korporace; sítí, založených na decentralizovaných principech, na nehierarchické demokracii konsenzu.“²¹ Tyto základní hodnoty aktivismu z počátku 20. století zůstávají stále stejné. V roce 2005 nabil Richard Day vyčerpávající svědectví o tomto vývoji v knize *Gramsci Is Dead: Anarchist Currents in the Newest Social Movements* (Gramsci je mrtev: Anarchistické proudy v nejnovějších sociálních hnutích). Dayovy závěry, že „orientace na přímou akci a vytváření alternativ ke státním a korporátním formám otevírají nové možnosti pro radikální sociální změnu, kterou si nemůžeme představit mimo rámec existujících paradigmat“ a že „nabízejí nejlepší šanci, jak se můžeme sami bránit proti neoliberalním společnostem kontroly a učinit je nakonec zbytečnými“, znějí stále přesvědčivě.²²

Richard Day patří k nové generaci anarchistických akademiků, zpochybňující dominantu marxismu na univerzitách. Iniciativy jako Anarchist studies Network (Síť anarchistických studií), které se objevily ve Velké Británii a v USA, knihy jako *Constituent Imagination: Militant Investigations, Collective Theorization* (Konstitutivní imaginace: bojové výzkumy, kolektivní teoretizace, AK Press 2007) a *Contemporary Anarchist Studies: An Introductory Antology of Anarchism in the Academy* (Současná anarchistická studia: úvodní antologie akademického anarchismu, Routledge 2009) a konference jako každoroční *Renewing the Anarchist Tradition* (RAT, Obnovování anarchistické tradice), organizované Institutem anarchistických studií, to vše přispívá k překlenutí této mezery. Zatímco tyto anarchistické loupeživé nájezdy do akademického diskurzu je třeba uvítat jako osvěžení akademické debaty, mohou se stát pokrytectvím, pokud nebudou doprovázeny všeobecnou kritikou této instituce a vlastní role každého z nás v ní. Jak napsal ve vynikajícím příspěvku do *Contemporary Anarchist Studies* Deric Shannon: „Nepřináší to nic dobrého, když ignorujeme skutečnost, že kariéry jsou někdy budovány na základě radikální politiky obecně a speciálně na základě anarchismu. Tím nechci tvrdit, že bychom se měli vzdát našich zaměstnání (která nám koneckonců umožňují učit novou generaci anarchistickým myšlenkám). Je nicméně důležité, abychom naše kariérní zájmy otevřeně a čestně přiznávali. Musím znovu zopakovat, že kariérismu nakazil mnoho jiných emancipačních přístupu. Chceme-li se tomu vyhnout, vyžaduje to otevřenost, upřímnost a co

je nejdůležitější, uvážlivou rozpravu o našich vlastních zájmech a o naší práci.“²³

Každý anarchistický akademik by se měl také držet Shannonovy rady „odporovat kariérismu, institucionalizaci a domestikaci, které se pro jiné emancipační přístupy staly nedílnou součástí jejich vstupu do akademického prostředí“.²⁴ Shannon se ztotožňuje s následujícími klíčovými aspekty: „Setkávejte se se mnou v ulicích. Mluvte otevřeně a uvážlivě o svých vlastních zájmech. Mluvte se studenti o institucionálních omezeních. Vzdorujte ideologické ztuhlosti. Pište, publikujte a diskutujte mimo akademické prostředí. Nenechte se zastrašit.“²⁵

Akademický marxismus asi ponechává často tyto požadavky nenaplněné. Existuje privilegovaná třída marxistických akademiků, což je fakt, který příliš nepříspěvá k pozitivnímu obrazu marxismu, a tedy i komunismu, v očích veřejnosti. Současně to dovoluje marxistickým intelektuálům přijímat mezi sebe lidi, kteří se rádi obklopují intelektuály, ať už marxistickými, či nikoli. Mnozí oslavují Badioua či Žižeka nikoli proto, že se zajímají o „subjektivitu vzájemné souhry mezi procedurou pravdy a reprezentací dějin“ nebo o lacanovskou analýzu kreslených filmů od Disneyho, ale protože Badiou a Žižek jsou v módě. Oba jsou přijímáni podobně jako umělecké výstavy o Frakci Rudé armády (RAF) a stánky s upomínkovými předměty z bývalého Sovětského svazu. „Komunismus“ získal směnnou hodnotu, protože jeho skutečná moc se vytratila. Proměnil se z hrozby v kuriozitu. Vypovídá o tom i fakt, že když byl v *New Republic* Žižek označen za „nejnebezpečnějšího filozofa Západu“, nepzubodilo mu to vůbec žádnou škodu; spíš to ještě podpořilo Žižekovu obchodní značku. Nebezpečnost módního radikála je něco úplně jiného než skutečné nebezpečí. Již v roce 1994 slavila hlučná rocková skupina Killdozer úspěch s albem *Nekompromisní válka aneb umění pod diktaturou proletariátu* (Uncompromising War or Art Under the Dictatorship of the Proletariat), plného klipů ve stylu socialistického realismu a vycpělých komunistických sloganů. Dnes získává Žižek popularitu dokonce díky množství odkazů na Stalina, zatímco Badiou se už dobrých padesát let hlásí k Mao Ce-Tungovi.

Samozřejmě, i anarchismus se v mnoha směrech proměnil v komoditu a také není nutně pocítován jako nebezpečí. I Chomskému bylo umožněno promluvit v pořadu *HARDtalk*, logo A v kroužku slouží jako lákadlo u konzumního zboží od lízátek po kabelky a anarchistické knižní veletrhy vyvolávají u místních úřadů a policie sotva pozdvižení obočí. Nicméně silná přítomnost anarchistů v sociálních hnutích představuje rozdíl. Zdá se, že Žižek dává přednost marxistickým konferencím Socialistické dělnické strany (Socialist Workers Party, SWP) - alespoň ve svých úvahách o sociálních hnutích.

Někdo by pochopitelně mohl namítat, že anarchisté dělají všechno špatně a že jejich vliv v sociálních hnutích přináší více škody než užítku. Žižek upozorňuje v tomto ohledu na jeden důležitý bod: „Dospěl jsem k velmi skeptickému názoru na levicovou logiku s argumentací proti státu. Nelze nechat bez povšimnutí, že tato argumentace nachází odezvu také na pravici. Navíc nevidím nikde žádné znaky takzvané ‚mizení státu‘. Naopak. A vezmeme-li si jako příklad USA, musím přiznat, že kdykoli jde o konflikt mezi občanskou společností a státem, v osmdesáti procentech případů jsem na straně státu. Většinou jde o to, že ve chvíli, kdy se nějaké lokální pravicové skupinky snaží prosadit zákaz výuky evoluce na školách či podobné věci, musí zasáhnout stát. Domnívám se proto, že je velmi důležité, aby se levice snažila státní aparát ovlivňovat a využívat je, nebo se jich dokonce, je-li to možné, zmocnit. Samo o sobě to jistě nestačí. Myslím si, že ve skutečnosti se musíme postavit proti jazyku ‚ligne de fuite‘ (linie úniku) a sebeorganizace a podobných věcí s něčím, co je dnes na levici naprosto tabu - jako česnek pro upíra - konkrétně s ideou rozsáhlého státu nebo dokonce ještě rozsáhlejších nástrojů kolektivního rozhodování.“²⁶

Bylo by příliš snadné tyto úvahy jednoduše zamítnout. Na druhou stranu nejsou vůbec ničím novým. Noam Chomsky již dlouho vyvolává mezi anarchisty pobouření podobnými názory: „Mnoho anarchistů prostě považuje stát za základní formu útlaku. Myslím si, že je to omyl. Z mnoha různých druhů dnes existujících institucí, jež vykonávají útlak, patří stát mezi ty nejmírnější. Ve státě, přinejmenším pokud jde o demokratickou společnost..., máte nějaký vliv na to, co se děje... Na to, co se děje v korporaci, žádný vliv nemáte. Korporace jsou skutečnými tyranii. Dokud je společnost ovládána v takovém rozsahu soukromými tyranii, což je ta nejhorší forma útlaku, lidé prostě potřebují nějakou formu sebeobrany. A stát jim určitou formu sebeobrany poskytuje.“²⁷

V kontextu Skandinávie jsme svědky ironické situace, kdy se aktivity mnoha skupin, jež samy sebe definují jako anarchistické, v posledních letech zaměřují na obranu sociálního státu. To nicméně jen ukazuje, že Žižekovy argumenty nejsou nutně argumenty proti anarchismu, pouze proti snahám o bezprostřední a univerzální odstranění státu - o které určitě neusilují všichni anarchisté, zejména pokud by stát mohl být nahrazen spíš sociálním darwinismem než komunitami sobě rovných. Nezdá se proto ale nutné volat po „rozsáhlejší státu“ - stát může být malý, musí se jen více orientovat na prosazování sociální spravedlnosti než na ochranu bohatství vládnoucí třídy.

Konečným cílem anarchistů - a také komunistů - zůstává samozřejmě překonání státu. Toho lze však dosáhnout pouze prostřednictvím silného kolektivního hnutí, sjednoceného pod společným jménem. Považují proto za nešťastné, že anarchismus je stále ještě často „politikou, která se neodvažuje vyslovit své vlastní jméno“.²⁸ Existuje pochopitelně mnoho důvodů, proč by se lidé rádi zřekli všech politických tradic a zavedli pro svou revoluční politiku úplně nové označení. Vůbec nic proti tomu nemám. Nicméně dokud neuvidíme, že by se nějaké slibné nové pojmenování objevilo, můžeme dát rovněž šanci anarchismu. Můžeme tím ztratit jen málo.

Přeložil Čestmír Pelikán

Poznámky:

- 1) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*, *The New Left Review* 49, leden-únor 2008.
- 2) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*, London/New York 2010, s. 7.
- 3) S. Žižek v pořadu BBC *HARDtalk*, 24. listopadu 2009.
- 4) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*, s. 37.
- 5) Tamtéž.
- 6) Tamtéž.
- 7) A. Badiou, *Polemics*, London/New York 2006, s. 270.
- 8) B. Noys, *Through a Glass Darkly: Alain Badiou's Critique of Anarchism*, *Anarchist Studies* 16, 2008, č. 2.
- 9) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*, s. 155.
- 10) I am a Fighting Atheist: Interview with Slavoj Žižek, *Bad Subjects*, č. 59, únor 2002.
- 11) Tamtéž.
- 12) D. Graeber, *Referendum on Žižek?*, otevřený dopis, prosinec 2007.
- 13) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*.
- 14) M. Bakunin, *Bůh a stát*, Herrmann a synové/Nakladatelství ČSAF, Praha 2014, s. 34.
- 15) *Žižek!*, dokumentární film, režie Astra Taylor, USA/Canada 2005.
- 16) *The Idea of Communism*, panelová diskuse o marxismu, Londýn, 4. července 2010.
- 17) A. Badiou, *The Communist Hypothesis*, s. 260.
- 18) *Žižek!*, dokumentární film.
- 19) S. Žižek, *Resistance is Surrender*, *London Review of Books* 29, 2007, č. 22, 15. listopadu.
- 20) S. Critchley, *Resistance Is Utile*, *Harper's Review*, květen 2008.
- 21) D. Graeber, *The New Anarchists*, *New Left Review* 13, leden-únor 2012.
- 22) R. J. F. Day, *Gramsci Is Dead: Anarchist Currents in the Newest Social Movements*, London/Ann Arbor, MI/Toronto 2005, s. 18.
- 23) D. Shannon, *As Beautiful as a Brick Through a Bank Window: Anarchy, the Academy, and Resisting Domestication*, *Contemporary Anarchist Studies: An Introductory Anthology of Anarchism in the Academy*, Milton Park/New York 2009, s. 185.
- 24) Tamtéž, s. 184.
- 25) Tamtéž, s. 183-188.
- 26) *Divine Violence and Liberated Territories: Soft Targets talks with Slavoj Žižek*, 14. března 2007, dostupné na www.softtargetsjournal.com/web/Žižek.php.
- 27) *Theory and Practice: Conversations with Noam Chomsky and Howard Zinn*, DVD, Oakland 2010.
- 28) B. Noys, *Through a Glass Darkly: Alain Badiou's Critique of Anarchism*.

Gabriel Kuhn se narodil v Innsbrucku v roce 1972 a na zdejší univerzitě vystudoval filozofii. Založil nakladatelství Alpine Anarchist Production a dnes žije jako nezávislý spisovatel a překladatel ve švédském Stockholmu. V němčině publikoval mimo jiné knihu „*Neuer Anarchismus in den USA: Seattle und die Folgen*“ (2008). Uspořádal a do angličtiny přeložil výběr z díla Gustava Landauera a Ericha Mühsama nebo například sborník o hudební scéně *Sober Living for the Revolution. Hardcore Punk, Straight Edge, and Radical Politics* (2010).

REVOLUČNÍ SMOLAŘ

Úryvky ze vzpomínek Dmitrije Žvaniji

HLEDÁNÍ PRAVÉ CESTY JE PRO RADIKÁLA VŽDY SLOŽITÉ A PODMÍNĚNÉ JAK VNĚJŠÍMI OKOLNOSTMI, ZASAZENÍMI DO KONKRÉTNÍHO MÍSTA A ČASU, TAK JEHO OSOBNOSTÍ. ZOBECŇOVÁNÍ JEDNOHO OSUDU BY BYLO SAMOZŘEJMĚ ZAVĚDĚJÍCÍ, OVŠEM SEZNÁMIT SE S PERIPETIEMI JEDNOHO ŽIVOTNÍHO PŘÍBĚHU JE PRO POCHOPENÍ VŽDY ZNOVU VYVSTÁVAJÍCÍCH OTÁZEK, KTERÉ KONFRONTUJÍ PRINCIPY S REALITOU, JISTĚ UŽITEČNÉ. DMITRIJ ŽVANIIA SE NARODIL ROKU 1967 V LENINGRADĚ. VYSTUDOVAL HISTORII, OD ROKU 1996 PRACUJE JAKO NOVINÁŘ. V AUTOBIOGRAFICKÉ KNIZE *CESTA RUDÉHO GARDISTY* (Путь хунвейбина) POPISUJE OSOBITÝM ZPŮSOBEM SVŮJ POLITICKÝ AKTIVISMUS, KTERÝ ZAČAL V ROCE 1987 ZALOŽENÍM ANARCHISTICKÉ ORGANIZACE SVAZ MAXIMALISTŮ. BYL TEHDY FOTBALOVÝM A HOKEJOVÝM FANOUŠKEM A MEZI FANOUŠKY TAKÉ PRO ANARCHISMUS AGITOVAL. ORGANIZACI POZDĚJI PŘEJEMENOVAL NA ANARCHOKOMUNISTICKÝ REVOLUČNÍ SVAZ (AKRS), HLÁSÍCÍ SE K PRINCIPŮM REVOLUČNÍHO NÁSILÍ. ŽVANIIOVA POSEDLOST BÝT ČLEMEM „ŽIVOTASCHOPNÉ ORGANIZACE REVOLUCIONÁŘŮ“ HO NAKONEC DOVEDLA OD ANARCHISTŮ K (FRANCOUZSKÝM) TROCKISTŮM, OD TĚCH ZASE K RUSKÝM ANARCHISTŮM A DÁL AŽ KE SPECIFICKÉ POSTSOVĚTSKÉ SORTĚ NACIONALNÍCH BOLŠEVÍKŮ, KOMBINUJÍCÍCH ANARCHISMUS A BOLŠEVISMUS S NACIONALISMEM. ŽVANIIA VŠECHNY VŽDY NAKONEC S ROZČAROVÁNÍM OPUSTIL A POKAŽDÉ ZAČÍNAL „OD NULY“. JEHO VYPRAVĚNÍ JE TAK PRONIKAVOU A NEMILOSRDNOU PRAVDOU REVOLUČNÍHO SMOLAŘE.

V září 1989 jsme vydali první číslo novin *Čornoje znamja* (Černý prapor), kde jsme pokračovali v naší linii: „Jsme zuřivými odpůrci centralistické státnosti. Sama myšlenka centralizovaného státu, ať už nepochybně ‚socialistického‘ nebo právního, vylučuje možnost vybudování komunistické společnosti. Proto jsme zvedli černý prapor svobody, na němž se skví rudým písmem: Ať žije sociální revoluce!“

Pracujícím jsem navrhol „provádět expropriaci podniků současně s expropriací bytů“, aby se tam mohly zorganizovat územně-výrobní komuny. „Jestliže se státníci odváží omezit přirozená práva proletariátu, pak musí pocítit hrdinný organizovaný proletářský odpor. Akty revoluční odplaty jsou neodvratné ve společnosti rozdělené na antagonistické třídy.“ V každém čísle jsme opakovali myšlenku, že demokracie je maskovaný totalitarismus, fíkový list na obrovském represivním nástroji státní mašinerie...

Intelektuálové se opájeli iluzí, že k lepšímu životu je třeba uspořádat život „jako na Západě“, který se jevil jako nějaký jehovistický ráj na zemi: všichni jsou svobodní, šťastní a bohatí. Tahle liberální omezenost nás dráždila. Pokoušeli jsme se vysvětlit, čím je Západ ve skutečnosti, s jeho tržním kapitalismem a lživou liberální demokracií, která schvaluje krvavé metody vůči celým populacím, když se jí to hodí.

V letech 1989 a 1990 vyvinul AKRS velké úsilí, aby dokázal, že od totalitárního státně-komunistického modelu je třeba přejít nikoli k liberální demokracii západního typu, ale ke svobodně organizované společnosti. Bez jakýchkoli rozpaků jsme prohlašovali, že drobné kriminální živly jsou revoluční silou, protože vytažují kapitál „z kapes byrokracie nebo měšťáků, ale i z kapes velkého organizovaného zločinu“. Vždyť i Bakunin tvrdil, že zbojník je neorganizovaný revolucionář. Velmi brzy jsme získali pověst „rudých gard anarchismu“.

★ ★ ★

Byl jsem si jistý, že anarchistické prostředí se rozkládá. Anarchistické hnutí ztratilo to, co jsem považoval za jeho základ - myšlenku sociální revoluce. Většina anarchistů časů perestrojky viděla v anarchii způsob neformálního života, ne model spravedlivé společnosti, za kterou je třeba rvát se zuby nehty. Anarchisté... kašlali na pracující, na samsprávu, na společenskou revoluci. Dělalí si revoluci jen uvnitř. Proto se lepší část lidí ze subkultury, většinou nepočtená, začala věnovat ekologii a zbytek zmizel jako pára nad hrncem.

Začali jsme hledat spojení v marxistickém prostředí, protože jsme se cítili mezi „neformální“ osaměle. Na jaře 1990 jsme se seznámili s členy francouzské trockistické organizace *Lutte Ouvriere*. Pro 11. číslo našich novin *Čornoje znamja* jsem napsal článek *Humanismus a sociální revoluce*, kde jsem vydatně citoval Lva Trockého. A úvodník pro 12. číslo byl už napsaný aktivistou *Lutte Ouvriere*. Na podzim 1990 jsme přešli na trockistické pozice.

★ ★ ★

Sedím v kavárně na nábřeží Seiny u magistrály Georgette Pompidoua, naproti bývalému vězení *Conciergerie*, piju kávu a koukám z okna. Za oknem policie mlátí anarchisty...

Úplně legální demonstrace proti válce v Perském zálivu. Sešli jsme se na náměstí Bastilly, voní to tu pečenými klobásami - to Arabové nebo Turci na přenosných sporácích provozují východní fast food, bojovníci za mír se posilují...

Na náměstí probíhá skutečný karneval levého radikalismu a antiimperialismu. Kurdové z PKK, turečtí maoisté, Palestinci, autonomové, anarchosyndikalisté, různé trockistické organizace. Lidské moře. Rudé, černo-rudé prapory nad náměstím Bastilly. Opodál přešlapují francouzští komunisté pod národními vlajkami, roztáhli transparent s nápisem „Francouzská komunistická strana“. Jestli se protiválečný pochod změní v útok na prezidentský palác, *François Mitterrand* nemá šanci. Zato je obrovská šance, že bude vyhlášena nová Pařížská komuna.

Mám povznesenou náladu. Takové množství mladých lidí pod rudými a anarchistickými prapory jsem ještě nikdy neviděl. V Sovětském svazu je nás levých radikálů chatrný hlouček. Jsme marginálové. Ale tady, ve šťastné Paříži, přišly na demonstraci tisíce lidí. Jak bych si přál, aby to viděli naši komoušští liberálové. Okázali oblbovači, kuchyňští žvanilové, všichni proprali to, že třídní boj je výmysl Karla Marxe, že prý na Západě jsou všichni spokojeni, syti a bohatí. Civilizovaný svět je ráj na zemi! Tupci.

★ ★ ★

Seznámil jsem se s civilizovaným světem. Francouzští soudruzi mě zavedli do automobil-

ky Peugeot, kde v dílnách stojí sovětské obráběcí stroje v roce 1957! Byl jsem v Rouenu v Renaultu. Obrovská továrna! Průměrný plat je tam sedm tisíc franků. Zkus se uživit, když bereš v úvahu zdejší ceny potravin a bydlení. Zvláště pro mě uspořádali exkurzi do ubytovny afrických dělníků někde na okraji Paříže. Uvítala nás kořeněná dráždivá vůně, jak si Afričané připravovali večeri. Seznámili mě s jedním zdravým chlápkiem v tradičním africkém oblečení, co se podobal radikálnímu rastamanovi. Přijel odněkud z Konga nebo ze Senegalu. Ze začátku mě čertvíproč měl za Američana a odmítl se mnou mluvit. Ale potom, co mu vysvětlili, že jsem ze Sovětského svazu, se zešíroka usmál a řekl: „Umím ruské slovo: cho-ro-šo.“ Nepamatuju se, jak mu říkali, ale pamatuju se, co mi řekl on. Ve Francii vydělává čtyři tisíce franků, z nich tři tisíce posílá domů, kde za tyhle peníze žije jeho obrovská rodina - dvacet lidí. Nějaká západní korporace postavila kousek od jeho rodné vsi továrnu na obuv a tradiční způsob života místního obyvatelstva tím značně utrpěl: zničilo to půdu, omezilo chov hospodářských zvířat. A v obuvnické továrně pro všechny práce není. Tak odjel můj nový známý do Francie za vydělkem. Říká, jak moc se mu stýská po Africe, po rodině. Tady ve Francii jsou si lidé navzájem odcizení, to v Africe se všechno řeší společně, vesele. Ale veselí tě nenasytí.

★ ★ ★

Mezi demonstranty vidím dost Afričanů, některé z nich ve žluto-zeleno-rudých rastamanských čepicích, ale většina je oblečená jako obyčejní mladí lidé ze Západu - v džínách a kožených bundách.

„Ahoj,“ slyším, jak někdo říká zrovna mně.

Otáčím se - Laurence. Trochu zhubla za toho půl roku, co jsme se neviděli, ale obličej má pořád baculatý. Jiným se takové holky líbí, ale na můj vkus je tlustá.

S Laurence jsem se seznámil v létě 1989 v Leningradě, když jsem prodával *Čornoje znamja* u Kazaňského chrámu. Přišla ke mně a řekla: „Chci se s vámi seznámit, jsem revolucionářka z Francie, z organizace *Lutte Ouvriere* (Dělnický boj).“ Když jsem pochopil, že je trockistka, seznámil jsem ji se svým přítelem Georgijem, který působil v řadách našeho Anarchokomunistického revolučního svazu (AKRS), ale říkal si trockista. V armádě přišel o tři prsty, spadla mu na ně nějaká deska, když likvidovali následky zemětřesení v Arménii. Goša a Laurence si spolu začali, Goša tvrdil, že Laurence zbavil panenství. Nechtěl jsem být zasvěcen do podrobností, ale myslím, že je to romantické - ztratit panenství v Rusku v letech perestrojky a ještě díky ruskému revolucionáři...

Měl jsem velkou radost, že jsem potkal Laurence na demonstraci. Trochu jsem se přestal bavit s lidmi dvakrát staršími než já. V tu chvíli se dal zástup do pohybu. V čele šly odbory, za nimi komunisti, potom různé trockistické organizace, maoisti ze země Třetího světa a na konci anarchisté pod černo-rudými prapory.

My jsme šli s trockisty z *Lutte Ouvriere*. Vpředu byla Arlette Laguillerová, jejich tvář. Pracuje jako úřednice v bance *Crédit Lyonnais*. Milá ženská, tahle Arlette. Často se usmívá. Má šarm. Co by byla bez *Lutte Ouvriere*? Obyčejnou ženou dělnického původu, která se dostala

OBČANSKÁ VÁLKA NA UKRAJINĚ

– její důvody a důsledky

Vadim Damje

**PROBLEMATIKA UKRAJINSKÉ KRIZE A OBČANSKÉ VÁLKY NA UKRAJINĚ JE RŮZ-
NORODÁ A SLOŽITÁ. NENÍ MOŽNÉ ANALYZOVAT VŠECHNY ROZDÍLNÉ ASPEKTY
UDÁLOSTÍ V JEDNOM TEXTU. PROTO SE ZDE OMEZÍME NA PŘEDSTAVENÍ TĚCH
NEJPODSTATNĚJŠÍCH PRO POCHOPENÍ TOHO, CO SE NA UKRAJINĚ DĚJE.**

Než ale přejdeme k podstatě věci, je třeba hned na začátku upozornit na jednu věc: pozice, kterou zastáváme, není proruská, ani proukrajinská, ani prozápadní. Je *antinacionální*. Propagandistická hysterie kolem současné krize jde za všechny myslitelné meze; je zcela srovnatelná s válečnou propagandou období první světové války, s příslušnými obrazy nepřítele. Velmi rozšířené jsou duální normy. Vzájemná obviňování jsou dost často absurdní a hloupá. Tak v tuto chvíli bývalý ukrajinský ministr obrany Geletěj sdělil, že ruští vojáci v průběhu bojů v Lugansku používali taktické jaderné zbraně. Na druhé straně ruská propaganda považuje celou politickou elitu Ukrajiny za „fašistickou“. Obě strany se vytvrle pokoušejí vysvětlit ukrajinskou krizi výhradně vnějším vměšováním. Ukrajinská propaganda popírá samu existenci občanské války, vykládá veškerou nespokojenost na východě země s převratem z Majdanu pouze jako projev vměšování ze strany Putinova režimu. Ruská média jsou naopak náchylná vysvětlovat protesty na Majdanu a svržení prezidenta Janukovyče kompletem ze strany USA a EU. Převládající metoda obou variant je absolutizace jednotlivých faktorů a událostí a jejich začlenění do obvyklého primitivního výkladového modelu.

Ale právě takovému přístupu je nutné se vyhnout, pokud chceme pochopit skutečně prolínání různých a různorodých faktorů. Pokusíme se ukázat, že současná krize se svým původem jeví jako vnitroukrajinská, i když byla posléze silně umocněná a zostřená jednáním jiných států a jejich politikou imperialistických zájmů.

OPOZICE PROTI JANUKOVYČOVI

Především je třeba vysvětlit, co se vlastně odehrálo na kyjevském Majdanu nezávislosti, o jaké protestní hnutí šlo a kde se vzalo. Někdo tomu říká „lidová revoluce“, někdo mluví o „fašistickém puči“. Obojí je chybné. Přitom je třeba rozlišovat povrchní podněty od skutečné zápletky daných událostí. Ve skutečnosti to byl státní převrat, o něž už dávno usilovala opozice. Tato opozice byla reprezentována třemi politickými stranami: pravicově populistickou Bat'kivščynou (Otčinou) bývalé předsedkyně vlády Julie Tymošenkové; liberálně pravostředovou Ukrajinskou demokratickou aliancí pro reformy (UDAR) Vitalije Klička (bývalého mistra světa v boxu a dnes primátora Kyjeva) a tzv. stranou Svoboda Olega Ťagniboka. Ta poslední je pravicově radikální, krajně nacionalistická a antisemitská a využívala silovou podporu zvláště v západních oblastech země.

Ukrajinská opozice skutečně obdržela určitou finanční a morální pomoc od Západu prostřednictvím různých fondů a nevládních organizací. Především se to týkalo Bat'kivščyny a zvláště strany UDAR, jejíž lídr Kličko po léta udržoval těsné vztahy s Německem a byl podporován německou konzervativní Křesťansko-demokratickou unií.

Tři strany, které vytvořily velký opoziční blok, hledaly už několik let jakoukoli možnost, aby destabilizovaly Janukovyčovu vládu. Používaly přitom nejrůznější záminky: od prohlášení o údajném zfalšování parlamentních voleb v roce 2012, o korupčních skandálech nebo kampaně za osvobození odsouzené Tymošenkové, až po organizování bouřlivých masových protestů proti vládnímu zákonu o jazyce, který uznal práva jazyků menšin. Během posledního (jazykového) konfliktu opozice přizívala nacionální hysterii, když se pokoušela ukazovat Janukovyčův režim jako protiukrajinský a proruský.

BOJ OLIGARCHICKÝCH KLANŮ

Tento boj stran však vytvářel jen politickou hladinu událostí. Po rozpadu Sovětského svazu se Ukrajina podle ústavy stala státem zastupitelské demokracie, ale ve většině zemí mimo oblast západních politických tradic to o máločem vypovídá, protože pod povrchem fungují různé klany a zájmové skupiny, které vlastně rozhodují a tato rozhodnutí institucionalizují skrze stranicko-politické kanály. Ukrajina je zemí s obrovskou sociální polarizací: vedle nezměrné chudoby většiny obyvatelstva je na prostě většina ekonomiky a majetku soustředěna v rukou několika málo oligarchických skupin. Tyto skupiny se objevily v 90. letech v těsné spolupráci s mafií, a reálná historie Ukrajiny od dob získání nezávislosti je historií nekončícího boje mezi těmito klany a ekonomickými elitami. Zpočátku vítězila Doněcká skupina, vedená multimiliardářem Rinatem Achmetovem. Nicméně nová hlava státu učinila pokus o přerozdelení nejdůležitějších kontrolních funkcí, majetku a ekonomiky ve prospěch zcela úzkého kruhu svých příbuzných a známých, což jí dovedlo ke kon-

fliktu se všemi dalšími oligarchickými skupinami, včetně té Achmetovovy. Přitom se stalo cosi nového: kdysi neúprosně navzájem soupeřící oligarchické skupiny se v průběhu roku 2013 nečekaně sjednotily a společně se postavily proti Janukovyčovu režimu. Do té doby si nikdo neuměl představit, že takoví protivníci jako Porošenko, Kolomojskij, Achmetov, Pinčuk, Firtaš, Taruta a další se mohou spojit. Ale stalo se to. Oligarchové nejen financovali protesty na Majdanu, ale právě jejich neformální setkání v lednu 2014 se stalo rozsudkem smrti Janukovyčové režimu.

NEOLIBERALISMUS

Uskutečnění převratu se ukázalo tím snažší, že se Janukovyč nemohl opřít o širokou podporu ve společnosti. V době svého mocenského působení neustále prováděl reakční neoliberální politiku v sociální oblasti. Je fakt, že rozsah sociální demontáže v oblastech vzdělávání, zdravotnictví nebo pracovního práva byl menší než například v Rusku, ale byl stejně podstatný. Mzdy přitom zůstávaly nižší než v Rusku: podle oficiálních údajů byl průměrný měsíční plat nižší o 400 dolarů. Nezaměstnanost se oficiálně držela kolem 8 % a normálně placenou práci bylo velmi těžké najít. V hlavní oblasti těžby uhlí v Donbasu na východě země byly mnohé doly uzavřeny a těžilo se v nich částečně nelegálně. Na západě země se zastavily mnohé staré podniky. Miliony lidí hledaly práci za hranicemi, buď v zemích EU (ti ze západu Ukrajiny), nebo v Rusku (ti z východních oblastí). Státní aparát ničila obldná korupce.

Proto neměli pracující důvod podpořit Janukovyčův režim. Většina obyvatel však nepodpořila ani opozici v době protestů na Majdanu. Když opozice na konci roku 2013 vyzvala ke všeobecné protivládní stávce, zůstala tato výzva bez odezvy. Protesty na Majdanu od samého začátku do konce zůstávaly věcí vytrvalé a postupně se radikalizující menšiny.

EUROMAJDAN, ZÁJMY ZÁPADNÍCH VELMOCÍ A PLÁNY MMF

Protestní akce na kyjevském Majdanu začaly koncem listopadu 2013 prostřednictvím skupiny studentů a dostaly označení Euromajdan, protože hlavním požadavkem protestujících byla asociální dohoda Ukrajiny a EU. Celá tato problematika si zasluhuje důkladnější analýzu, protože za ní stojí mocensko-politické zájmy různých imperialistů.

Existuje výrazně rozšířený názor, který šířila i tehdejší ukrajinská opozice, že Janukovyč byl otevřeně proruským politikem. Ovšem ve skutečnosti je řeč jen o propagandistickém mýtu, který neodpovídal realitě. Janukovyč praktikoval politiku lavírování mezi Západem a Ruskem a byl připraven spolupracovat s oběma stranami, ale více s tou, která mu víc nabídne. Mluvil o principiálním odhodlání jak pro asociaci s EU, tak pro spolupráci s Celní unií v čele s Ruskem. Všechno záviselo na konkrétních podmínkách. Janukovyč chtěl vyjednávat a počkat, kdo mu udělá lepší nabídku. Tato hra mu zlomila vaz.

A jaké byly nebo zůstávají zájmy zahraničních velmocí, pokud jde o Ukrajinu a její okolí? Mají především geograficko-strategický, vojenský a ekonomický charakter. Přitom různé imperialistické velmoci mají zájem na tom, aby dostaly Ukrajinu pod svou kontrolu.

Přestože by státy EU svými rozhodnutími a sankcemi chtěly ukázat, že jsou v otázce Ukrajiny zcela zajedno s USA, ve skutečnosti tomu tak není. V reálu mají některé evropské státy větší zájem na upevnění svého vlivu na Ukrajině než jiné. Zvláštní zájem na prozápadní a k Rusku vlažné vládě v Kyjevě mají Německo, Polsko a pobaltské země. Přitom jestliže se východoevropské státy prostě jen bojí silného Ruska (zčásti z důvodů daných historicky), pak například aspirace vládnoucích elit Německa se v dalekosáhlé míře shodují se zájmy, plány a kalkulacím vlivných frakcí nadnárodních a evropských concernů, byrokracie EU a struktur NATO.

Z ekonomického hlediska je Ukrajina důležitým tržním partnerem Německa. Německé investice na Ukrajině v rozsahu 6,6 miliard dolarů představují 16,5 % všech přímých zahraničních investic. Podle deníku *Handelsblatt* fungovalo na Ukrajině kolem 400 německých firem. Německé společnosti projevují zájem o tradiční ukrajinské oblasti strojírenské výroby, elektronický průmysl, částečně o kovozpracující průmysl. Navíc Ukrajina představuje velké potenciální odbytiště. A potenciálně přitažlivé může být pro zahraniční investory i frakování břidlic na Ukrajině.

Západní firmy a koncerny byly připraveny investovat na Ukrajinu ještě víc, ale chtěly větší politickou, finanční a ekonomickou stabilitu. A ta se v současném světě jak známo spojuje s dalšími a hlubšími neoliberálními ekonomickými reformami. MMF vypracoval před několika lety své požadavky vzhledem k Ukrajině jako předběžné podmínky pro poskytnutí šestnáctimiliardového úvěru. Zahrnovaly zvýšení věku odchodu do důchodu, snížení penzí, mezd a podpory v nezaměstnanosti, drastické zvýšení poplatků za plyn a elektřinu a cen léků, zrušení sociálních výhod pro

jednotlivé skupiny obyvatel, omezení sociálních výdajů a práv, odmítnutí zvyšovat životní úroveň, provedení masové privatizace, zavedení volného rozprodávání půdy atd. V průběhu jednání o asociaci v roce 2013 požadovala EU od Ukrajiny dosažení shody s MMF.

To si ovšem Janukovyčova vláda nemohla dovolit. Je jasné, že ne proto, že by principiálně byla proti neoliberalním reformám - sama je prováděla. Jenže natolik rychle a drastická opatření by pro ni mohla být smrtelná s ohledem na prezidentské volby v roce 2015. Vláda by za sebou byla táhla katastrofální zhoršení sociální situace širokých vrstev obyvatelstva, zvláště v uhelných a metalurgických regionech na východě země, kde měla Janukovyčova Strana regionů základní voličskou podporu. Navíc mohla jednostranná asociace s EU ohrozit tradiční ekonomické vazby východních regionů na Rusko. Janukovyč prohlásil, že je připraven podepsat úmluvu o asociaci, ale požadoval mnohamiliardovou kompenzaci od EU. A začalo smlouvání, při němž Janukovyč požadoval 50krát vyšší sumu, než plánovali evropské experty. Podepsání úmluvy bylo odloženo, což vyvolalo protestní akce Euromajdanu. To byl začátek celého představení.

Ekonomické zájmy a nároky neoliberálních reforem nebyly ovšem jedinými hnacími motivy západních elit, pokud jde o kontrolu nad Ukrajinou. Přes tuto zemi procházejí plynovody, které zásobují Evropu životně důležitým plynem, a to především z Ruska. Kontrola nad přepravou v energetice je v současném světě nejen výhodná, ale i důležitá ze strategického hlediska. A co se týče vládnoucích elit USA a kruhů NATO, pro ně je nadvláda na Ukrajině nejdůležitější částí strategie rozšiřování tohoto vojenského bloku na východ. Přítomnost na Ukrajině by umožnila nejen odstranit ruskou vojenskou námořní základnu na Krymu, ale i vytvořit nepřerušené pásmo k Severnímu Kavkazu a dále přes Gruzii a Ažerbájdžán na Blízký a Střední východ. Tak by se Ukrajina stala pro NATO takřka již cestou do Asie, kde USA nejen vedou válku se svými protivníky na Blízkém a Středním východě, ale připravují se i na budoucí konfrontace s Čínou, jež rozšiřuje vliv na západ v rámci doktríny „Velké hedvábné stezky“.

ZÁJMY RUSKÉHO IMPERIALISMU

Zájmy vládnoucích elit Ruska, hledících na svou zemi jako na místní supervelmoc, jsou v naprostém protikladu k takovým záměrům západních států. Ruský stát a ruský kapitál mají také rozmanité zájmy na Ukrajině. Celá Ukrajina a Krym zvláště mají pro ruský stát velký vojenský význam. Po rozpadu Sovětského svazu disponuje Rusko už jen omezeným přístupem jak k Baltskému, tak k Černému moři. Na Krymu jsou umístěny hlavní základny ruské Černomořské vojenské námořní flotily, ale v roce 2017 by smluvní lhůta o její přítomnosti na Ukrajině mohla vypršet. (V dubnu 2010 byla podepsána dohoda na dalších 25 let po skončení platnosti smlouvy, ale Janukovyčova opozice se netajila záměrem dohodu anulovat.) Ze strategického hlediska je poloostrov Krym, zasahující daleko do moře, pro přístup k Černému moři klíčový. A možná perspektiva členství Ukrajiny v NATO ruskou vládu děsí.

Pro hegemonické snahy ruského státu a kapitálu na Ukrajině byly i ekonomické důvody. Rusko bylo hlavním obchodním partnerem Ukrajiny: v roce 2012 se Ukrajina podílela 27 % na exportu a 32 % na importu Ruska. Přímé ruské investice na Ukrajině v roce 2013 představovaly podle oficiálních zdrojů téměř čtyři miliardy dolarů, ale ve skutečnosti přesáhly osmnáct miliard. Obzvlášť atraktivní byly pro ruské koncerny takové oblasti jako telekomunikace, banky, energetika a hutnictví. Přes Ukrajinu ostatně vedou z Ruska do Evropy již zmíněné plynovody. Krym reprezentuje pro Rusko zvláštní ekonomický zájem. Ruští kapitalisté uskutečňovali na poloostrově svoje operace a měli tam nemovitý majetek. Po přičlenění Krymu k Rusku se plánovaly nové výdělečné projekty. Ruské ministerstvo pro ekonomický rozvoj už na konci února 2014 vyzvalo ruské podniky, aby vložili do projektů na Krymu pět miliard dolarů. Šlo především o rozšíření infrastruktury přístavů a rekonstrukci důležité silnice.

Dodatečný rozruch způsobila informace o údajných bohatých zásobách plynu v moři nedaleko krymských břehů. Zájem o ně projevil jak Gazprom, tak západní firmy, jako například Exxon Mobil, Shell a Eni.

Podobná situace změnila Ukrajinu v zónu konfliktu mezinárodních imperialistických bojů mezi Ruskem a EU. Jako protiváhu plánu asociace Ukrajiny a EU Moskva prosazovala členství jižního souseda ve svazu, jehož hegemonem je, tj. v Celní unii. Rusko si z logiky věci nepřálo současnou antiruskou vládu v Kyjevě.

Svoji roli v době krize kolem Kyjeva a východní Ukrajiny sehrály i vnitropolitické motivy kremelské administrativy. Ruská vláda provádí stále aktivnější neoliberalní politiku ekonomické „optimalizace“, a to na pozadí už teď velmi nízké úrovně mezd. Mnozí analytici ještě začátkem roku 2014 vycházeli z toho, že se v zemi prohloubí ekonomická krize v situaci neustálého poklesu světových cen ropy. Rozdmýchávání národnosti a vojenské hysterie slouží jako prostředek k přesměrování nepokoju obyvatelstva, které je tak postrkováno k tomu, aby se vlastenecky semklo v řadách kolem vlády. A západní sankce tomu v pravý čas napomohly.

ČIM BYL MAJ DAN?

Ale vraťme se k událostem na kyjevském Majdanu. Jak je možné charakterizovat toto hnutí?

Především je třeba zdůraznit, že to byl protest čistě politický, nikoli sociální. Nejdříve se mluvilo o asociaci s EU, potom o odstoupení vlády a prezidenta Janukovyče. Nebyl vznesen jediný jasný sociální nebo sociálně-ekonomický požadavek. Je pravda, že se hodně mluvilo o tom, že je potřeba zahájit boj s korupcí, a vyjadřoval se protest proti represivní politice vlády ve vztahu k demonstrantům, ale to se nijak netýkalo skutečných sociálních problémů většiny obyvatelstva. Navíc - jak už jsme podotkli - západní předběžné podmínky asociace s EU musely ještě zhoršit situaci obyčejných lidí. To ovšem málo zajímalo mladé příslušníky „středních vrstev“, kteří začali v listopadu 2013 s protestním táborem na Majdanu. Akce získala velmi brzy podporu od tří opozičních stran, které mobilizovaly své straníky k účasti na Majdanu. Protestní tábor byl organizován tak, že se v jeho čele jako velitelé střídali členové stran Batkivščyna, UDAR a Svoboda. Takto byla protestní akce strukturována hierarchicky. Později se občas vymkla kontrole vůdčí opozičních stran, ale to se dostávala pod kontrolu ještě reakčnějších sil.

Jádro účastníků Majdanu sestávalo z několika tisíc lidí, přestože na pravidelně se uskutečňující masová shromáždění jich přicházelo téměř několik set tisíc. Pokud jde o jádro, podle anket a průzkumů zhruba polovina lidí byla ze samotného Kyjeva, ostatní byli do hlavního města přivezeni nebo tam přijeli sami. Byli to příslušníci různých sociálních vrstev, až po nezaměstnané ze západních oblastí země nebo rolnickou mládež. Průmyslových pracujících bylo zanedbatelné procento. Tón udávali představitelé drobné a střední buržoazie. Protestní tábor financovali oligarchové a další buržoazní elementy.

Pokud jde o ideologii, byla nastolena hegemonie bojovného ukrajinského nacionalismu. Jeho vliv vzrostl hlavně poté, co prezident Ruska navrhl poskytnout Ukrajině mnohamiliardovou pomoc po odmítnutí okamžitého podepsání úmluvy o asociaci s EU. (Na Majdanu tehdy Jaceňuk z Batkivščyny prohlásil, že prezident prodal ukrajinskou svobodu Putinovi.) Ve skutečnosti Kreml takto „koupil“ Janukovyčovu vládu, aby ji povzbudil k odmítnutí podmínek asociace. U ukrajinské opozice to vyvolalo novou nacionalistickou vlnu: tento krok byl přijat jako projev politického diktátu Moskvy a účastníci protestů na sebe začali pohlížet jako na hnutí za nezávislost Ukrajiny vůči hlavnímu stáletému imperiálnímu nepříteli - Rusku (neboli Moskalům, jak zní historické neoficiální etnonym Rusů v Polsku, Bělorusku a na Ukrajině). Z jejich pohledu představovala Putina vláda pokračování Sovětského svazu, a tak zahájil boj proti všemu, co bylo chápáno jako „sovětské“, „komunistické“ nebo prostě „levicové“. Začalo rozbíjení pomníků Lenina a vyhánění levicových skupin, které se snažily oživit sociální tematiku, z Majdanu. Paralelně v táboře na Majdanu zcela oficiálně začali heroizovat ukrajinské nacionalisty z dob druhé světové války, i když ti ve své době spolupracovali s hitlerovskými nacisty. Portréty Stepana Bandery, staré prapory ukrajinských nacionalistů, jejich bojová hesla a symbolika byly oficiálně převzaty opozicí.

FAŠISTI A MAJ DAN

Krajně pravicové tendence zesílily v následujících týdnech samotným průběhem událostí a vzrůstající konfrontací. Bylo to spojeno se změnou taktiky protestů. Původně taktika protestujících spočívala v tom, že zůstávali nepřetržitě v táboře na Majdanu a snažili se blokovat přístup ke státním úřadům nebo dopravu. Úřady na to reagovaly nasazením zvláště sil policejních sil Berkut, které proti demonstrantům postupovaly velmi tvrdě. To vedlo k eskalaci konfrontací, protože represe nebyly natolik drtivé, aby protestující zcela rozehnal (plněmu rozehnutí protestů zabránily především západní mocnosti). Opozice přešla k obsazení úředních budov, což vedlo k tvrdé fyzické konfrontaci s policií a došlo na použití střelných zbraní. Protestní tábor se začal militarizovat. Organizovaly se v něm bojové oddíly (tzv. setniny), kterým se začalo říkat Sebeobrana Majdanu. Logicky v nich získali převahu ti, kdo už měli odpovídající zkušenost nebo přípravu a mohli své zkušenosti předávat dál. Byli to především bývalí veteráni sovětské války v Afghánistánu (mnozí z nich se stejně jako v Rusku po rozpadu Sovětského svazu zapojili do mafiánských struktur), napojení na Batkivščynu už od roku 2011. Dále to byli mladí neonacisté¹ ze skupin, které v 90. letech organizovaly vojenský výcvik svých členů, a potom množství fotbalových fanoušků. Tihle ultrapravicoví už měli dlouhou zkušenost pouličních útoků a bitek. Z neonacistických skupin byly neaktivnější Právý sektor a Sociálně-národní shromáždění.

Je třeba zdůraznit, že bez ohledu na různá tvrzení ruských médií a aktivistů Antimajdanu tyto otevření neonacisté nikdy netvořili v protestním táboře početní většinu. Majdan jako takový nemůže být charakterizován jako fašistický, můžeme ho označit jako reakční, ale ne svou podstatou fašistický. Fašisti ovšem získali obrovskou sílu a autoritu díky úderným oddílům v pouličních bojích s policií, protože na to byli připraveni. Jejich hegemonie na ulici vedla k hegemonii jejich diskurzu. Početně mohli zůstat menšinou, ale jejich vliv v průběhu událostí nabyl takového významu, že mnohé jejich symboly a hesla byly protestujícími přijaty. Po vítězství Majdanu byli neonacisté odměněni tím, že je zapojili do pořádkových a bezpečnostních struktur nového režimu. Nová Národní garda se organizovala na bázi neonacistických dobrovolníků (jako Azov nebo Ajar), používala se nacistická symbolika (například vlčí hák bývalé

STÁT JDE KE DNU, ČTVRTI SE ORGANIZUJÍ

Rozhovor z roku 2013 o zkušenostech s organizováním lidové samosprávy v Athénách

NÁSLEDUJÍCÍ ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM JEDNÉ ATHÉNSKÉ ASAMBLEY VYŠEL POPRVÉ V ROCE 2013 VE FRANCOUZSKÉM ČASOPISE Z, LONI PAK ŠPANĚLSKY V ČASOPISE ARGELAGA. VRACÍME SE K NĚMU, PROTOŽE JE STÁLE AKTUÁLNÍ TÍM, JAK ILUSTRUJE FUNGOVÁNÍ SAMOSPRÁVNÉ ORGANIZACE OBYVATELSTVA ČELÍCÍHO ROZKLADU A ROZPADU STÁTNÍHO APARÁTU. JE TO PŘÍKLAD PLATNÝ PRO JAKOUKOLIV DALŠÍ EVROPSKOU ZEMI, A FUNGOVÁNÍ LIDOVÝCH PLÉN V SAMOTNÉM ŘECKU PO VÍTĚZSTVÍ RADIKÁLNÍ LEVICE V PŘEDČASNÝCH PARLAMENTNÍCH VOLBÁCH BY MĚLO BÝT O TO ZAJÍMAVĚJŠÍ.

Jak vzniklo hnutí lidových plén?

Je třeba upřesnit, že se jedná o velmi rozmanité hnutí, které prošlo několika etapami, a které by se proto dalo popsat tisíci různými způsoby. Myšlenka shromáždění v rámci čtvrti se masivně rozšířila od prosince 2008. Smrt patnáctiletého Alexise Grigoropoulose, zabitého policií, a týdny nepokojů, střety a okupace, které následovaly, stejně jako útok kyseleinou na zaměstnankyni metra Konstantinu Kunevu, to byly události, jež skutečně otlásky celou společností. Hlavní charakteristiky této revolty jsou na jedné straně absence požadavků nebo žádostí o reformy a na druhé straně existence decentralizačního aspektu ve všech čtvrtích Athén a následně v celé zemi. Po prosinci 2008 dosáhla dynamika akcí a střetů v centrech měst vrcholu a poté se přesunula do čtvrtí. Ohledně shromáždění lze říci, že počáteční idea se zakládala na získání prostoru pro setkávání, aniž by existoval konkrétní program, tedy kromě vůle hledat něco kolektivně. Byl to způsob, jak prodloužit vztahy vytvořené během revolty. Tehdy vznikly assembly na řadě míst, ale pouze čtyři z nich od té doby fungují dál. Ostatní se znovu objevily ve chvíli, kdy se sociální hnutí opět probouzí, jako je tomu dnes a jako tomu bylo v roce 2011, kdy bylo v Athénách kolem čtyřiceti takových shromáždění.

Můžeš nám říci něco o shromáždění, na kterém se podílíš?

Asambleja VKP (nazvaná podle čtvrti Vyronas, Kaisariani, Pangrati) vznikla v historicky velmi lidových čtvrtích: jedna z nich byla stará rudá čtvrť v období Odporu, čtvrť, kterou nacisté nemohli dobýt. Tato tradice byla časem přerušena nejen zburžoazněním obyvatelstva, ale také proto, že tu byla umístěna kasárna ozbrojené policie. Dnes jsou tyto čtvrti charakteristické různorodostí obyvatel, obecně se ale jedná spíše o movitější lokality. VKP fungovala už před rokem 2008 kvůli konfliktům spojeným s veřejným prostorem. První assembly se konala proti projektu stavby divadla uprostřed jednoho parku. Kromě betonu, který by tu nahradil zeleň (a Athény jsou jedním z nejméně zelených měst v Evropě), věděli obyvatelé čtvrti, že by se divadlo pronajalo soukromým firmám, které by vyžadovaly astronomické vstupné. Díky mobilizaci se projekt neuskutečnil a shromáždění pokračuje i dnes, a organizuje každou první neděli v měsíci v parku dětské aktivity, soutez v košíkové nebo prodej kávy za dobrovolný příspěvek. Stejně tak shromáždění zasahují velmi aktivní formou do života ve čtvrti, šíří bojovnou propagandu ve školách, organizují lidové slavnosti s imigranty a také solidární akce na podporu osob zadržovaných na demonstraci během generálních stávek. Byl tu i další konflikt, který spojil mnoho lidí: opozice vůči projektu tunelu na křižovatce dálnice, který měl ústít do části hory Ymyttos, jednoho z posledních zelených míst ve městě, přesněji na východ od centra. Kolem tohoto tématu se hodně demonstrovalo, blokovaly se silnice a organizovaly akce na mýtních bránách - a výsledkem bylo zastavení projektu. Ve VKP měli lidé tyhle zkušenosti. Během revolt v prosinci 2008 obsadili na několik dní obecní mládežnické centrum a narychlo svolali shromáždění. Po několika týdnech konání plén v těchto třech čtvrtích se lidé rozhodli, že si pronajmou společný prostor. V současné době je stále aktivních nějakých třicet lidí, což je poslední dobou víceméně stabilní číslo.

Jaké druhy akcí pořádáte?

Zapojujeme se do dvou typů akcí: na jedné straně se bráníme útokům systému, na druhé straně vypracováváme projekty a způsoby soužití, které nám připadají žádoucí. V roce 2010 došlo k prvním pokusům o koordinaci s dalšími shromážděními a libertinskými kolektivy, které se ve svých čtvrtích zapojovaly do bojů proti nárůstu ceny za veřejnou dopravu. Simultánně jsme koordinovali aktivity tak, že každé shromáždění organizovalo demonstrace na stanicích metra a autobusů. Distribuovaly se letáky, ničily se automaty na jízdenky a zpochybňoval se stav, založený na argumentu, že veřejná doprava má být dalším výdělečným zbožím. Byl učiněn pokus o propojení s pracujícími ve veřejné dopravě, ale bylo to obtížné. Lidé z řecké neonacistické strany Zlatý úsvit mají velký vliv v odborech řidičů autobusů.

Později jsme se podíleli na všech generálních stávkách od roku 2010, které byly ovšem tvrdě potlačeny. V průběhu jedné z nich policajti zaúto-

čili na pochod assembly, přičemž jedné osobě způsobili koma, a ta osoba téměř zemřela, a další lidé byli vážně zraněni. Tyhle chvíle nás hodně sblížily a upevnily naše odhodlání. Dělalí jsme blokády supermarketů a obchodních center, aby z manifestační stávky byla stávka skutečná, aby se zastavil konzum. Také jsme se pokusili obklíčit budovu parlamentu v době, kdy poslanci hlasovali pro druhé kolo rozpočtových škrťů. Assembly hrály v této mobilizaci důležitou roli. Navíc jsme se snažili o neustálou přítomnost ve čtvrti, organizovali jsme manifestace, kolektivní jídelnu, obdělávali jsme obsazenou zahradu s výhledem na budoucí potravinou soběstačnost. Také se na různých místech každý měsíc pořádá bezpečnější výměnný trh. Máme k dispozici společnou místnost s knihovnou, tam pořádáme různé akce, projekce a debaty.

Všechny tyhle aktivity mají za cíl nahradit individualismus a pesimismus, které se Řecku zmocnily s příchodem krize, bojovat proti sociálnímu kanibalismu, který stát nepřímo propaguje jako řešení krize. Prostřednictvím této praxe hledáme podporu rozvoje vztahů založených na rovnosti a solidaritě. Čtvrť je velmi plodným prostorem pro takovou věc, zvlášť když se v Athénách udržují čtvrti sociálně smíšené, což umožňuje vytvářet nečekané vztahy.

Jak vnímáš problém potravinového zásobování?

Problém byl nastolen od chvíle, kdy začaly fungovat kolektivní jídelny. Kontaktovali jsme další assembly s podobnými zájmy, a během času došlo k obsazení velkého prostoru v sousední čtvrti, vily s obdělávatelným pozemkem. Rozhodli jsme se svolat nové plénium zaměřené výlučně na tuto otázku. Toto plénium se nyní stará o obdělávání půdy s cílem zásobovat kolektivní jídelny všech čtyř čtvrtí, které se k projektu přidaly. Ještě stále jsme velmi daleko od potravinové autonomie, je to ale první krok. Je třeba dodat, že zahradě hrozí vyklizení. Od začátku roku 2013 se v Athénách množí vyklizení okupovaných prostor, jako například vily Amalias a Skaramaga.

Hodně se mluvilo o polarizaci řecké společnosti. Zabýváte se tím na vašem plénu?

Jisté osoby vystoupily s názorem, že je tu ve čtvrtích moc imigrantů a že je s tím potřeba něco dělat. To je riziko, kterému jsou vystavena otevřená pléna. Občas se na plénech také objevují sexistické reakce. Jediným prostředkem boje proti tomu je společně o tom mluvit. Ve většině případů to lidi pochopí, a když ne, shromáždění opustí. Na jiném plénu proti parabolickým anténám v jedné čtvrti se pro změnu objevili dva fašisté, přišli, aniž by řekli, že jsou ze Zlatého úsvitu. Věděli jsme to, protože v malé čtvrti se všichni znají. Jedině, co se dalo udělat, bylo říct jim, že nejsou vítáni.

Setkáváte se často se Zlatým úsvitem?

Co se dostali do parlamentu, a díky podpoře, kterou za to dostávají, otevřel Zlatý úsvit pobočky po celém Řecku. Pokaždé, když otvírají další centrum, se organizují protestní shromáždění, která často končí střety s policií. Bez policejní ochrany by se fašisté ve čtvrtích nedokázali udržet. Naštěstí mají teď v Athénách jenom dvě skutečně aktivní skupiny. V určitých lidových čtvrtích, jako jsou ty na východě, blízko Pirea, mají relativní vliv. Tam se s nimi pléna setkávají otevřeně. V naší čtvrti nejsou ani fašisté, ani lov imigrantů, což je ale zčásti způsobeno naší trvalou přítomností a aktivitou. Podle mě je antifašistický boj založený víc na posilování našich vlastních struktur a na světě, který navrhujeme (a který je svou podstatou antifašistický), než na verbálním odmítání.

Zmiňoval jsi první vlnu hnutí po prosinci 2008. Jaké byly další formy sdružování a iniciativ ve čtvrtích?

V květnu roku 2011, kdy jsme sledovali kroky hnutí Rozhořčených (Indignados) ve Španělsku a obsazení náměstí Syntagma, proběhla v Athénách druhá vlna organizování plén. V naší čtvrti část militantů radikální levice volala po vytvoření další assembly, na níž jsme také participovali. Brzy se ale mezi námi objevily silné neshody. Když chceš vytvářet prostor pro dialog s lidmi, kteří jednají paternalistickým a přezíravým způsobem, budeš s nimi mít konflikty. Během tohoto období bombardovali assembly požadavky typu znárodnění bankovního sektoru. Lidé, kteří hledali otevřenou debatu, ztratili rychle zájem a tato druhá vlna netrvala příliš dlouho. Shromáždění kontrovaná levičáky nemohla nebo nechtěla směřovat ke konkrétním požadavkům spojeným se zdravotnictvím, vzděláváním nebo potravinovým zásobováním. Stručně řečeno, oni se nepokoušeli propagovat jinou formu žití vzdálenou kapitalistickému systému, který ničí naše okolí. Je potřeba znárodnit bankovní sektor? Podle mě to není správná otázka.

Třetí vlna shromáždění se odehrála ve chvíli, kdy stát připojil k platbám za elektrinu zvláštní daň s tím, že kdo ji nezaplatí, tomu bude odpojena elektřina. Daň a pokusy vzbouřit se proti ní posílily rozdíly mezi

plény. Některá byla složena z lidí znepokojených tím, že jim odpojí elektřinu, a ti prostě požadovali po politicky nejvýznamnějších osobnostech, aby problém vyřešily. Někteří pak přijali tuto roli, která jim byla nabídnuta, což ovšem znamenalo opuštění horizontální organizace ve prospěch logiky delegování.

Naše asamblea také vyzvala k organizování se vůči poplatkům. Shromáždění je velmi dynamické a jedná velmi radikální formou: v naší čtvrti se elektřina odpojovat nebude ani kvůli neplacení poplatku, ani z nějakého jiného důvodu. Pro nás je elektřina životně důležitým statkem.

Plénům se přesunulo do výběrčích kanceláří a donutilo firmu najatou na odpojování elektřiny odejít ze čtvrti. Potom jsme šli do místní kanceláře energetické společnosti, abychom jí odstříhli proud. Dnes se ve čtvrti zformovaly hlinky, které technikům společnosti znemožňují proud odpojit. V současné době je to spolu s antifašistickým bojem hlavní zápas, který asambley vedou.

Můžeš nám povědět něco o hnutích, která vás inspirují?

Hnutí plén v rámci čtvrti je za mnohých zavázáno událostem v Argentině. Ačkoliv neexistuje nějaký přímý odkaz, ten vlív je reálný. Během prvních generálních stávek pro nás byla argentinská zkušenost povzbuzením, stejně jako později Tunisu a Egyptu. Další významnou inspirací byla samosprávná hnutí v Itálii 60. let: skupiny, které se organizovaly s cílem neplatit nájem, elektřinu a dopravu. Konkrétně v našem plénu se mnoho lidí inspirovalo zapatistickým bojem v Mexiku a jeho hledáním samosprávných mechanismů.

V naší čtvrti se podílíme na akcích solidárních s uvedenými zápasy. Společná všem těmto inspiračním zdrojům přítomným na plénech je vůle organizovat se horizontálně, bez politických stran: ačkoliv jsou tu aktivisté z politických stran, na shromáždění se podílejí jako jednotlivci bez politických nálepek. Politickým základem je tu samospráva a vůle vytvářet struktury vně kapitalismu, založené na sdílení a solidaritě. V našem plénu existují základy, které se ustanovily po dlouhých diskusích. Vždy hledáme konsenzus s cílem najít způsob, jak společně pokračovat dál.

V Řecku je daleko méně důvěry v instituce a v myšlenku společenské smlouvy a reprezentace než například ve Francii. Je to tedy plodné prostředí jak pro antiautoritářské ideály, tak pro ty hyperautoritářské. Je tu snazší sdružovat se na společných základech s lidmi z různých politických proudů. Na druhou stranu je tu i nebezpečí, že se staneme uzavřenou skupinou: najít způsob, jak se otevírat nově přichozím je permanentní úkol.

Jak tedy hodnotíš čtyři roky existence tvé asambley a plén obecně?

Těžko říct. Po nepokojích v letech 2008 a 2009 jsme neustále v jakémsi závěsu za aktuálním děním. To, co asambley přinášely nového, jako určitou možnost, bylo totiž neomezování se na požadování věcí, které nám berou, ale směřování ke světu, jaký chceme. Překážek je ale hodně, a represe vůči politickým aktivistům, vzestup Zlatého úsvitu, rozmach nezaměstnanosti a opakované násilí proti imigrantům nám znemožňují věnovat se určitému politickému programu, jako by se nic z toho nedělo.

Jedním ze slabých míst hnutí je fakt, že v rozhodujících chvílích nikdy nevyústí v konkrétní výsledky. Shromáždění všech plén ze čtvrti bylo jedním z takových momentů. V listopadu 2011 se sešly všechny existující asambley: čtyřicet z Athén, se čtyřmi sty představiteli a s dobrou dynamikou. To ale rychle ztratilo dech. Nedosahuje se konkrétních vítězství, a to lidem bere iluze, vzniká dojem porážky, který je v současné době velmi silný. Tento dojem plyne mimo jiné z toho, že pléna v rámci čtvrti stále ještě nejsou chápána jako schůdné řešení pro každodenní život.

Vůle tvořit struktury založené na sebeorganizaci a samosprávě přináší mnoho otázek: jak je budovat, aby překonávaly logiku charity a filantropie? Jak tvořit svou vlastní samosprávu v prostředí, kde ti všechno ukradli, kde ty sám nemůžeš produkovat nic, a to zvláště v městském prostředí? Co je potřeba dělat, aby se lidé skutečně zapojovali? Když se organizují lidové jídelny nebo směnný obchod, je třeba neustále vysvětlovat, že se nejedná o banální službu distribuce.

Myslím, že přesvědčivá odpověď neexistuje a že je třeba mít trpělivost. Tak jak to vidím, na plénech, která jsou masivní, mají lidé tendenci delegovat úkoly na ostatní, akceptovat reprezentaci omezené skupiny, zatímco v menších plénech jsou osobní vztahy a více kontaktů, což koresponduje s větší rovností v participaci. Je to otázka vztahů. Málo je ale těch, kteří věří, že můžeme získat kontrolu nad vlastními životy na bázi konsenzu a dialogu, aniž bychom měli podporu ostatních.

Ovšem zdá se mi, že ve stejné míře, v jaké začíná stát a ekonomický systém úpadek a krach, rozvíjí se více „šedých zón“ a jiné modely organizace a vztahů jsou tak možné. Role plén tu bude klíčová. Tento oheň je nejen třeba udržovat zažehnutý, je potřeba zajistit, aby vydržel delší čas. Nové struktury se v Řecku objevují každý měsíc. Z této perspektivy se zdá, že hnutí je na dobré cestě.

Překlad -kyk-

Zdroj: argelaga.wordpress.com/2014/10/22/en-grecia-el-estado-se-hunde-los-barrios-se-organizan/

FNB

je volná anarchistická iniciativa, již tvoří po světě stovky kolektivů poskytujících zdarma jídlo potřebným. Jejich cílem je solidaritou v praxi upozornit na sociální nespravedlnosti, kdy jsou na jedné straně vydávány miliardy na zbrojení a na druhé trpí nespocet lidí hladem, ať již v zemích chudého jihu či bohatého severu.

OHLÉDNUTÍ ZA PRVNÍM ROKEM FNB HRADEC KRÁLOVÉ

Letos to máme rok od obnovení iniciativy Food not Bombs Hradec Králové (FNB HK). Vedlo nás k tomu několik důvodů. Impulz přišel od bývalého člena dřívějšího FNB HK, potom následovalo zkušební vaření, abychom zjistili, jaký bude ve městě o tuto činnost zájem (v roce 2007 iniciativa přestala vařit, protože nebylo pro koho a várnice zůstávaly plné). Další příležitostí bylo blížící se výročí patnácti let vstupu ČR do NATO a také medializovaná kauza týkající se hradeckého obchodního centra Atrium. Manažerka obchodního centra se totiž vyjádřila, že přítomnost Romů ruší zákazníky při nakupování, protože jak řekla, vyseďávají na lavičkách, nic nekupují „a děti se tu honí s kameny v rukou“. Na to okamžitě navázalo vytvoření Petice za stálý dozor u Atria, kterou uvědomili obyvatelé města začali šířit po sociálních sítích. Aby zůstaly síly vyrovnané, FNB HK se rozhodlo opustit tradiční místo rozdávání jídla u hlavního nádraží a přesunulo se právě k zmiňovanému obchodnímu centru.

První vaření, kterému předcházel výlep informačních letáků s termíny rozdávání a tematických nástěnných novin A3 s názvem „15 let v NATO - smrt je naším řemeslem“, jsme pojalí s velkou parádou. Přijelo hudební duo, jehož sociálně kritickým textům poskytl prostor u obchodního centra pěknou akustiku. Z počtu strážníků vyplynulo, že zájem o teplé jídlo

bude. Akce získala i pozornost veřejnosti a lokálních médií. Člen staronového FNB HK shrnul situaci slovy: „Je obrovský rozdíl mezi vnímáním naší aktivity dnes a před deseti lety. Dříve byl bezdomovec pouze špinavec, co obtěžuje v autobusu. Dnes už většina lidí zná alespoň z doslechu někoho, kdo skončil na ulici zejména kvůli zákroku exekutora, po vyhazovu z práce pro nadbytečnost atd. Bezdomovec už není vnímán jako dobrodruh, kterého bavi chlastat a spát v nekonečné páry na zemi před nádražím. Lidé si konečně uvědomují, že mají blíž k noclehu pod mostem než k vile na Ořechovce.“

Nyní jsme kolektivem asi deseti lidí a každou druhou sobotu vaříme teplé veganské jídlo. V zimě s sebou nosíme další várnici s čajem a teplé oblečení. K potravinám a plastovému nádobí se dostáváme různě - přijímáme ho od sympatizantů a veřejnosti, využíváme vlastní přebytky ze zahrady, příležitostně dumpsterujeme a nakupujeme za finanční prostředky z benefičních koncertů. Zatím proběhly tři koncerty: jeden v Nové Pace a dva v Hradci Králové. Podařilo se nám navázat kontakt se strážníky z různých sociálních prostředí, a tak pravidelně odcházíme s prázdnou várnicí.

Během roku se v Jihlavě konal celorepublikový sjezd kolektivů Food not Bombs, kterého jsme se účastnili. Přínosem tohoto setkání byla

reflexe činnosti jednotlivých skupin. Kládli jsme si otázky, co nás k aktivitě vede, co se osvědčilo a jaké jsou naše cíle. Naši hlavní motivací je praktické vyjádření solidarity s lidmi na okraji společnosti. Vedle toho iniciativu FNB HK využíváme k zapojení a organizaci lidí z širšího antiautoritářského hnutí a vzniká tím jistý potenciál, o jehož využití zatím přemýšlíme.

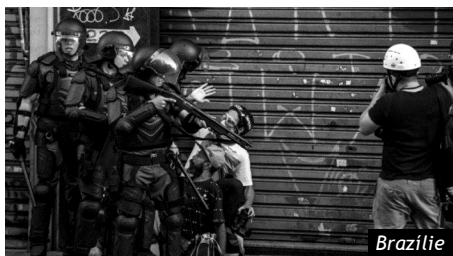
ZE SVĚTA

ZA VEŘEJNOU DOPRAVU

Jak může vypadat zlepšování, případně tzv. optimalizace veřejné dopravy? Například tak, že se zdrazí jízdné a propustí se zaměstnanci. Víc péče této tak netržní sféře zjevně nehodlají odpovědní činitelé poskytnout. V lednu se zdrazilo jízdné v Brazílii. Není tedy divu, že v zemi během zimy probíhal intenzivní boj za to, aby veřejná doprava zůstala skutečně dostupná veřejnosti a nestala se exotickým dopravním prostředkem pro ty, kteří si to můžou jako nadstandard dovolit.

Brazilské Hnutí za bezplatnou dopravu (Movimento Passe Livre, MPL), které od roku 2004 bojuje proti neúměrně vysokým cenám za veřejnou dopravu, organizovalo například také protesty proti fotbalovému mistrovství světa v roce 2013. Ve stejném roce přislíbila brazilská prezidentka Dilma Rousseffová miliardové státní investice do zlepšení fungování veřejné dopravy. Jediné, co se ovšem reálně stalo, bylo zvýšení jízdného, uplatněné začátkem ledna 2015. Hnutí proto zahájilo masové protivládní protesty, jejichž požadavky zahrnují i zlepšení situace ve zdravotnictví a školství.

V pátek 16. ledna 2015, deset dní po novém zdrazení jízdného, proběhl v největším brazilském městě São Paulu už druhý pochod proti zdrazování. Účastnilo se ho na dvacet tisíc lidí, proti kterým policie použila slzotvorný plyn. Předchozí protestní pochod skončil desítkami zatčení.

Brazílie

Další masová akce se stejným požadavkem proběhla 23. ledna, kdy v centru São Paula protestovalo zhruba patnáct tisíc lidí. Policie tentokrát použila kromě slzotvorného plynu gumové projektily a zatkla čtyři lidi.

Hned v úterý 27. a ve čtvrtek 29. ledna se konaly další několikatisícové demonstrace, organizované MPL. Po skončení úterní akce došlo ke střetům s policií ve stanici metra Faria Lima, kde policie nejdřív paralyzovala pro jistotu všechny přítomné cestující slzným plynem a pak stanici uzavřela. Mezitím stihla zranit jednoho novináře gumovým projektilem.

Následující protestní akce proběhla 6. února a skončila symbolickým zapálením turniketu, který účastníci nesli po celé trase průvodu centrem města. Policie kupodivu nezakročila, i když si prý všimla přítomnosti černého bloku.

V únoru probíhaly protestní akce se stejnými požadavky také v jihobrazilském Porto Alegre. Demonstrace spojená s blokováním dopravy tu proběhla nejprve 5. února a znovu 12. února. Večer 24. února došlo v Porto Alegre k blokování dopravy na dvou místech v centru města a následovaly střety s policií (na obou stranách byli podle oficiálních zpráv dva ranění). V jiné čtvrti města mezitím hořely barikády. Po skončení akce maskovaní protestující ještě vyzdobili zdi budov hesly a politickými graffiti.

Podle prohlášení Brazilské konfederace pracujících musí dát člověk za veřejnou dopravu,

kterou používá k cestě do zaměstnání, více než 39 procent ze své mzdy. V roce 2015 vzrostla minimální mzda v Brazílii o 8,8 %, zatímco jízdné se zvýšilo o 18 %, aniž by došlo k jakýmkoli ohlášeným zlepšením kvality veřejné dopravy. ★ ★ ★

Kvalita veřejné dopravy se začátkem roku změnila také v Bulharsku. Zhruba v polovině ledna proto začaly protesty proti tzv. optimalizaci železniční dopravy, přičemž pod tímto označením se skrývá rušení desítek dosavadních spojů a samozřejmě následné propuštění zhruba 1500 zaměstnanců - tedy typická příprava státního podniku na privatizaci: přivést ho k bankrotu, rozkrást a za pakatel prodat soukromníkovi.

Zatímco šéfové oficiálních odborů pili kávu s manažery a smlouvali o dalším osudu zaměstnanců drah, zdejší anarchosyndikalisté se vyjádřili jednoznačně: ve Varně uspořádali protest na podporu železničářů a proti rozkrádání státních drah. Na hlavním nádraží se sešlo asi čtyřicet lidí, aby tu zveřejnili své požadavky.

Žádný železničář se k protestu nepřidal a jak se brzy ukázalo, důvody byly velmi prozaické - podle slov jednoho z nich byli přinuceni podepsat prohlášení o loajalitě, v němž se zavázali, že nebudou protestovat ani vyjedřovat svůj názor pro média. V prohlášení se uvádí, že pokud by nějaký novinář vyhledal kontakt se zaměstnancem železnice a žádal o rozhovor, musí ho železničář odmítnout a odkázat na tiskové centrum Bulharské státní železniční společnosti (BDŽ).

Ani Bulharsko tedy není ochuzeno o příkladné porušování základních práv na vyjádření vlastního názoru, zaručených ústavou, a to ve státním podniku. I proto byl na protestu vyjádřen požadavek, aby vedení bulharské státní železnice bylo voleno zaměstnanci, ne dosazováno politickými stranami, a stejně tak aby profesní odbory podléhaly kontrole zaměstnanců a využívaly účinné metody přímé demokracie, pokud chtějí stát na jejich straně. „Teď jsou spojení s politiky, vládou a korporacemi,“ zaznělo na protestu.

Den před protestem vystoupil v bulharském parlamentu ministr dopravy, aby reagoval na dotaz jednoho z poslanců, ale omylem dlouze odpovídal na něco úplně jiného. Nakonec došlo i na odpověď, jak zachránit železniční dopravu: z 500 milionů, které dává stát na zahraniční vojenské mise, by stačilo dát 40 milionů na železnici.

Akce u hlavního nádraží ve Varně a postupně také v hlavním městě Sofii pokračovaly celý leden.

Bulharsko

ZA DOSTUPNÉ BYDLENÍ

V sobotu 31. ledna proběhl několikatisícový „pochod za bydlení“ v Londýně. Zorganizovali ho společně nájemníci, squateři, občanské iniciativy a studenti. Pochod začal na dvou místech a spojil se před budovou správy Velkého Londýna.

Na dva tisíce účastníků pochodu vzneslo ke správním institucím Velkého Londýna požada-

vek zastavit růst nájmu, zastavit bourání obytných domů, zvýšit objem sociálního bydlení a adekvátně reagovat na růst počtu bezdomovců.

Na transparentech v pochodu byly nápisy jako „Lidi jsou přednější než zisky“ nebo „Stavějte obecní domy. Seberte bohatství jednomu procentu“.

Od roku 2010 rostly nájem ve městě průměrně o 13 procent ročně, za loňský rok bylo z důvodu neplacení nájmu zrušeno kolem 40 000 bytových jednotek a 344 tisíc lidí čeká na přidělení obecního bytu.

Velká Británie

Po skončení pochodu obsadila skupina nájemníků a squaterů část prázdné budovy a pozemku v Aylesbury Estate v Southwarku v Jižním Londýně. Právě tady měl v roce 1997 Tony Blair svůj první proslov jako premiér a pronesl tu své plané sliby týkající se sociálního bydlení. Od té doby zdejší radní a jejich přátelé developeři společnými silami vystěhovávají obyvatele, bourají domy a kšeftují s pozemky. V roce 2002 tu obyvatelé zvítězili s kampaní proti bourání, ale dnes sídliště Aylesbury pustne a čeká na buldozery. Totéž se děje v dalších londýnských čtvrtích.

Obsazení budovy probíhá pod hesly: „Ne demolici Aylesbury! Ne bytům pro zbohatlíky! Domov pro každého!“

SOLIDÁRNÍ PŘÍMÁ AKCE

Přímá akce se ukázala jako efektivní nástroj pracujících, který pomohl v boji i proti takové monstrózní korporaci, jakou je McDonald's. Takový je výsledek konfliktu ve španělském městě León, který začal v lednu 2015 po propuštění členky odborového svazu CNT-AIT.

Členka CNT-AIT Sarayová byla propuštěna po pěti letech práce v korporaci za to, že pomáhala organizovat pracující kvůli požadavkům na zlepšení pracovních podmínek a dodržování sanitárně hygienických předpisů.

Odborový svaz CNT v Leónu zahájil kampaň bojkotu McDonald's a k solidárnímu bojkotu se přidali členové CNT po celém Španělsku, stejně jako další sekce AIT v jiných zemích (Polsku, Norsku aj.).

Výsledkem protestních přímých akcí, probíhajících před restauracemi McDonald's synchronně zejména na přelomu ledna a února, bylo oficiální sdělení McDonald's, že propuštění zaměstnankyně bylo nezákonné a že jí bude vyplacena patřičná peněžitá náhrada.

PROTI KOMPROMISŮM

Přibližně pět set anarchistů a reprezentantů radikální levice ztratilo trpělivost a vyšlo 26. února do ulic Athén na protest proti nové levo-právě vládě premiéra Alexise Tsiprase, který dohodl s EU prodloužení programu „pomoci“ Řecku.

Premiérovo jednání vyvolalo nespokojenost i uvnitř jeho vlastní strany, protože vláda tak porušila předvolební slib, že dohodu s EU a diktát MMF zruší.

Po skončení protestního pochodu asi padesátičlenný černý blok zátočil na policii kamery a molotovy, rozbíjel výlohy a podpaloval auta - a to poprvé od nástupu Syrily k moci.

INR

Iniciativa Ne rasismu! je radikálně-levicová antifašistická organizace. Prostřednictvím demonstrací, přednášek, promítání a dalších veřejných akcí se snaží upozorňovat na nebezpečí fašizace společnosti a projevy autoritářství a xenofobního populismu v širších společensko-politických souvislostech.

PŘED HUMNY, ZA HUMNY... ANEB S KÝM SPOLUPRACOVAT?

NERASISMU.CZ

POŽÁDALI JSME PŘÁTELE Z INR, JAKOŽTO SKUPINY, S NIŽ ČASTO SPOLUPRACUJEME A KTERÁ SAMA SEBE OZNAČUJE ZA RADIKÁLNĚ LEVICOVOU, ABY OSVĚTLILI, CO SE PRO NĚ POD TOUTO NÁLEPKOU SKRÝVÁ A JAKÁ JSOU JEJICH KRITÉRIA PRO SPOLUPRÁCI S JINÝMI SUBJEKTY.

Je rok 2015 po Kristu. Celá historie levice je plná příkladů nájezdů a dobývání ze strany socialistů. Opravdu celá? Ne! Jedna vesnička obývaná nepoddajnými ještě stále odolává nájezdníkům. Je to malebná a útulná obec. Její obyvatelé se mezi sebou dobře znají, někteří se možná nemají zrovna dvakrát v lásce, ale můžete se vsadit, že to největší zlo zůstává za humny. Jejimi obyvateli jsou totiž anarchisté.

Anarchisté jsou lidé, kteří stáli na té správné straně v Kronštadt. Před necelými sto lety byli na té správné straně na Ukrajině. Stejně tak ve 30. letech minulého století ve Španělsku. Anarchisté jsou ti, kteří zasvěcují své životy boji proti kapitalismu a vytváření alternativ. Bojují za rovnost, protože v ni věří, ne kvůli příslibu porevolučních osobních výhod.

Také jsou to ale lidé, kteří bojují proti státní autoritě, zatímco ve vlastních skupinách někdy usilují o získání mocenských pozic. Ty jsou kontrolovány lidmi s monopolem na zdroje, jakými jsou například informace. Lidmi, jejichž představa o rovnosti odpovídá v praxi rovnosti pouze mezi muži nebo těmi, kteří se vyžívají v samoučelném násilí.

Měli bychom s takovými lidmi spolupracovat?

Iniciativa Ne rasismu! je tvořena různými lidmi s různými názory. To, co nás spojuje, jsou myšlenky nehierarchičnosti, solidarity a rovnosti. Tyto principy ale není možné v rámci současné kapitalistické společnosti naplňovat beze zbytku. Odmítáme proto současný patriarchální kapitalismus bez demokracie, chceme demokracii bez kapitalismu. Demokracii budovanou zdola. Právě tyto myšlenky a jejich důsledné uvádění do praxe pro nás ztělesňují radikální levicový přístup.

Je hezké snít o utopii a pro mnoho lidí je důležité mít inspiraci a motivaci. My nechceme jen snít, ale hlavně vidět a chápat realitu v její komplexnosti, abychom ji byli schopni měnit. Někdy se tak naše ideály mohou navzájem vylučovat. Nebo v nás vyvolávají celou řadu otázek. Jak nehierarchickým způsobem řešit opakované nebezpečné hierarchické či násilné chování? Kdybychom teď odstranili státy, byl by potom svět spravedlivější, nebo naopak? Když překonáme kapitalismus, dosáhneme najeďnou rovnosti? Čím vlastně vůbec začít? Jak moc můžeme slevit z našich dlouhodobých cílů, abychom pomohli konkrétním lidem tady a teď?

Pokud se vydáte za vesnická humna a půjdete doleva, nevidíte jen lidi, kteří chtějí nastolit komunistickou diktaturu. Jsou tam přece také lidé, kteří si kladou stejné nebo podobné otázky jako my, ale identifikují se jinak než jako anarchisté, mají na ně často stejné odpovědi a někdy třeba zase jiné. Zajisté jsou mnozí z nich méně kritičtí ke konceptu státu než

my a lidé z vesničky. Možná je pro některé z nich myšlenka sociální spravedlnosti důležitější než individuální svobody.

Měli bychom s nimi tedy spolupracovat?

A když se podíváme na naši vlastní skupinu, máme tu lidi, co chodí k volbám. Jsou tu lidé, jejichž práce je placena z peněz EU. Lidé, kteří věří v boha. Máme mezi sebou dokonce i takové zrádce, kteří dobrovolně platí nájem kapitalistickým majitelům. Čas od času i u nás může dojít k rasistickému nebo sexistickému myšlenkovému zkratu.

Měli bychom tedy vlastně vůbec spolupracovat sami se sebou?

Naše ideály nejsou ničím, co by někdo vlastnil. Dokonce ani my samotní. Ukazují spíš směr než cíl. Musí být bráněny uvnitř vesnice i za humny a někdy i proti nám samotným. Někde více, někde méně, ale žádná jasná dělicí čára neexistuje. Pokud lidé jednájí proti našemu přesvědčení, pak je to důvod, abychom se jim postavili dnes i zítra, dokonce i v momentě, kdy by byla naše utopie na dosah ruky. Naše ideály jsou ale spíše procesem než perfektním systémem, který kdysi do nějaké knihy sepsal starý vousatý bílý muž. Dáváme si tu práci nalézat naše vlastní cesty.

To znamená, že jsme obecně otevření spolupráci uvnitř radikální levice a jsme za ni rádi za předpokladu, že to neodporuje našim ideálům. Víťame všechny, kdo chtějí bojovat za méně hierarchickou, více rovnostářskou a solidárnější

společnost. Lidé, kteří nikdy neopustí svou vesnici, totiž nebudou nikdy schopni změnit svět.

To také znamená, že jsme se v naší skupině zhruba před rokem rozhodli spolupracovat na některých aktivitách se skupinami, které samy sebe označují za socialistické, jako například Socialistická solidarita (SocSol). Během naší spolupráce se lidé ze SocSolu nechovali v ideologické či na osobní úrovni hierarchickým způsobem a nikdy neprosazovali nic, co by bylo v rozporu s našimi ideály, nemáme důvod je podezřívat, že naši spolupráci plánují zvrátit v nastolení komunistické diktatury.

Ve skutečnosti není představa, že by SocSol v této zemi převzal moc, něčím, kvůli čemu bychom prožili nescetné bezesných nocí. Ostatně to, že by chtěli spustit svůj ďábelský plán ovládnutím anarchistického hnutí, by tak jako tak nevypovídalo nic dobrého o jejich taktickém důvtipu.

A co když se mýlíme? Pak se tomu musíme postavit ve chvíli, kdy se něco takového bude dít. V okamžiku, kdy naše hnutí poroste, to zajisté nebude jediným nebezpečím. Kdo nám vlastně může zaručit, že nikomu z těch, co sami sebe nazývají anarchisty, nezachutná pocit moci a že v bezstátní společnosti nezneužijí svých pozic k zaujetí neformální pozice vůdce? Nebo možná časem více a více formální? Co pak? Potom se tomu musíme postavit! V historii není pouze Kronštadt. Je tam také Chiapas či Rojava nebo Pařížská komuna...

ilustrace: Alexey Klyuykov

AF

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

AFED.cz

Nejenže začátkem roku došlo ke zkrácení názvu naší organizace na Anarchistickou federaci, ale byly také spuštěny nové webové stránky, které naleznete na (taktéž nové) adrese www.afed.cz. Šlo o dílčí krok, který vyšel z úvodního prohlášení „Příležitost ke změně?“ a po mnoha letech vedl k modernějšímu designu našeho webu. Skoro šest tisíc stávajících webových příspěvků bylo také zařazeno do tematických kategorií, tzv. tagů. Nově se tedy na webu můžete při vyhledávání starších textů orientovat i podle nich.

Někdo si možná na staré stránky zvykl, ale věříme, že stejně tak si zvykne i na jejich novou podobu. Nadále se budeme snažit být denně aktualizovaným internetovým projektem, jenž přináší informace, které se v mainstreamových médiích zrovna neobjevují, komentuje aktuální dění z anarchistické perspektivy a poskytuje přehled chystaných akcí antiautoritářského hnutí.

ČINNOST FEDERACE V ROCE 2014

Začátkem ledna vydala AF svou pravidelnou „výroční zprávu“, tedy přehled aktivit, kterým se věnovala v předešlém roce. Stejně jako v předchozích letech je zpráva dostupná na webu federace nebo formou tištěných letáků-skládaček. Přináší souhrnný obrázek o naší činnosti: podíl na anarchistickém Prvním máji či antikapitalistické demonstraci 17. listopadu, aktivity směřované proti volbám, rasismu, militarismu nebo na podporu squattingu, neopomijí pietní akce, mezinárodní osvětovou kampaň Bakunin 2014, aktivity Anarchistického černého kříže, publikační činnost a další akce převážně lokálního charakteru.

EDICE POEZIE

Nakladatelství Anarchistické federace zatím vydalo v rámci edice Poezie čtyři básnické sbírky, které ač produkované anarchistickým nakladatelstvím se nedají zrovna označit jako angažované, politické či sociální. Rozhodli jsme se tedy tento zdánlivý nesoulad prolomit drobnou sbírkou, jejíž obsah tak trochu předznamenává už název: *Schwarzenbergu, vstávej! Jdu tě oběsit*. K titulu pak ladí i přezdívka Ravašol, kterou si pro tuto publikaci autor zvolil.

Na 40 stranách malého formátu A6 najdete devětatdvacet básniček rozdělených do dvou částí. Ty první, v souboru „Aktuality“, jsou z listopadu 2014 a obouvají se vedle Schwarzenberga i do jeho stájového kolegy Kalouska, do Klause, novodobých protizemanovských svazáků, kardinála Duky, „pražské kavárny“, výprodeje subkultur, Člověka v tísni, mladých konzervativců či levice schopné spolupracovat

s nácky. Druhá část, nazvaná „Vykopávky“, je výběrem z autorových veršů z let 1991-2001. Ani jim nechybí přímočarost, i když nejsou většinou tak konkrétní, ale spíše osobnější a symboličtější.

Sbírka *Schwarzenbergu, vstávej! Jdu tě oběsit* si ani vzdáleně nedělá ambice na vstup do literárního světa, spíše se s ním svou jednoduchostí a lidovostí konfrontuje. Má jen dva skromné cíle, pobavit ty, kteří pohrdají konformitou, a urazit ty, kteří jsou v jejím vleku.

Než proběhl 19. února v pražském infocentru Salé křest sbírky, byla velká část jejího skromného nákladu již rozebrána. Satira v podobě jednoduchých říkanek, jak se zdá, zabírá.

Další publikací, která vyšla v lednu v rámci edice Poezie, je *Děst který nebyl*, kniha básníka Miroslava Sosoie, která se tentokrát pohybuje na pomezí poezie a prózy. Svou novou knihu autor poprvé veřejně představil při křtu 4. února v pražské Nové galerii.

EXISTENČNÍ VEČÍREK

Nedlouho poté, co vyšlo předešlé číslo *Existence*, se 21. ledna v pražském infocentru Salé konal také další Existenční večírek. I když se na něm sešlo jen 10 lidí, diskuse byla zajímavá a plynulá. Mluvílo se o tom, jak nahlížet problematiku vlastnictví a obecně sdílených statků, jak přistupovat k pochopení neoliberalismu skrze proces nového ohrazování či jak si začít brát zpět to, co nám bylo zcizeno kapitálem, a generovat nové „společné“. Hlavně se ale diskutovalo nad aktuálním tématem autonomního sociálního centra Klinika a v závěru také nad tématem dalšího čísla.

NEVIDITELNÉ VRAŽDY

Nakladatelství AF ve spolupráci s Antifašistickou akcí připravuje na květen české vydání knihy antifašisty, novináře a umělce Ilji Falkovského s názvem *Neviditelné vraždy*. Jde o dokumentární koláž výpovědí ze soudních procesů s neonacistickými vrahy desítek migrantů v Rusku. Autor sestavil kroniku banálního zla, vyprá-

věnou suchým jazykem soudních protokolů, kroniku každodenního, všedního násilí, které se odehrává v jedenadvacátém století v ruské metropoli, a přesto je pro mnoho lidí neviditelné. A neviditelné zůstává nejen v Rusku, kde náckové pravidelně zabíjejí lidi podle jednoduchého klíče - podle jejich „neslovanského“ vzhledu.

Knihou *Neviditelné vraždy* je poctou obětem, které by zůstaly bezejmenné, protože už za svého života byla řada těchto lidí kvůli osudu migrantů, hledajících obživu, pro své okolí neviditelná. Zároveň je ovšem i apelem na čtenáře, aby nezůstával lhostejný k osudu lidí, kteří se i dnes stávají obětmi nacionalismu a fašismu, aby nebyl lhostejný ke zlu, které existuje tady a teď.

Doufáme, že se nám také podaří realizovat rozhovor s autorem knihy, který by se mohl objevit již v příštím čísle *Existence*.

PRVNÍ MÁJ V PRAZE

Jako téměř každý rok i letos se chystáme uspořádat anarchistický První máj v Praze ve spolupráci s ostatními antiautoritářskými skupinami, které sdílí náš pocit, že První máj má stále svůj význam. Připomenutím minulých bojů pracujících za svá práva totiž otevíráme zároveň otázku bojů současných. První máj se stal pro anarchisty a anarchistky dnem, kdy se vždy společně schází a dávají vědět, že jsou zde stále lidé, kteří si přejí život bez útlaku nepřirozených autorit.

Přípravy programu letošního anarchistického Prvního máje nejsou v době uzávěrky tohoto čísla *Existence* ještě u konce, proto sledujte anarchistické weby, kde se jistě včas objeví potřebné informace.

Již nyní vás však můžeme pozvat na prvomájový koncert v pražském Podniku, na kterém od 19.00 vystoupí známí anarchističtí a antifašističtí interpreti: What We Feel, Železná kolóna, Zlá krev, Thalidomide a Oi Oi Piratoi. Koncert zaštitily vedle Antifašistické akce také naše federace, xBASTAX distribuce, Antifašistická solidarita a ABC. Vstupné na koncert bude dobrovolné a veškerý výtěžek z koncertu půjde na akce, které proběhnou následující víkend, včetně anarchistického festivalu knihy.

ZEMŘEL ROMAN „CHICO“ KULLA

Ve středu 7. ledna nás opustil náš dlouholetý kamarád Roman Kulla, přezdívaný Chico. Do anarchistické federace vstoupil krátce po jejím založení a v roce 1997 přešel z rýmařovské skupiny do pražské. V Praze také už zůstal. I když nebyl již několik let ve federaci aktivní, stále se účastnil demonstrací a dalších akcí pořádaných v Praze. Nebyl jen celoživotním anarchistou, mnozí ho znali například jako fotbalového fanouška z ochozů Admiry Praha či jako účastníka každoročních Frýbestrů v Dejvické nádražce.

VAP

je volná komunita hlásící se k ideám anarchismu a antiautoritářství, odmítající násilí jako programový prostředek společenské změny. Ideové základy VAP jsou vytvářeny názorovými průsečíky jejich aktivistů a aktivistek. VAP se snaží podporovat veškeré smysluplné aktivity vedoucí ke společnosti založené na svobodě a rovnosti.

RADIKÁLNÍ LEVICE NAŠIMA OČIMA

TÉMATEM TĚTO EXISTENCE JE RADIKÁLNÍ LEVICE – ZŘEJMĚ I JAKO ODPOVĚĎ NA STÁLE SÍLÍCÍ HLASY UVNITŘ ANARCHISTICKÉHO Hnutí, KTERÉ SE SNAŽÍ OTEVŘÍT TOTO TÉMA K ŠIRŠÍ DISKUSI. PROTO BY ASI BYLO NA MÍSTĚ VYJÁDŘIT SE I ZA NAŠI KOMUNITU.

Oproti ostatním skupinám či kolektivům je naše „organizační“ a ideová struktura podstatně širší, proto naše postoje vyjadřují jen názorový průnik a nemusí vždy dostatečně reprezentovat odlišnosti i v rámci našich jednotlivých crew. Názorová šíře je pro nás podstatná jak kvůli stále se vyvíjejícím ideovým východiskům, tak jako ochrana proti názorovému zkontatnění a dogmatismu.

Samotné téma „radikální levice“ je konkrétně pro nás těžko uchopitelné. Daleko snazší a srozumitelnější je pro nás dělení levice na státotvornou a antiautoritářskou. O té státotvorné snad nemá cenu ani mluvit. Ti, kdo považují stát, potažmo parlamentní demokracii, za legitimní nástroj k celospolečenským změnám, jsou z anarchistického pohledu minimálně naivní, v horším případě nebezpeční.

Tou druhou, o které má být řeč, je levice antiautoritářská. Základní otázkou je, kde ji hledat. Dalším otázkem, který se chtít nechť nabízí, je státotvornost marxismu. A následně, zda je vůbec možné považovat za antiautoritáře ty, kteří uplatňují autoritářské mechanismy (třebas i jen dočasně). Anarchistické kritiky marxismu již mnohokrát jasně ukázaly na jednoznačné rozpory v jeho údajném antiautoritářství. Sice je v něm státotvornost prezentována jako dočasný stav, přesto je to právě autorita, která je tím podstatným nástrojem změny.

Pokud tomu tak je, museli bychom antiautoritářskou levici hledat mimo ideologie vycházející z marxismu. Sice tu najdeme i několik takových, jsou ovšem dost marginální. Daleko více je těch, kteří se sice prohlašují za nemarxistickou levici, přesto při analýze jejich ideových základů jednoznačně identifikujeme marxismus, ať už lépe či hůře ukrytý.

Dokladů najdeme celou řadu. Jedním z nejjasnějších je přístup k volbám. Anarchismus zůstává téměř osamocen se svojí kritikou voleb a parlamentní demokracie, oproti tomu se marxistické skupiny otevřenou či skrytou podporou stran a kandidátů, označovaných za levicové, nijak netají. Co je potom na této levici antiautoritářské, těžko říct.

Naše kolektivy se neuzavírají spolupráci s kýmkoliv, kdo je ochoten podílet se na tématech nám blízkých. Jedinou podmínkou je nepropagování idejí a myšlenek, které jsou v rozporu s našimi vizemi svobodné, rovnostářské společnosti bez jakékoliv hierarchie. I v našich řadách bychom ovšem našli marxisty. A marxismus bezesporu ovlivnil i mnoho našich idejí. Přesto ho jako samostatný ideový směr, bez dostatečné a relevantní kritiky, nepovažujeme za antiautoritářský. Proto také odmítáme spolupráci se skupinami, kolektivy a organizacemi tohoto typu. Případnou spolupráci na jednotlivých projektech bychom se považovali za spoluzodpovědné za propagaci jejich idejí. A to je pro nás nepřijatelné. Pokud naši aktivisté považují některé aktivity mimo anarchistické hnutí za smysluplné a není možné se vzhledem k značným názorovým odlišnostem připojit k nim jako celek, zapojují se jako jednotlivci. Obráceně je to ovšem pro aktivisty z „radikální“ levice téměř neakceptovatelné. Pokud není možnost se připojit jako kolektiv a orazítovat akci srpem a kladivem, okamžitě ztrácejí zájem.

Je potřeba připomenout, že v naší komunitě nejsou žádná stanoviska a postoje neměnné. Dané téma může kdykoliv kdokoliv znovu otevřít a mnohokrát se to už stalo. Je to dáno i tím, že organizační struktura volné komunity umožňuje zapojení mnoha kolektivů i jednotlivců. Ti mnohdy prorůstají až do skupin zde zmiňovaných. Přesto se to, až na jednu výjimečnou situaci, nikdy nestalo. Nepovažujeme se za žádné strážce ideové čistoty a jediné pravdy. Akceptujeme fakt, že zdaleka ne všichni anarchisté a anarchistky musí sdílet tento ideový průnik našich názorů. Anarchismus vnímáme jako maximální svobodu myšlenek. A tak by to mělo i zůstat.

NE ISLAMOFOBII BY NEMĚLO BÝT CHÁPÁNO JAKO ANO PRO ISLÁM

„Náboženství je kolektivní šílenost, zvrácený produkt vědomí utlačovaných mas a církev je druhem nebeské hospody, v které se lid snaží zapomenout na svoje každodenní strasti.“

M. A. Bakunin

O zesílení aktivit islámského fundamentalismu v posledních letech není asi sporu. Co je příčinou a zda jsou kořeny tohoto jevu náboženské, mocensko-nacionalistické, sociální či ekonomické, není nijak jednoznačné. Zřejmě se jedná o spolupůsobení mnoha faktorů, navíc vždy specifických podle regionu, vycházejících z místních problémů a specifik.

Islámský fundamentalismus používá jako jeden ze svých základních „propagačních“ nástrojů šíření strachu. To je konečně celkem běžné u většiny náboženských ideologií. Psychický teror, zastrásování věčným zatracením či „mukami pekelnými“ najdeme v řadě náboženství. Přenesení těchto imaginárních „vizí“ do reality plodí celkem pochopitelně zhmotněné násilí a hrůzy nepředstavitelného rozsahu. Není to žádné specifikum islámu. Takové křesťanství a jeho historické odnože dokázaly sáhnout v případě potřeby k stejným metodám, někdy v rámci boje o rozsah vlivu, jindy pokud bylo potřeba vynutit si poslušnost vlastních oveček, snažících se o emancipaci. Vše vychází z podstaty toho, co je náboženství a církev a z příčin jejich vzniku a fungování. To není nic nového ani převratného. Náboženské ideje mnohdy přinášejí velice zajímavé hodnoty a postoje. Bohužel naprosto většinu toho pozitivního zastiňuje praktikování náboženství

církvi či náboženskými „spolky“. Sebelepší myšlenky jsou překrouceny či zcela vyprázdněny v zájmu ovládnání a moci.

Vraťme se ale k vzdemuté fundamentalistické vlně, v které okamžitě vycílili svoji příležitost všemožní xenofobové, rasisté a bludaři různých nenávistných ideologií. Situaci samozřejmě značně napomohla média, tak lačně toužící po všem senzačním, o co je „zájem“, spolu s politiky větřícími novou příležitost ukázat, „jak rozumí svým voličům“. Našli se ovšem i takoví, kteří celkem správně rozpoznali, o co tu běží, včetně mnoha anarchistů a anarchistek. Správně pojmenovali nešikovně zakrývající xenofobii a rasovou nesnášenlivost a na sílící islamofobii odpověděli protiaktivitami všeho druhu, od veřejných demonstrací vyjadřujících podporu uprchlíkům, přes blokády akcí islamofobů až po akce snažící se šířit nezkrácené informace. Aktivity tohoto typu postupně nabíraly na síle.

Zapojení anarchistů a anarchistek do těchto aktivit je více než logické. Bohužel celá problematika má více rovin. Při nedostatečné či zmatečné prezentaci problematiky islamofobie, a tím i důvodů aktivní spolupráce s jejími odpůrci jsou anarchisté žel mnohdy chybně vnímáni jako obhájci islámu. Snaha o vytvoření co nejširší fronty proti islamofobii vede někdy dokonce až k absurditám typu spolupráce s náboženskými spolky či církvemi. To je ovšem naprosto neslučitelné i s těmi nejzákladnějšími anarchistickými vizemi. Širší veřejnost je potom do značné míry dezorientována a anarchis-

tické kolektivy či jednotlivci po boku církevních hodnostářů působí mnohá nedorozumění i v anarchistickém hnutí samotném.

To, co by mělo být naprosto samozřejmé a prvotní, přesná formulace rozdílu mezi bojem proti vyvolávání nesnášenlivosti na základě vyznání a obhajobou náboženství či dokonce církví, se poněkud vytratilo. Kontext černorudých praporů chránících mešity před žhářskými útoky xenofobů působí zvláště nepochopitelně na naše spolubojovníky a spolubojovnice v muslimských zemích. Antiklerikalismus je totiž vlastní naprostě většině anarchistických směrů, a to i těch opírajících se o náboženství jako jeden ze svých kořenů (buddhistický či křesťanský anarchismus, tolstoismus). A na to bychom neměli zapomínat. V opačném případě bohužel mohou tyto aktivity působit nejenom nepřesvědčivé, ale mnohdy dokonce účelové. Ideová konzistentnost by měla být nezbytným předpokladem srozumitelného výkladu a propagace anarchistických idejí.

ABC

Anarchistický černý kříž je celosvětově rozšířená iniciativa, která se v rámci anarchistického a širšího antiautoritářského hnutí stará o pomoc a podporu stíhaným a vězněným aktivistům a aktivistkám. Věnuje se informování o jednotlivých kauzách, shánění právní a finanční pomoci stíhaným a projevům solidarity vězněným.

ROZHOVOR S AKTIVISTOU ABC

Jak dlouho se v ABC angažuješ a proč jste si vybrali právě tuto aktivitu?

Ahoj. V ABC jsem od roku 2009. O fungování ABC jsem věděl už předtím a registroval jsem, že tento projekt funguje v rámci Československé anarchistické federace (ČSAF) a kolem časopisu *A-Kontra*, který jsem pravidelně odebíral, a v předešlých letech jsem opakovaně podpořil svoji účastí i finančními příspěvky benefiční koncerty a sbírky na aktivity kolem ABC. Projekt Anarchistického černého kříže mě začal víc zajímat od té doby, co jsem se díky svým aktivitám v anarcho-antiautoritářské scéně dostal na dva a půl dne do cely předběžného zadržení (CPZ) za účast na jedné protestní akci a zažil následně tahanice po soudech, aniž bych věděl, co se se mnou bude dál dít. Díky lidem, kterým je pojem solidarita víc než vlastní, přátelům a aktivistům z anarchoscény, kteří mi pomohli, jsem začal uvažovat, jak můžu stejným způsobem pomoci i já jiným aktivistům, kteří se dostanou do stejné či podobné situace. Nikomu bych nepřál takové zacházení, jakého jsem byl svědkem já při zadržení a po dobu nedobrovolné stravenou na CPZ a při výsleších. Můžu tvrdit, že takhle zkušenost ve mně prohloubila zájem o tenhle druh aktivit a o osudy stíhaných aktivistů a aktivistek jak tady v ČR, tak v zahraničí.

Dřív u nás existovalo i víc „černých křížů“ najednou. Proč tomu tak bylo a jaká je situace dnes?

Pokusím se vysvětlit situaci a objasnit, proč existovaly dva ABC či podobné aktivity (zaměřím se na situaci v posledních pěti šesti letech, dřívější historie by byla na delší vyprávění). Předem chci ale zmínit, že si v rámci našeho kolektivu nenárokujeme monopol na projekt ABC v Česku. Každá taková aktivita, ať už pod hlavičkou ABC, či jinou, má smysl - je jedno, kdo za ní stojí. Nechci ani tvrdit, že to děláme nejlíp, jak to jde. To ať hodnotí ti, co nás podporují, dodávají nám energii a starají se, aby neutichl zájem lidí ve scéně o to, co děláme. Vždyť právě díky takovým se tomu můžeme dál věnovat a můžou být vidět výsledky naší činnosti, jako jsou různé solidární koncerty a sbírky na pomoc stíhaným či vězněným anarchistům, o kterých pravidelně informujeme na našem webu.

Jak už jsem řekl, aktivity a dění kolem ABC mě začaly víc zajímat po mém zadržení. Ještě v tom roce jsme s jedním kamarádem po vzájemné domluvě rozjeli webové informační stránky ABC s praktickými radami (např. jak se chovat na demonstracích), vytvořili jsme pár informačních letáků ke stažení, začali s organi-

zaci benefičních koncertů a snažili se o komunikaci se zahraničními organizacemi a skupinami ABC. Nedokázali jsme se ale dostat o moc dál, zejména co se týče informačních aktivit, a po nějaké době jsem v projektu zůstal v podstatě sám. Netrvalo však dlouho a přidal jsem se ke skupině lidí, co tvořili jádro ABC při ČSAF, a podílel se na tvoření zpráv pro web ČSAF. Stávající web anarchistblackcross.cz byl pozastaven a zůstal jako zdroj základních informací pro aktivisty bez toho, aby se dál rozvíjel. Stále jsem ale cítil, že to není ono, a i v téhle skupině se projevovala určitá stagnace a chyběl impulz pro další rozvoj činnosti. Šlo už spíš o sporadické fungování na bázi občasných zpráv o některých kauzách. V roce 2011 jsem se sešel s aktivistou, s nímž jsem se znal delší dobu, a shodli jsme se na společném zájmu o aktivity ABC. Domluvili jsme se, že ABC svým způsobem znova rozjedeme. Obnovili jsme web anarchistblackcross.cz, dali mu novou podobu, zajistili pravidelnou aktualizaci a pomohli vzniku kolektivu anarchistů a anarchistek, které spojoval stejný zájem na tomto projektu.

V tu dobu formálně existoval stále ABC při ČSAF a od roku 2011 i ABC web na anarchokomunismus.cz, který se věnoval bezpečnostní prevenci a vůbec praktickým radám, a občas se při různých organizacích vyskytl ABC aktivita, které se vztahovaly spíše ke konkrétním solidárním akcím. Je pochopitelné, že každá skupina chtěla mít nějaký fond na podporu lidí ve své organizaci. Naši snahou bylo tohle překlenout a být tu pro potřeby celého antiautoritářského hnutí.

Někdy v roce 2013 jsme rozšířili náš kolektiv i o „externisty“, kteří pomáhají s dílčími aktivitami. Web se rozšířil o stránku zpravodajství, začali jsme vydávat informační zpravodaj *Solidarita* v tištěné i elektronické verzi, dál rozpracovávali bezpečnostní rady apod. Přitom jsme si pohrávali s myšlenkou sjednocení ABC skupin, aby se zbytečně netříštily síly. Po vzájemné dohodě se tedy ustavil Anarchistický černý

kříž, který není přímo přidružen k žádné organizaci a do něj jsou napříč hnutím přímo či nepřímo zapojeni všichni, kteří mají o tento druh činnosti aktivní zájem. ABC tak nyní zaštiťuje jak praktickou, tak finanční pomoc pro všechny aktivisty a aktivistky v antiautoritářské scéně u nás a přidává se k některým zahraničním kampaním. Ustala tedy činnost webové stránky na anarchokomunismus.org a ABC při ČSAF se plně transformoval do společného projektu.

ABC je tady pro celé hnutí. Je tomu ale i naopak?

Ano, projekt ABC je tady pro celé hnutí bez jakéhokoliv škatulkování či zohledňování, k jaké organizaci kdo patří. Naše parta je směs anarchistů a lidí z aktivistického prostředí, kteří nemají potřebu se řadit do nějakého subjektu. Jde nám o stejnou věc - solidaritu a o to pomáhat aktivistům v potížích. Podle ohlasů okolí a jiných organizací si myslím, že je ABC vnímáno pozitivně. Za ty roky se o nás ví, co děláme, komu jsme pomohli, jakým způsobem se snažíme šířit potřebné informace a jak se podílíme na vzdělávání hnutí zejména v otázkách bezpečnosti a praktických zkušeností s fungováním represivních složek. A je fajn, že se na nás lidé, organizovaní i neorganizovaní, obracují častěji s tím, že chtějí nějak přispět a pomoci ABC, než že by žádali o pomoc pro sebe.

Myslíš, že ABC může úspěšně fungovat jako jeden z koordinačních prvků mezi různými skupinami v hnutí a spojovat je tak v dílčích aktivitách?

Za nějaký koordinační prvek v rámci hnutí se nepovažujeme. Nemáme na to až takovou kapacitu a čas. Veškerou aktivitu v ABC děláme ve svém volnu, jak kdo zrovna může, takže na nějakou aktivní snahu stmelovat hnutí napříč organizacemi opravdu už není prostor. Co se týká spolupráce, jsme v kontaktu s lidmi z VAP, INR a Anarchistické federace (AF), se kterými se podílíme na solidárních výzvách, vzájemně si pomáháme, třeba jako nedávno při zprostředkování finanční podpory našim běloruským kamarádům z různých benefičí a za knihu *Jedu do Magadanu*, která byla vydána a distribuována Antifašistickou akcí (AFA) a AF (za knihu bylo anarchistům v Bělorusku posláno na právní pomoc 25 000 Kč). Společně šíříme na našich webech solidární výzvy k pomoci aktivistům jak u nás, tak v zahraničí. V neposlední řadě bych zmínil i velký zájem lidí mimo uvedené organizace, zejména ze subkulturního prostředí, kteří pořádají benefice nebo spolupracovali na kampaních pro moskevské ABC na podporu ruských antifašistů a antifašistek v různých regionech po celé ČR (na benefičních koncertech se tehdy vybralo během krátké doby 13 000 Kč).

Je zájem o naše informační materiály a jsme rádi za každý ohlas. Dodává nám to hodně energie a pocit, že to, co děláme, má opravdu smysl. Abych to shrnul: základ je ve společné domluvě a v tom, kdo a jak se chce na něčem podílet bez předsudků a honění ega. ABC je tady od toho, abychom co nejlépe, efektivně a rychle pomohli v konkrétním případě.

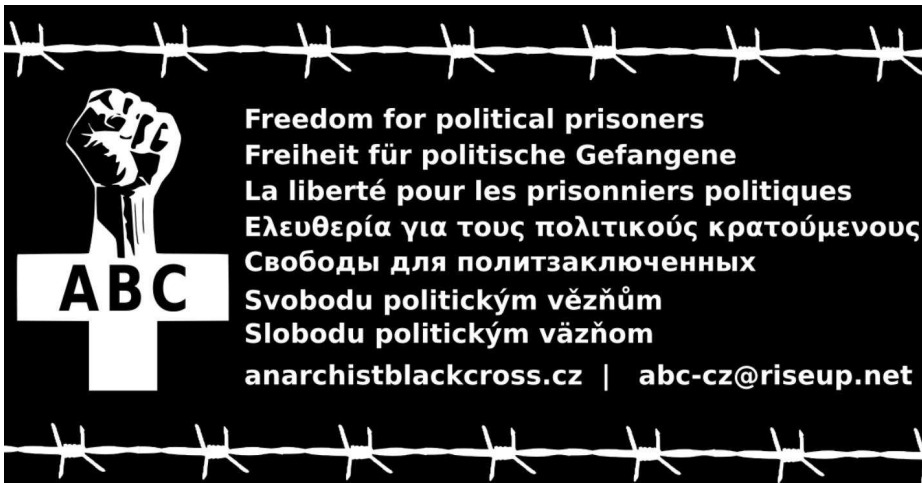
Podle čeho vybíráte kauzy, o kterých informujete nebo které finančně podpoříte?

KONTO ABC

Chcete-li podpořit stíhané a vězněné (jak u nás, tak v zahraničí - především ve východní Evropě), neváhejte přispět. I malá částka pomůže! Peníze můžete poslat na konto Anarchistického černého kříže:

8760190237/0100

ANARCHISTBLACKCROSS.CZ

Kritéria a pravidla toho, co podpoříme či zveřejníme, vyložené nemáme. Anarchistický černý kříž je tu primárně na podporu místního antiautoritářského hnutí, ale ani to nás nijak neomezuje. Podpořili jsme třeba zdejší squatterské aktivisty příspěvkem na právní pomoc a pokuty, neoprávněně obžalované osoby či aktivisty zadržené na antifašistických demonstracích v Německu. Pomohli jsme v řadě mezinárodních kampaní, např. řeckým a mexickým anarchistům. Posíláme dopisy a děláme informační akce ve spřízněném infoshopu Salé. Dlouhodobě se zaměřujeme na finanční a informační pomoc stíhaným a vězněným běloruským anarchistům, tady spolupracujeme hodně s Antifašistickou akcí a Anarchistickou federací.

Na našem webu zveřejňujeme informace, které si buď sami vyhledáváme, nebo nám je někdo zašle. Texty, které nám připadají sporné v uvedených faktech, se snažíme ověřovat. Informací ze světa je opravdu hodně a není v našich silách všechno překládat a někdy je těžké rozhodnout, čemu se věnovat a čemu už ne. Každý z naší party je nějak zaměřený, a to se odráží i v ABC. A tak vznikla kupříkladu rubrika „Nezapomeneme“ připomínající aktivisty, kteří položili život za svoje myšlenky a aktivity v boji proti fašismu nebo byli zabiti na demonstraci policíi.

Zabýváme se praktickými radami, prevencí, počítačovou bezpečností, zpracováváme i právní rady (do budoucna připravujeme souhrn toho, na co by se měl člověk připravit v případě zadržení). Aktualizujeme seznam vězněných aktivistů a kauz ze světa, opět podle možnosti, protože o spoustě případů nevíme nebo se nám nedaří zjistit dostatečné informace.

Jak je možné se do aktivit ABC trvaleji či příležitostně zapojit?

Těch možností je hned několik, například překládat články o jednotlivých kauzách a rozhovory se stíhanými a vězněnými nebo zorganizovat benefiční koncert. Stačí se ozvat na abc-cz@riseup.net nebo abc@anarchistblackcross.cz a můžeme případné možnosti probrat konkrétně.

Známe se například s řadou kapel a lidí, kteří nám dost pomáhají. Třeba v lednu se na trase Brno-Vídeň-Bratislava uskutečnila série benefičních koncertů nazvaná Bermuda Triangle Fest nebo ve spolupráci s některými kapelami a tabely vydáváme benefiční nahrávky.

Takže pokud by se chtěl někdo přidat k ABC, ať se nám ozve, a formu spolupráce domluvíme. Je třeba respektovat, že dodržujeme při počáteční komunikaci jistá bezpečnostní pravidla, i když se nepovažujeme za nějaký extra tajný spolek. Podporujeme ovšem lidi, kteří mají problémy s represivním aparátem nebo s neonacisty, a proto volíme také postupy, o kterých si myslíme, že jsou nezbytné pro

zajištění bezpečnosti. V ABC se známe všichni dlouhodobě z různých aktivit a projektů a navzájem si důvěřujeme. Často opakujeme, že bezpečnost by měla být prioritou každého aktivisty, i když je to někdy nepohodlné.

A jak je možné podpořit aktivity ABC? Příspěť finančně na konkrétní případ, uspořádat sbírku, kulturní benefiční akci, šířit informace o jednotlivých kauzách a činnosti ABC, účastnit se solidárních akcí, zasílat protestní dopisy a petice kompetentním státním orgánům, podporovat vězněné a stíhané aktivisty (psát jim, navštěvovat je) či jejich rodiny, pokud se v důsledku stíhání ocitly v nouzi...

Naší největší zbraní je solidarita. Konečným smyslem naší práce je, aby žádní političtí vězni ani nemohli existovat, proto se podílíme na práci anarchistického hnutí a usilujeme o osvození klauzera jako takového.

Jaké kauzy z poslední doby tě nejvíc zaujaly?

Osobně nejvíc sleduji dění kolem stíhaných běloruských anarchistů, kteří to opravdu nemají jednoduché. Často se zaměřuji také na perzekuce v Rusku.

Myslím si, že ve východoevropských zemích, ke kterým máme blízko nejen polohou, si zaslouží tamní aktivisté naši pozornost, co se podpory a solidarity týče. V západních zemích si hnutí, které má zpravidla již vybudované nějaké zázemí a funguje v jeho rámci velké množství projektů a aktivit, dokáže často s problémy snadněji poradit. Ale to je čistě můj názor, třeba se mýlím.

Jsem rád, že k nám hodně jezdí kapely z východu, např. Ruska. Jezdí po Evropě solidární turné a člověk si s nimi může popovídat a dozvědět se aktuální informace, které si třeba na internetu vzhledem k jejich povaze nemůže přečíst. Konkrétně kapely What We Feel a Moscow Death Brigade jsou v tomhle směru hodně aktivní, mimoto při koncertech vystupují otevřeně a rázně proti rasismu, fašismu a homofobii. Moc si jich z toho, co dělají, vážím.

Chtěl bys dodat něco na závěr?

Určitě. Chtěl bych moc poděkovat všem, co nás, tedy projekt ABC, podporují, ať už finančně, díky čemuž můžeme pomáhat dalším lidem v nouzi, nebo vlastní iniciativou a aktivitou, například když kapely hrají na benefičních nebo nabízejí své nahrávky k benefičním účelům. Díky distributorům a lidem, co sdílejí články a materiály z našeho webu a šíří dál myšlenku solidarity a ABC. Nešlo by to ani bez kamarádů ze spřátelených organizací, s nimiž úzce spolupracujeme a vzájemně si vypomáháme.

Bez vás všech by to celé nemělo smysl. Díky za vaši SOLIDARITU.

Díky za rozhovor.

BENEFIČNÍ NAHRÁVKA KAPELY

HANBA

Na Damage Done Records vyšla první deska kapely Hanba nazvaná *Silou kovadliny*, a to jako LP/CD/MC. Pokud nevíte, co na vás na nosičích čeká, můžete si celé album poslechnout nebo stáhnout na bandcampu (a tady i případně finančně přispět) či youtube. Kapela klade velký důraz na skutečnost, že se jedná o 100% benefiční na Anarchistický černý kříž: „Doufáme, že naše deska pomůže i díky vám vydělat alespoň nějakou částku na podporu stíhaných anarchistů, antifašistů.“

hanba.bandcamp.com/album/silou-kovadliny

BERMUDA TRIANGLE FEST

Pod jednotným označením „Bermuda triangle fest“ proběhly benefiční koncerty 17. ledna v Bratislavě, 24. ledna v Brně a 31. ledna ve Vídni. Tři koncerty, vždy po třech kapelách ze zbylých dvou měst. Tři města, která k sobě nemají daleko, ale přesto mezi nimi jaksi vážně komunikace. Je potěšující, že místní kapely se to snaží prolomit a podnikat společné akce. A ještě lepší na tom je, že výsledkem je benefice na Anarchistický černý kříž, během níž se vybralo přes 20 000 korun. Část těchto prostředků bude věnována na právní pomoc a další podporu stíhaným aktivistům, kteří v Bělorusku trpí pod diktátorským režimem prezidenta Lukašenkina. Na koncertech, které se konaly v rámci „Bermuda triangle festu“, ale nešlo jen o muziku. Jejich součástí byly také společné veganské večere, přednášky (např. o buršáckých spolicích v Rakousku a o antifašistických protestech proti jejich bálu ve Vídni), výstava plakátů z bratislavských HC/punk koncertů či promítání filmu *161>88* o historii Antifašistické akce v ČR. Velké díky organizátorům a zúčastněným kapelám: vídeňským Determination, Indoctinate a Absorber, brněnským MacGyver, Brünner Todesmarsch a Kullervo a bratislavským Beton, Adacta a Lutra.

ERIC McDAVID PROPUSŤEN Z VĚZENÍ

Eric byl 8. ledna propuštěn z vězení poté, co federální prokurátoři připustili, že během soudního řízení byly obhajobě odepřeny důkazy. Strávil tak za mřížemi celkem 9 let. V lednu 2006 byl Eric se svými dvěma druhy zatčen a obviněn ze zločinného spolčení za účelem zničení veřejné nebo soukromé infrastruktury pomocí výbušnin a ohně. Zadržení bylo přímým důsledkem aktivit informátorky FBI, která strávila s touto skupinou rok a půl, aby je za honorář 65 000 dolarů zatáhla do plánu, který měl vést k jejich odsouzení. I když k žádnému reálnému činu nedošlo, byl Eric v květnu 2008 odsouzen k devatenácti letům a sedmi měsícům.

A3

je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace nebo si o něj můžete napsat na kontaktní e-mail.

A3 – leden 2015

KOMU SLOUŽÍ NENÁVIST?

Šedý leden se nesmazatelně zapsal do paměti Paříže jako den smutku. Ozbrojení útočníci vystříleli redakci satirického časopisu Charlie Hebdo. Zatímco většina lidí vyjadřuje smutek a solidaritu, někteří si mnou spokojeně ruce.

Nejprve ale k Charlie Hebdo. Je to časopis, který navazuje na dlouhou a bohatou francouzskou tradici satiry, konkrétně pak na anarchistický měsíčník Hara-Kiri, který v šedesátých letech minulého století bořil všechny hranice. Redaktoři Charlie Hebdo neškrtali své levičáctví a nešetřili nikoho. Jejich terčem byla jak všechna náboženství, tak ultrapravice a papaláš všeho druhu. Charlie Hebdo se často vyčítalo, že jejich vtipy jsou znesvěcováním toho, co je pro jiné svaté. Když byli nařčeni z islamofobie, zveřejnili na titulní stránce další číslo kresbu, jak se člen redakce vášnivě líbá s muslimem, doplněnou textem „Láska zvitězí nad nenávistí“.

Za vraždou deseti členů redakce Charlie Hebdo a následně i dvou policistů stáli mstiči se islamističtí radikálové. Co to je za lidi a co chtějí? Tento druh lidí najdeme žel všude. Je ovlivněn autoritářskou ideologií a je v podstatě jedno, jaká svatá „pravda“ za ní stojí. Důležité je, že tato „pravda“ jim přikazuje, co mají činit, a jejich činy jim zároveň ospravedlňuje. A tak tyto pomatené vraždí ve jménu boha, rasy či národa. Vraždí ty, kteří jsou jiní, ale s ještě větší zálibou se vraždí také mezi sebou (šitě se sunity, jednotlivé sekty západních i východních křesťanů).

Zjednodušeně a lidově řečeno, jsou to všechno „fašouni“. A když se na ně podíváte zblízka, mají tolik společného: k smrti nenávidí své kritiky, homosexuály či internacionální levičáky, ženy by viděli nejraději zavřené doma v plotny a rodící nově bojovníky jejich „pravdy“, chtěli by pod přísnymi tresty určovat, jak má kdo žít...

Vrahům z Paříže byla evidentně nenávist vlastní a jejich cílem bylo ji šířit dál. V samotné Francii by jejich 5 milionů obyvatel mohlo nést označení „muslimského původu“. Většina z nich se ale o náboženství vůbec nestará a mládež z této skupiny zajímá spíš hip-hop než nějaká zaprdění proci. Nelze zrekutovat „vojáka svaté války“ ze skupiny lidí, kteří se se „svatou pravdou“ nijak neidentifikují. Potřebnou identitu jim může dát jediné frustrace plynoucí z každodenního odmítnutí, nenávisti a diskriminace ze strany zbytku „nevěřící“ společnosti. Tento recept slavil velký úspěch při útocích z 11. září. Podařilo se vyvolat nekonečnou „válku proti terorismu“, díky níž se povedlo zrekutovat mnohonásobně více „svatých bojovníků“ než bez ní.

Útok udělal velkou radost rostoucím řadám islamofobů. Mohou říkat „vidíte, měli jsme pravdu“ a dál nebrat zřetel na skutečnost, že pro naprostou většinu muslimů je podobný čin odsouzenihodný a odporuje jejich víře. Je to stejné, jako kdybychom všechny katolíky plošně obvinili z pedofilie, jen proto, že část kněží si libuje v sexu s chlapčinky a centrála ve Vatikánu se to snaží křýt. Je to stejné, jako kdyby se po Klausově incidentu z chilským perem ve světě říkalo, že Češi kradou, že už jsou prostě takoví.

To, že se celá Evropa zabývá útokem na Charlie Hebdo, se hodí ještě někomu. Už delší dobu se v tajnosti připravuje dohoda mezi Evropskou unií a Spojenými státy - Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP). Ač se oficiálně prohlašuje, jak prospěje obchodu a tím pádem i obyvatelům EU, skutečnost je, že zisk z ní budou mít především nadnárodní korporace. Ty k její přípravě mají (na rozdíl od občanů EU) totiž přístup a také se jí snaží formulovat tak, aby to co nejvíce vyhovovalo jejich obchodním zájmům. Podle kritiků TTIP však dohoda bude pro obyčejné lidi znamenat jen snížení standardů v oblasti spotřeby, zdravotnictví, pracovníprávní ochrany a služeb. Sníží se už tak malá možnost lidí o něčem podstatném rozhodovat a spory mezi státy a korporacemi budou řešit soukromé (nikým nevolené) subjekty. Není třeba umlčovat kritiky perzekvování a rozháňání demonstrací, daleko účinnější je, když se mediální prostor záhlit zcela jiným problémem a když je lidem předhozen náhradní objekt zájmu.

Všichni ti, proti kterým magazin Charlie Hebdo s takovou vervou vystupoval, si mnou ruce. Byla by chyba hrát jejich hru nenávisti. Naopak se snažme odsoudit všechny ty „fašouny“, pro něž je nenávist živnou půdou, a byznysmeny, kterým hraje nenávist mezi „spodinou“ do karet při navyšování vlastních zisků.

A3 – únor 2015

CO JE AUTONOMNÍ SOCIÁLNÍ CENTRUM?

Na konci listopadu obsadila skupina lidí nevyužívanou budovu bývalé plicní kliniky v Jeseniově ulici v Praze na Žižkově. Začala tím, že budovu vyklidila od bordelu. A že ho nebylo málo. Dalším krokem bylo zahájení činnosti Autonomního sociálního centra Klinika.

Jeho realizace neměla dlouhého trvání. Nikoli však proto, že by nefungovaly principy sebeorganizace, nezávislosti a rovnosti, na kterých bylo založeno. Klinikera prozatím skončila násilným zásahem policie. Ta člověka svým způsobem nechá mluvit o tom, jak je špatné, že ve městě jsou na jedné straně prázdné budovy a na druhé druhé lidé bez domova a mnoho takových, kteří se nemožno věnovat tomu, čemu by chtěli, jen proto, že nemohou dostat nárokům systému, kde se za vše musí platit a míra svobody je ve skutečnosti určována velikostí bankovního konta. Ta samá policie ale velmi rychle zasáhne v případě, když se lidé spojí dohromady a podniknou přímé kroky, aby s tímto problémem něco udělali.

Klinika fungovala deset dní. Deset dní naplněných kolektivní prací, bohatým kulturním programem, diskusemi a plánováním dalších aktivit. Policie vyhnala kolektiv, který vrátil život prázdnému domu, nezprávně ale nová spojení a nezničila nadšení pro společnou věc a touhu po životě, který by nebyl určován nelítostnými principy konkurence, sobectví, soukromého vlastnictví a z nich plynoucích nerovností. A proto nadále pokračují demonstrace a solidární akce na podporu kolektivu Kliniky a za dekriminálnízaci squattingu (obsazování dlouhodobě nevyužívaných objektů), akce, které již na počátku překročily hranice Žižkova, Prahy a dokonce i ČR. Existuje asi jen málo měst, kde by se nenašla skupina lidí, která by nesnila o místním autonomním sociálním centru.

Jaký je účel takových center a na jakých principech fungují? Docela dobrá otázka pro začátek.

V některých evropských zemích nejde o nic nového, autonomní sociální centra zde fungují někdy i desítky let. Většinou navazují na tradici squaterských hnutí, což znamená jednu podstatnou věc - lidé si svůj svobodný prostor museli nejprve vydobýt.

Na podobná centra můžete tedy narazit v Řecku, Itálii, Španělsku, Holandsku či Německu. Jsou zpravidla úzce navázána na místní společenství, kterému jsou otevřená. Lidé angažovaní v autonomních centrech jsou si rovni, každý může mluvit do jejich chodu a svobodně se na něm podílet. Tato centra umožňují místním lidem se sdružovat, aniž by to pro ně znamenalo nějaké finanční nároky. Autonomie, tedy nezávislost těchto center, je zpravidla dána tím, že jejich existence nezávisí na dotacích nebo grantech. Konkrétní podoba autonomních sociálních center se však může lišit podle jejich zaměření, dispozic daného prostoru a místních podmínek.

Co tato centra nabízejí? Zpravidla jsou útočištěm nekomerční kultury, mohou se zde konat nízkonákladová divadelní představení, koncerty, literární večery, výstavy, a to zpravidla za velmi nízké či dobrovolné vstupné, mnohdy i zdarma. Je to dáno zejména tím, že se hledí jen na pokrytí skutečných nákladů a nikdo se nesnaží vydělat na druhých, jak by velela kapitalistická logika. Autonomní centra jsou často základnou místních sdružení, ať už jde o rodiče, důchodce, ekology, urbanistické aktivisty, anarchisty a další. Mohou zde působit kolektivní Food not Bombs, které se věnují rozdáváním jídla potřebným, spotřební družstva, freeshopy (odkud si můžete bezplatně cokoliv brát a stejně tak tam dávat). Často zde funguje komunitní stravování, pořádají se sousedská

setkání nebo přednášky a diskuse na různá témata. Existují autonomní centra s dílnami, tělocvičnami a sály, kde můžete sportovat či chodit na kurzy tance.

Autonomní centra jsou velmi často místem setkávání různých generací, kultur a subkultur. Jsou tvůrčími místy otevřenými pro různé druhy sebe-realizace a inspirujícím navenek. Jsou školou sebeorganizace, respektu a budování silné komunity zdola.

Podobný je i projekt Kliniky, který by měl zahrnovat kavárnu, lidovou jídelnu, knihovnu, komunitní zahradu, cyklo dílnu, freeshop, prostor pro rodiče a děti, zázemí pro iniciativy a spolky, Lidovou žižkovskou univerzitu, různé kurzy, tělocvičnu, galerii, sál pro kulturní akce a částečně i sociální bydlení.

Potřebujeme hledat nové formy organizování se, kterým by nedominovaly soukromé zájmy a zisk. Autonomní sociální centra takovými jsou. Podporujeme je a bojujeme za ně.

A3 – březen 2015

DEMOKRACIE? ZRUŠENO!

Před každými volbami přicházíme s heslem „Kdyby mohly volby něco změnit, dávno by je zakázali“. A během každého volebního období se každý může přesvědčit o jeho platnosti.

Politické a ekonomické elity nám společně se svými médii neustále omílají, že žijeme v demokracii a že je to ten nejsvoobodnější systém. V demokracii se údajně vše řídí vůlí lidu. A volby jsou prostředkem jeho vlády. Ve volné soutěži politických subjektů si pry každý může zvolit politický program, který je mu nejbližší, a svým hlasem ho pomoci prosadit. Bla, bla, bla. Pohádky pro hlupáky.

Tak dlouho nám namlouvali, že je konec ideologií a velkých vyprávění, až jsme se ocitli ve světě, kterému vládne jedna ideologie, která je agresivnější a rozpínavější než všechny ty, které měly být uloženy na smetiště dějin. Ocitli jsme se ve světě, jehož směr neurčují lidé poslušné házející lístky do volebních urn, ale elita, která s těmito lidmi ani nepříjde

do styku. Tou ideologií je neoliberalismus, likvidující jakékoliv pokusy vzdoru na všech úrovních. Ideologie manipulující s lidmi kombinací propagandy, konzumu, kontroly, nejistoty a dluhu.

Necháváme si nakukat, že žádné alternativy k této ideologii neexistují, že je nutné celý svět srovnat buldozerem globální kapitalistické hegemonie. Necháváme se štvát proti sobě, atomizovat, flexibilizovat, kupovat... což má jeden společný důvod: abychom se nemohli nikdy dát dohromady a povstat proti holé skutečnosti, že jedno procento má takřka neomezenou moc nad zbylými devětadevadesáti.

Ve jménu zisku ekonomických elit jsou zbídačováni jedinci, rodiny, celé komunity a dokonce i státy, které by měly být údajně suverénní. Jestli byl někdo zatím natolik naivní a věřil pohádce o demokratických volbách, příklad Řecka ho snad už zcela vyléčil. Kdo dosud věřil v suverenitu států, snad už vidí, že se dávno staly koloniemi nadnárodního kapitálu.

Řecko bylo zbídačeno chováním tammých politických elit a místních oligarchů, stejně jako bezohlednými spekulacemi na mezinárodních finančních trzích. Po rozdělení kořisti bylo obyvatelům cynicky sděleno, že si žilo nad poměry. Jenže na bídě se dá vydělávat veselé dál. A tak řecké vlády ve spolupráci se zahraničními politiky a bankéři připravily svým obyvatelům řádnou porci škrťů, jež je uvrhla do nekonečné spirály nuzáctví, která nejednou končí bezdomovectvím a sebevraždami.

To samozřejmě vyvolalo mezi lidmi nespokojenost a začínala být slyšet opozice odsuzující bezohlednou politiku škrťů. Pozornost nespokojených levicových kverulantů měla odvést aktivita fašistických sil, kterým se najednou dostalo financí i krytí ze strany policie. Fašisté měli také kanalizovat nespokojenost lidí od elit směrem k imigrantům. Nebezpečí tohoto nástroje známe z historie a po vlně fašistických násilností a vražd v Řecku byl nakonec (nejspíš dočasně) odstaven na vedlejší kolej.

V lednových volbách vyhrála v Řecku levicová strana Syriza. Korporátní média nepřestávala psát o rudém nebezpečí, lidé jí ale volili, jelikož přislíbila, že zruší politiku škrťů, 75 procenty zdaní své boháče a před zájmy kapitálu postaví zájmy lidí. Nově vzniklá řecká vláda však brzy narazila. Bankéři, nadnárodní finanční instituce a zahraniční politici sloužící stejnému zájmu Syrize vzápětí dali jasně najevo, kdo je tedy páňem a kdo bude určovat její vládní politiku v podstatných ekonomických otázkách. A opravdu to nebude lid, který si tuto vládu zvolil (jako kdyby někdy byl). Volební program, mandát od voličů, státní suverenita? Tentokrát se to ale elitám nehodí. Takže zapomeňte, demokracie je poslušná. U vlády ať je, kdo chce, pravidla hry měnit nesmí. A tahle pravidla se nepišou ve volbách, ta píše ono jedno procento.

Kdo věří na volby, ať nečeká, že něco změní. Není na čase začít psát vlastní pravidla?

RECENZE

Přehled tiskovin vdaných (nejen) v rámci antiautoritářského hnutí od uzávěrky předešlého čísla Existence: publikace Nakladatelství Anarchistické federace, regionální zpravodaje, informační listy autonomních center, časopisy, ziny, knihy, brožury...

MOMENT č. 5

Těsně před Vánocemi vyšlo krátce po předešlém nové číslo časopisu Moment, který vydává Iniciativa Ne rasismu! (INR). Je opět zcela monotematické a věnuje se otázkám antiracismu, na kterou reaguje celkem 18 textů, z čehož dvakrát jde o poezii.

V první řadě je zde na dvou místech připomenutím slovy již zesnulého J. Poláka problematizován samotný termín antiracismus, který se často tváří, že jde o něco jiného než prachsprostý rasismus a že protiromské postoje mohou být svým způsobem neracistické a obhajitelné. Navíc se jednotlivými texty prolíná poselství, že vykreslovat Romy jako celek v jakémkoli světle je cestné. „Překonat protiromské postoje tedy nepomůže nic jiného než skutečně a niterně akceptovat Romů takové, jací ve skutečnosti jsou, přičemž je potřeba neustále zdůrazňovat jejich třídní, tedy sociální, ekonomickou a vzdělanostní rozmanitost.“

Antiracismus ale nevyhovuje ani tak o Romech, jako spíše o majoritě, která je jeho nositelem a snaží se za ním nevědomě skrývat své vlastní problémy. Každý z uveřejněných textů nahlíží na trochu jiný aspekt antiracismu. Někdo hledá kořeny jeho současných projevů ve společenské transformaci počátkem devadesátých let minulého století či v selhání politické diskuse na celoevropské úrovni. Další ukazuje, jak se projevuje tento problém v sousedním Německu. Ondřej Lánský s Lukášem Matoškou představují praxi postfašismu, který s fašismem sdílí právě ono „vylučování celých skupin obyvatel ze skupiny plnooprávných a úplných občanů“ - a Romové jsou první na ráně. Jacques Rancière se zabývá generováním rasismu státem, jehož vnitřní podstatou je být policejním státem, který má vše a všechny pod kontrolou. Jelikož státy dnes nejsou schopny čelit „volnému oběhu kapitálu“, věnují se alespoň „oběhu

lidských jedinců“ a pro svou legitimizaci tedy i výrobě a řízení pocitu ohrožení.

Další texty poukazují například na roli jazyka nebo příspěvek médií k protiromskému rasismu a způsobu, jakými informují. V jednom rozhovoru čísla se můžete seznámit s internetovým projektem slusnilide.cz, zveřejňujícím snímky účastníků protiromských pochodů. O. Slačálek připomíná práci skupiny Kolektivně proti kapitálu mezi účastníky takových akcí, která je popisuje jako projevy třídního sebepokozování a slabé pozice: „Vůči vládě a firmám jsme bezmocní. Na sociálně vyloučené stačíme.“ Mimo jiné se zabývá i tím, jak se humor ve službách antiracismu „stává jazykem, který umožňuje říci i ty nejnepříjemnější věci a dát jim status, který je přinejmenším na hranici přijatelnosti“.

O skutečné i možné postoje některých Romů se zabývají dva texty, z čehož jeden si klade otázku potenciální emancipace skrze národní sebeidentifikaci. „Etnoemancipace může být nanejvýš dílčím krokem, který ale, pokud nám nemá přinést jen další nacionalismus do sbírky, musí připustit své vlastní překonání.“ Ten druhý zase mezi Romy objevuje projevy analogické antiracismu, tedy svádění problémů na obdobné imaginární obraz druhých, méněcennějších mezi nimi - degešů a přistěhovalců.

Jedním z nejzajímavějších textů v pátém čísle Momentu je ten od V. Wala-cha, který si všímá rozporu mezi zastáváním antiracistických názorů a možností dobrých vztahů s Romy. „Z perspektivy Žižkovy koncepce ideologie se antiracista může kamarádit s Romem tehdy, když v něm rozpozná „výjimku“ z pravidla. Ve své podstatě se tato operace rovná obrannému mechanismu, který má za následek upevnění výkladového rámce antiracismu v situaci, kdy její zkušenost zpochybňuje.“ Na základě toho autor navrhuje i řešení: „Účinnou politickou strategií je především soustředění pozornosti na to, co mají antiracisté s Romy společného, a vytváření předpokladů pro politické prosazení společných potřeb. Jako příklad lze uvést sdílený socioekonomický úpadek, ztrátu společenského statusu, materiálních prostředků a šanci na důstojný život.“

48 stran A4. K dostání např. v pražském infocentru Salé. (-jk-)

NOAM CHOMSKY & ANDRE VLTCHEK: ZÁPADNÍ TERORISMUS

V závěru loňského roku vydalo nakladatelství Broken Books přepis diskuse Noama Chomského s Andre Vltchekem.

Prvně jmenovaného asi netřeba představovat. K Vltchekovi ale dodejme, že je investigativním žurnalistou, který se orientuje zejména na válečné konflikty a na základě svých pobytů v různých koutech světa představuje globální politické dění coby projev západní hegemonie. K Chomskému vždy cítit obdiv, nechťel ho však následovat, spíš doplňovat. A tak se vydává „shromažďovat důkazy z bojových zón“ v Kongu, Rwandě, Ugandě, Egyptě, Palestině, Indonésii, Oceánii a na dalších místech. V praktické rovině tak odhaluje západní dezinformace zaměřené na země, které se odmítají porýdit diktátu Západu, a oslavující národy, které bud' zneužívají své sousedy ve jménu západních zájmů, nebo drancují vlastní zbidáčené obyvatelstvo.

Dialog obou intelektuálů je poměrně vyrovnaný. Není nijak konfrontační, oba se ve svých postojích a vyslovených faktech doplňují, občas upřesňují a někdy se jeden ptá se zájmem na dané podrobnosti druhého. Jde o rozhovor, takže nečekejte studii doplněnou odkazy na zdroje. Pro člověka indoktrinovaného oficiálním diskurzem však půjde o těžké čtení, které mu bude nsmulovavě rozbíjet představy o dobrotivosti západní civilizace.

Vltchek začíná rozhovor nekompromisně: „Od konce 2. sv. války zemřelo v důsledku západního kolonialismu a neokolonialismu 50-55 milionů lidí (...) ve jménu tak vznešených hesel, jako je svoboda a demokracie. (...) zemřely další stovky milionů v nepřímém důsledku, v naprosté bídě a potichu.“ Tito mrtví ale nikoho nezajímají. „Svět se dělí na lidi, jako jsme my, a neosoby - kohokoli jiného, na kom nezáleží.“ A pokračují v komentování vražedného dědictví kolonialismu, jeho kořenů i konkrétních případů zvěstev páchaných přímo Západem či v jeho zájmu. Kolonialismus dnes ale nabývá skrytých podob a pro místní obyvatele je stále těžší říci, co se přesně děje a kdo je nepřítel. A je zajímavé pozorovat, že kolonizovaní lidé někdy dokážou útlak přijmout a ještě ho dokonce oslavovat. „Největším úspěchem, jakého mohou hierarchie a útlak dosáhnout, je neosoby přesvědčit, že jsou přirozené.“

Následně oba diskutují o otázkách zakrývání zločinů Západu, propagandy a médií. „V posledních sto letech byly vyvinuty sofistikované systémy propagandy a ty kolonizovány myšlení, a to i myšlení viníků. Proto to neprokouknou většinou ani intelektuálové Západu.“ Média si osvojila techniky, které nejsou přímo cenzurou, ale zabraňují tomu, aby vůbec něco bylo řečeno. K tomu Vltchek přidává své osobní zkušenosti s „prací“ mainstreamových reportérů.

Chomsky říká, že pokud máme věřit tomu, že trhy jsou založeny na informovaných spotřebitelích, činících racionální rozhodnutí, pak je reklama paradoxně stvořena, aby sabotovala trh. A úplně stejné je to i s volbami určoványými průmyslem public relations - sabotují demokracii.

Vltchek strávil své dětství v Československu, takže mluví i o něm. Připomíná nepříjemné skutečnosti minulosti - kolaborace s nacisty, vyvražďování Romů, a po roce 1990 horlivé spojenectví se Západem. „Staletí (...) byli zvyklí kolaborovat s kýmkoli, kdo byl zrovna u moci.“ Roky zde strávené považuje za děsivé, ne „proto, že Československo bylo komunistické, ale proto, že moje matka byla naplň Čiňanka a naplň Ruska a vypadala jako Asiátka, a já se setkával s velkým rasismem.“ Komentuje i skutečnost, že i když se většina lidí v ČR domnívá, že bývalý režim nebyl dobrý a že ani ten postkomunistický není dobrý, nic s tím nedělá a nesnaží se to změnit. Chomsky zase poukazuje na na Západě protežovaného bývalého disidenta Václava Havla, který v americkém Kongresu označil USA za „obráncí svobody“ v době, kdy byly se souhlasem Spojených států vraždění disidenti v Latinské Americe. Hysterické reakce na návštěvu Chomského v ČR v roce 2014 potvrdily jeho slova, že je zde tabu porovnávat to, „co se dělo disidentům v Latinské Americe a disidentům ve východní Evropě“.

V dalších kapitolách oba hovoří o Indii, Číně, Latinské Americe, Blízkém východě a Arabském jaru („Z hlediska Spojených států a Západu by bylo takřka netolerovatelné připustit v tomhle regionu vznik funkční demokracie.“). V kapitole „Naděje v nejzněnějších koutech světa“ Chomsky poukazuje na nemožnost demokracie v režimu ekonomické globalizace. „Dokud je pohyb kapitálu neomezený, bude hlavní zbrání proti jakýmkoli reformám. (...) vlády mají dva volební obvody. Jednak vlastní obyvatelstvo, ale také domácí a zahraniční investory, kteří provádějí neustálá referenda o vládní politice, a když se jim nelíbí, zastaví ji měnovými spekulacemi, přelivy kapitálu a podobnými opatřeními. A tak druhý volební obvod, mezinárodní komunita investorů, obvykle vítězí nad obyvatelstvem.“

Na úplný závěr citujeme Chomského slova na otázku „Co s tím?“, kterou si čtenář jistě položí: „Chceme-li být realisty, nevypadá to příliš nadějně, ale máme vlastně jen dvě možnosti. Jednou je říci ‚nemá to cenu, vzdejme to‘ a napomoci tak tomu, aby došlo k nejhorsímu. A tou druhou je říci ‚chtěli bychom věci zlepšit, takže to aspoň zkusíme‘. Když to bude fungovat, tak bude, když ne, zbude nám ta nejhorsí varianta. Takové jsou možnosti, které nám zbývají.“

Noam Chomsky & Andre Vltchek: *Západní terorismus*, 2014, brožovaná, 176 stran, 289 Kč, možno objednat na brokenbooks.cz. (-jk-)

ZPRÁVY OD ALAINA

V loňském roce vydalo nakladatelství Meander český překlad knihy *Zprávy od Alaina* (Des nouvelles d'Alain), která přináší formou fotograficko-komiksových reportáží obrazy o neutěšeném životě Romů v různých koutech Evropy.

Základním materiálem pro tuto publikaci jsou fotografie a vyprávění Alaina Kelera, známého francouzského válečného a dokumentárního fotografa. Celou práci dal dohromady a kresbami doplnil Emmanuel Guibert, u nás známý zejména díky komiksu *Alanova válka*. Na grafické podobě knihy spolupracoval Guibert s koloristou Frédéricem Lemercierem.

Keler strávil cestováním a focením pro různé tiskové agentury třicet let. „Jednoho dne jsem narazil na Romy, hlavní menšinu evropského kontinentu. Před válkou byli hlavní menšinou Židé. Ubozí Židé, živořící ve vesnicích a ghettech na počátku 20. století, měli s Romy společné to, že v rámci svých společenství ztělesňovali jakési obětí beránky. Mí prarodiče zemřeli v Osvětimi úplně stejným způsobem jako jiní romští prarodiče. I dnes většina Romů živoří a je stejně nežádoucí jako dřív.“

K Romům jezdí od roku 1999 rád a opakovaně. Své fotografie pořizuje zejména v mstech, z nichž „bída přímo číší“. „Tahle kniha je výběr okamžiků, které jsem zažil v několika evropských zemích v prostředí diskriminovaných, pronásledovaných nebo prostě opuštěných komunit lidí, ponechaných naposas osudu.“

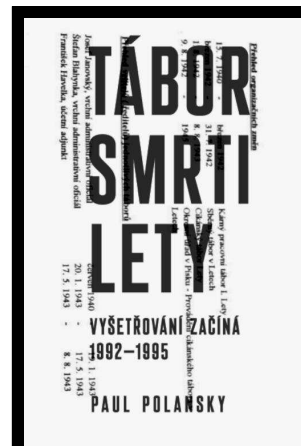
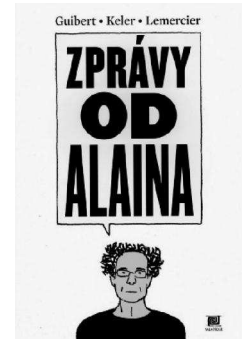
Prostřednictvím zpravidla černobílých momentek a Guibertových kreseb, které z nich vychází, nás Keler zavádí do Kosova mezi Romy vyháněné ozbrojenici UCK a do Srbska, kde hledají útočiště na neuvěřitelných místech na okrajích Bělehradu. Následují zastávky v České republice - sledujeme pochod neonacistů Janovem, chánovské ghetto či příběh pokusu o upálení romské rodiny ve Vítkově. Další obrazy bída přicházejí z Itálie a ze Slovenska. Kontrast coby strípek naděje tvoří poslední kapitola o hudebním souboru Kesaj Čhave. Doslov knihy je pak vylíčením osobní zkušenosti s úřední diskriminací Romů ve Francii: „Je to naprosto pomýlený systém, který devastuje lidské osudy, stojí spoustu peněz, a navíc zaměstnává početné administrativní, sociální a policejní síly.“

Keler nic nepřikrášluje a zprostředkovává i své negativní zkušenosti. Zároveň líčí skvělé osobnosti a nová přátelství, která našel jak mezi Romy, tak i mezi těmi, kteří neváhají pomáhat nejchudším a nejopovrhovanějším, a to nikoliv z důvodu ulehčení vlastnímu svědomí, nýbrž z prosté mezilidské solidarity.

V závěrečné úvaze se vrací k mementu vichistické Francie, která se podílela na nelidských deportacích a masovém vraždění, a varuje, že i když byla cesta k nejhorsímu v minulosti několikrát prošlapána, neznamená to, že se po ní nemůže jít zas. „Stigmatizovat znamená v této souvislosti zabíjet. Zobečňovat nařčení, spojovat s konkrétním problémem určitá společenství lidí, umocňovat strach a nejvyšší pud znamená zabíjet.“

V poznámkách na konci knihy autoři zmiňují, že původní romská společenství v Čechách a na Moravě byla téměř vyhlazena za druhé světové války v nacistických koncentračních táborech. Podle oficiální linie tomu tak bylo, ve skutečnosti se na vraždění českých Romů podílely i české orgány. Zatímco Francie byla po dlouhé době schopná opustit roli pouhé oběti v této pohnuté etapě dějin a přiznat svůj podíl na vražedném chování k menšinám, u nás je to stále ještě tabu. První kroky k jeho prolomení udělal Paul Polansky (viz knihu *Tábor smrti Lety*) a je na nás, abychom udělali další. Aby byly *Zprávy od Alaina* o osudu Romů v současné Evropě kompletní, chybí tedy snad jen jediný snímek, a to zapáchajícího vepřína v Letech, který stojí na místě bývalého koncentračního tábora, v němž pod krutým dohledem českých dozorců našly smrt stovky Romů.

100 stran A4. Možno objednat za 297 Kč na kosmas.cz. (-jk-)

Historie, která se nikdy neměla dostat na světlo. Historie Čechů, kteří byli aktivními vykonavateli nemilosrdné mašinerie holocaustu. Mučení a vraždy Romů, které měly být zapomenuty. A především jména těch, kteří i 50 let po konci 2. světové války vynaložili velké úsilí, aby historie Letů zůstala němá.

O tom je kniha *Tábor smrti Lety* amerického spisovatele a aktivisty Paula Polanského. V jeho deníkových zápisech sledujeme pátrání po historii, o níž se neučilo. O historii, která byla po desetiletí aktivně umlčována. Nejenže scházely důkazy, ale byla nepohodlná i politicky, protože nabourávala představu o Čechích jako pouhých válečných obětech.

Tábor smrti Lety. Vyšetřování začíná (1992-1995) vydaly Antifašistická akce, Nakladatelství Anarchistické federace a Institut kritických studií. (brožovaná, 510 stran, cena v oficiální distribuci 330 Kč)

Nakladatelství Anarchistické federace

anarchistická revue Existence

40 STRAN
40,-

1/2015 - COMMONS

Jak dopadly komunálky / 17. listopad / Reprodukce jako sdílený statek / Obecné sdílené statky proti kapitalismu / Klinika / Alternativa na Blízkém východě / Markelov a Baburová / Duch Frestonie / Max Ščur / ...

4/2014 - VÁLKA

Válka je selháním rozumu / NATO / Konflikt na Ukrajině / Chomsky o Gaze / Mladá Bosna / Ze vzpomínek židovského anarchisty / Kazova / Kým (ne)jsme / Queer anarchismus / Rozhovor o Číně / Tekutý dohled / ...

3/2014 - PLÉNA, FÓRA, ASAMBLEY...

1. máj 2014 / Anarchistický knižní festival / Bosenské jaro / Polsko 1981 / Anarchisté a přímá demokracie / Lekce z demokracie / Squating v Řecku / Anarchismus v podmínkách občanské války / Chomsky: Hnutí Occupy / ...

2/2014 - BAKUNIN 2014

Policie ve službách spekulantů / Ultrapravice v Polsku / Bakuninův odkaz / Anarchismus, postmoderna a poststrukturalismus / Běloruská anarchie / Metadata / Ekonomika pracujících / Zone À Défendre / Burgos / ...

(ročníky 2010-2013 za sníženou cenu 20 Kč)

komiksová edice

- sv. 1 - LIKVIDÁTOR 40 stran / 40,-
- sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-
- sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-
- sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-

brožury a knihy

OKUPAČNÍ KUCHARKA

60 stran / 20,-

HRANICE AKTIVISMU

56 stran / 48,-

COMUNISMO LIBERTARIO

56 stran / 48,-

Klíčení

40 stran A4
celobarevně
60,-

SABATÉ - MĚSTSKÁ GUERILLA VE ŠPANĚLSKU

124 stran / 100,-

MARIKANSKÝ MASAKR

48 stran / 45,-

JEDU DO MAGADANU

120 stran / 100,-

ANARCHISTICKÁ PUBLICISTIKA 1990-2013

284 stran / 200,-

TÁBOR SMRTI LETY

510 stran / 330,-

BŮH A STÁT

192 stran / 198,-

VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA

48 stran / 35,-

Aktuální přehled o všech vydaných publikacích a dalších materiálech, stejně jako seznam distribučních míst naleznete na webové stránce

nakladatelstvi.afed.cz